

Handicap og beskæftigelse 2020

Viden til at understøtte, at flere personer med handicap kommer i beskæftigelse

Mona Larsen, Vibeke Jakobsen og Christian Højgaard Mikkelsen

Handicap og beskæftigelse 2020 – Viden til at understøtte, at flere personer med handicap kommer i beskæftigelse

© VIVE og forfatterne, 2021

e-ISBN: 978-87-7119-953-6

Projekt: 301776

Forside: Pernille Kleinert

Finansiering: Satspuljeaftalen 2019

VIVE – Viden til Velfærd

Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Herluf Trolles Gade 11, 1052 København K

www.vive.dk

VIVEs publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

Forord

Beskæftigelsen er væsentligt lavere blandt personer med end uden handicap. Denne undersøgelse skal bidrage med viden til at understøtte, at flere personer med handicap kommer i beskæftigelse.

Formålet med rapporten er a) at beskrive, hvor mange personer der har et handicap, og hvad der karakteriserer denne gruppe, b) at kortlægge beskæftigelsessituationen og -udviklingen blandt personer med handicap og c) at belyse udvalgte faktorer, der kan virke fremmende eller hæmmende for beskæftigelsessituationen for personer med handicap.

I rapporten er der et særligt fokus på personer med et større selvoplevet handicap, fordi de har de største udfordringer, er længst væk fra arbejdsmarkedet og er i fokus i forhold til en politisk målsætning om at få flere personer med handicap ind på arbejdsmarkedet. Endvidere er der et særligt fokus på at diskutere, hvad covid-19-pandemien har betydet for beskæftigelsen blandt personer med handicap.

Følgegruppen på handicapaftalen *'Flere mennesker med handicap skal i job'* takkes for konstruktive kommentarer og diskussioner undervejs. Rapporten er blevet læst og kommenteret af to anonyme referees, der takkes for grundige, indsigtsfulde og konstruktive kommentarer.

Rapporten er udarbejdet af analytiker Christian Højgaard Mikkelsen, seniorforsker Vibeke Jakobsen og seniorforsker Mona Larsen, der også har været projektleder på undersøgelsen.

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR) har bedt VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd om at gennemføre undersøgelsen. Undersøgelsen er iværksat som en del af satspuljeaftalen for 2019 og er den anden af en række årligt tilbagevendende analyser af handicap og beskæftigelse.

Lisbeth Pedersen

Forsknings- og analysechef for VIVE Arbejde og Ældre
2021

Indhold

Sammenfatning	6
Undersøgelsens hovedresultater	6
Om undersøgelsen.....	7
Sammenfatning af resultaterne	8
1 Om undersøgelsen	14
1.1 Baggrund og formål	14
1.2 'Handicap': Definition og operationalisering	15
1.3 Indhold: Kontinuitet og fornyelse	16
1.4 Datagrundlag	18
1.5 Metode	23
2 Personer med handicap og deres karakteristika	26
2.1 Hvor mange har et handicap?	26
2.2 Type af handicap	28
2.3 Alder for handicappets opståen	30
2.4 Handicap som barriere for ligeværdig deltagelse	31
2.5 Arbejdsevne	33
2.6 Køn, alder, etnisk oprindelse og uddannelse	34
2.7 Opsamling	38
3 Beskæftigelsessituationen	40
3.1 Arbejdsmarkedsstatus	41
3.2 Beskæftigelsesgab.....	43
3.3 Ledighedsgab	45
3.4 Ansættelse på særlige vilkår	48
3.5 Ændringer i beskæftigelsen fra 2019 til 2020	50
3.6 Studie- og fritidsjob	54
3.7 Opsamling	55
4 Modtagelse af offentlige ydelser og jobsøgning	57
4.1 Jobsøgning, ønsker om job og påbegyndelse af et job inden for 2 uger.....	57
4.2 Modtagelse af offentlige ydelser	61
4.3 De seneste 10 år: Antal arbejdspladser og antal søgte stillinger	66
4.4 Opsamling	68
5 Oplevelser af muligheder og barrierer på arbejdspladser	71
5.1 Væsentlige grunde og hindringer ifølge personaleledere.....	71
5.2 Personalelederes betæneligheder	75
5.3 Kollegaers udsagn	80
5.4 Hensyntagen til personer med handicap	83
5.5 Opsamling	83
6 Erfaringer med støtte i jobcenteret	85

6.1	Hvem har kontakt med jobcenteret, og hvor lange er deres forløb?	85
6.2	Oplevelser knyttet til forløb i jobcenteret	87
6.3	Hvem oplever, at støtten i jobcenteret forøger chancen for at komme i beskæftigelse?	89
6.4	Hvilken rolle spiller andre oplevelser knyttet til forløbet i jobcenteret?	92
6.5	Opsamling	95
	Litteratur	97
Bilag 1	Opgørelser for seks hovedkategorier af handicap	100
Bilag 2	Bilagstabeller og -figurer til kapitel 3	104
Bilag 3	Bilagstabeller og -figurer til kapitel 4	110
Bilag 4	Bilagstabel til kapitel 5	113
Bilag 5	Bilagstabeller til kapitel 6	114

Sammenfatning

Beskæftigelsen er væsentligt lavere blandt personer med end uden handicap. Denne rapport skal bidrage med viden til at understøtte en politisk målsætning om, at flere personer med handicap skal i beskæftigelse frem mod 2025.

Rapportens formål er:

- a. at beskrive, hvor mange personer der har et handicap, og hvad der karakteriserer denne gruppe
- b. at kortlægge beskæftigelsessituationen og -udviklingen blandt personer med handicap
- c. at belyse udvalgte faktorer, der kan virke fremmende eller hæmmende for beskæftigelsessituationen for personer med handicap.

Rapportens resultater er den eneste eksisterende statistiske kilde (baseret på officielle definitioner) til opgørelse af beskæftigelse og ledighed blandt personer med handicap i Danmark.

I rapporten fokuserer vi især på personer, der ifølge eget udsagn har et større selvoplevet handicap. Det skyldes, at de har de største udfordringer, er længst væk fra arbejdsmarkedet og er i fokus for den politiske målsætning om at forøge beskæftigelsen blandt personer med handicap. Endvidere har vi et særligt fokus på at diskutere, hvad covid-19-pandemien har betydet for beskæftigelsen blandt personer med handicap.

Undersøgelsens hovedresultater

De væsentligste resultater af undersøgelsen for 2020 er:

- 22,5 pct. af befolkningen i alderen 16-64 år har ifølge eget udsagn et handicap. Det svarer til ca. 760.000 personer.
- 10,6 pct. af de 16-64-årige – svarende til 360.000 personer – angiver at have et større handicap.
- Lidt flere angiver at have et handicap i 2020 end i 2019 (22,5 mod 21,1 pct.). Især andelen af personer, der angiver at have et større handicap, er steget (10,6 mod 9,5 pct.).
- Personer med større handicap angiver – på en skala fra 1-10, hvor højere værdier repræsenterer større arbejdsevne – at have en arbejdsevne på 3,7 i gennemsnit. Dette gennemsnit er faldet med 0,5 siden 2008.
- Personer med handicap har fortsat et lavere uddannelsesniveau end personer uden handicap. Andelen af personer, der har grundskole som højeste fuldførte uddannelse, er ganske vist faldet mere blandt personer med et større handicap end blandt personer uden handicap siden 2008. Samtidig er især andelen, der har en lang videregående uddannelse, imidlertid steget mindre blandt personer med større handicap end blandt personer uden handicap.
- 55 pct. af personerne med handicap er i beskæftigelse mod 84 pct. af personerne uden handicap. Blandt personer med større handicap er andelen 34 pct.
- Andelen af personer med større handicap, der er uden for arbejdstyrken, er 63 pct. For personer med mindre handicap gælder det 20 pct., mens andelen blandt personer uden handicap er 11 pct.

- For personer med større handicap er både andel beskæftigede og andel ledige faldet fra 2019 til 2020, mens andelen, der står uden for arbejdsstyrken, er steget. For personer uden handicap er beskæftigelsesandelen omtrent den samme i de 2 år, mens andelen af ledige er steget, og andelen uden for arbejdsstyrken er faldet en smule.
- Beskæftigelsen for personer med større handicap faldt med 2,5 procentpoint fra 2019 til 2020. Udviklingen er en følge af, at andelen af ordinært beskæftigede faldt markant fra 23 til 18 pct., dvs. faldt med 5 procentpoint, mens andelen af personer i fleksjob steg med 2,5 procentpoint.
- Blandt ikke-beskæftigede med større handicap er det kun 4 pct. af de ikke-beskæftigede med større handicap, der søger job og kan begynde på et job inden for en kort tidshorisont. Den tilsvarende andel blandt ikke-beskæftigede uden handicap er 30 pct. 72 pct. af de ikke-beskæftigede med større handicap hverken søger eller ønsker job mod 42 pct. af de ikke-beskæftigede uden handicap.
- I perioden 2008-2019 steg andelen af ikke-beskæftigede med større handicap, der ønsker eller søger job. Tilsvarende var flere af dem på midlertidige ydelser i 2019 end i 2008, mens færre af dem var på tilbagetrækningsydelser.
- Fra 2019 til 2020 faldt andelen af ikke-beskæftigede med større handicap, der søger job. Omvendt steg denne andel blandt ikke-beskæftigede uden handicap.
- Som de væsentligste *grunde til* at ansætte personer med handicap anfører personaleledere især, at arbejdspladsen ønsker at bidrage til samfundet, og at ansættelsen kan afhjælpe problemer med mangel på arbejdskraft. Som de væsentligste *hindringer* anfører de især, at det er for tidskrævende at ansætte en person med handicap, og at virksomheden er nervøs for, om personen kan fungere på arbejdspladsen.
- 2 ud af 3 personaleledere er i ringe grad betænkelige ved at ansætte en person med handicap, hvis personen kan varetage et job på normale vilkår. Denne andel falder til ca. halvdelen, hvis personen er tilbageholdende med at deltage i det sociale liv på arbejdspladsen.
- Flere personaleledere har i høj grad betænkeligheder ved at ansætte en person med handicap, hvis personen har flere sygedage end andre (19 pct.), end hvis ansættelsen kræver mindre tilpasninger på arbejdspladsen (9 pct.). Disse andele stiger til hhv. 44 og 26 pct., hvis der ikke følger penge med fra kommunen.
- Markant flere af personerne med handicap end af personerne uden handicap har haft kontakt med jobcenteret inden for de seneste 3 år (14-15 pct. mod 8 pct.). Desuden har deres forløb i jobcenteret samlet set været af længere varighed.
- 29 pct. af personerne med handicap oplever, at deres forløb i jobcenteret i (meget) høj grad har øget deres chance for at komme i beskæftigelse. Resultatet svarer til resultatet for personer uden handicap. Der er generelt ikke tegn på, at personer med handicap har mere negative oplevelser i jobcenteret end personer uden handicap.
- Unge med større handicap har relativ stor sandsynlighed for at opleve, at deres forløb i jobcenteret har øget deres beskæftigelseschance, mens unge med mindre handicap har en relativ lav sandsynlighed for dette.

Om undersøgelsen

Denne undersøgelse af handicap og beskæftigelse tager udgangspunkt i FN's og WHO's handicapbegreber, hvor handicap defineres i forhold til omgivelserne. FN's definition af handicap

handler om, at langvarige funktionsnedsættelser i samspil med forskellige barrierer hindrer li-geværdig deltagelse i samfundslivet, mens WHO's definition har fokus på negative aspekter af interaktionen mellem en given helbredstilstand og miljø- og personlige faktorer. Med afsæt i disse definitioner har vi operationaliseret personer med handicap som personer, der ifølge eget udsagn har et længerevarende helbredsproblem eller handicap. I rapporten anvender vi be- tegnelsen 'personer med handicap' om denne gruppe. Den valgte operationalisering sikrer kontinuitet i forhold til tidligere SFI-/VIVE-undersøgelser af handicap og beskæftigelse.

Undersøgelsens primære datagrundlag er Danmarks Statistiks Arbejdskraftundersøgelse (AKU), der er en interviewundersøgelse. Interviewene er indhentet via enten web-skema eller telefoninterview. Vi anvender AKU-data for 4. kvartal 2020, hvortil vi har fået knyttet et tillægs- modul om handicap og beskæftigelse. Desuden trækker vi på tilsvarende AKU-data for ud- valgte kvartaler i 2008, 2010, 2012, 2014, 2016 og 2019. AKU-data er koblet med registerdata om familieforhold, etnisk oprindelse, uddannelse og modtagelse af offentlige ydelser. Vores datasæt for 2020 består af ca. 14.000 respondenter i alderen 16-64 år, hvoraf ca. 3.000 har et handicap. Data er vægtet op til populationen, hvilket indebærer, at resultaterne er repræsen- tative for befolkningen i alderen 16-64 år.

Det anvendte datagrundlag er velegnet til at identificere personer med handicap og til at kort- lægge dels beskæftigelse baseret på opdaterede tal, dels muligheder og barrierer for personer med handicap. Omvendt er datagrundlaget mindre velegnet til at gennemføre analyser for små grupper, fx ledige eller unge. Det valgte datagrundlag indebærer, at rapportens resultater kan være præget af subjektivitet, da de i vid udstrækning er baseret på respondenternes egne oplevelser og vurderinger af deres situation.

Rapportens definitioner af beskæftigelse, ledighed og placering uden for arbejdsstyrken svarer til AKU-definitionerne heraf, se afsnit 1.4.3.

Rapporten indeholder primært beskrivende, binære analyser. Der er dog også i enkelte tilfælde gennemført multiple regressionsanalyser af sammenhænge, hvor resultaterne er præsenteret som betingede sandsynligheder. Det skal understreges, at rapportens resultater ikke er kau- sale, dvs. at de ikke siger noget om, hvad der er årsag, og hvad der er virkning.

Sammenfatning af resultaterne

I det følgende har vi sammenfattet rapportens resultater.

Hvor mange har et handicap?

Cirka 760.000 personer i alderen 16-64 år – svarende til 22,5 pct. – har ifølge eget udsagn et handicap. 360.000 personer, eller næsten 11 pct. af aldersgruppen, har et større handicap. Personer med et psykisk handicap er et eksempel på en gruppe, hvor relativt mange af dem (58 pct.) angiver at have et større handicap, mens personer med sanse- og kommunikations- handicap omvendt er et eksempel på en gruppe, hvor relativt få af dem angiver dette (29 pct.)

Andelen af personer med handicap er større i 2020 end i de forudgående år. Fra 2019 til 2020 er især andelen af personer, der angiver at have et større handicap, steget. Medvirkende til stigningen kan være, at de personer, der er i risikogruppen i forhold til covid-19, oplever større sociale begrænsninger i 2020 end ellers. Vi finder således, at andelen af personer med større handicap, der oplever begrænsninger i sociale sammenhænge, er lidt større i 2020 end i 2019.

Hvad karakteriserer personer med et handicap?

2 ud af 3 handicap opstår efter, at personerne med handicap er fyldt 16 år, mens hver tiende handicap er medfødt. Især personer med mobilitetshandicap og længerevarende sygdomme angiver, at deres handicap opstod i løbet af voksenlivet, mens især personer med sanse- og kommunikationshandicap og kognitive handicap angiver at have et medfødt handicap. Den alder, hvor handicappet opstod, kan have betydning for, hvilke udfordringer personer med handicap møder på deres vej til at opnå og fastholde beskæftigelse. For eksempel viser et tidligere studie, at en medfødt funktionsnedsættelse potentielt udfordrer ens skolegang, mens en sent erhvervet funktionsnedsættelse kan give udfordringer i forhold til at bevare en meningsfuld beskæftigelse.

Næsten 80 pct. af personerne med større handicap oplever i væsentligt omfang, at deres handicap begrænser dem i sociale sammenhænge, mens næsten 30 pct. af dem oplever væsentlige arbejdsmæssige begrænsninger. Dertil kommer, at mere end 40 pct. af dem står helt uden for arbejdsmarkedet. Især personer med psykiske og kognitive handicap angiver, at deres handicap begrænser dem i sociale og arbejdsmæssige sammenhænge.

Personer med større handicap vurderer i gennemsnit, at deres arbejdsevne er på under 4. Vurderingen tager afsæt i en skala på 1-10, hvor 1 betyder, at man slet ikke kan arbejde, og 10 angiver, at man har fuld arbejdsevne. Det tilsvarende gennemsnit er på 8 for personer med mindre handicap og på 9,6 for personer uden handicap. Personer med hhv. psykiske og kognitive handicap vurderer i gennemsnit, at deres arbejdsevne er på ca. 5, mens gennemsnittet for personer med hhv. sanse- og kommunikationshandicap og længerevarende sygdom er på ca. 7,5.

Personer med større handicap giver (i gennemsnit) en ringere vurdering af deres arbejdsevne i 2020 end i tidligere år. Gennemsnittet for denne gruppe er faldet med 0,5 siden 2008. Faldet kan være en følge af, at gruppens arbejdsevne reelt er mindre i dag end i 2008, og/eller at de krav, der stilles på arbejdsmarkedet og i det beskæftigelsespolitiske system, er steget.

Personer med handicap har et lavere uddannelsesniveau end personer uden handicap. 43 pct. af personerne med større handicap har grundskole som højeste fuldførte uddannelse mod 26 pct. af personerne uden handicap. Omvendt har 3 pct. af personerne med større handicap en lang videregående uddannelse mod 13 pct. af personerne uden handicap. Personer med sanse- og kommunikationshandicap og personer med længerevarende sygdom er de hovedkategorier af handicap, der har mest uddannelse, mens personer med kognitivt handicap har mindst uddannelse.

Vi tager generelt mere og mere uddannelse. Uddannelsesgabets mellem personer med (især) større handicap og personer uden handicap er blevet mindre siden 2008, når vi ser på, hvor mange der har grundskole som højeste fuldførte uddannelse. Til gengæld er gabet mellem de to grupper blevet større, når fokus er på, hvor mange der har taget en lang videregående uddannelse.

Beskæftigelsessituation

Baseret på tal for 4. kvartal var 55 pct. af personerne med handicap og 84 pct. af personerne uden handicap i beskæftigelse i 2020. Der er store forskelle afhængigt af handicappets omfang: 34 pct. af personerne med større handicap og 74 pct. af personerne med mindre handicap var i beskæftigelse. Beskæftigelsesandelen er lavest for personer med psykisk eller kognitivt handicap (34-37 pct.), mens den er størst for personer med sanse- eller kommunikationshandicap og personer med sygdom (68-69 pct.).

Beskæftigelsen faldt med 2,5 procentpoint for personer med større handicap fra 4. kvartal 2019 til 4. kvartal 2020, mens beskæftigelsesændringen for personer med mindre handicap ikke var nævneværdig. For personer uden handicap gælder, at beskæftigelsen stort set var den samme i 2020 som i 2019.

Beskæftigelse på særlige vilkår har stor betydning for arbejdsmarkedstilknytningen for personer med større handicap. Betydningen heraf er tilmed steget siden 2008. I 2020 har næsten halvdelen af de beskæftigede med større handicap et job på særlige vilkår mod ca. hver tredje i 2008. Udviklingen kan især tilskrives, at andelen, der har et fleksjob, er steget. I 2020 er 47 pct. af de beskæftigede med større handicap beskæftiget på særlige vilkår, hvoraf de 39 pct. har et fleksjob. De tilsvarende andele for personer med mindre handicap er 10 og 8 pct. Som eksempler kan nævnes, at 44 pct. af de beskæftigede med et kognitivt handicap og 13 pct. af de beskæftigede med længerevarende sygdom er beskæftiget på særlige vilkår.

En stigning i andelen af personer med større handicap, der har et fleksjob, har bidraget til at reducere beskæftigelsesfaldet fra 2019 til 2020 for denne gruppe. Beskæftigelsesfaldet på 2,5 procentpoint fra 2019 til 2020 dækker over et fald på 5 procentpoint i andelen af ordinært beskæftigede og en stigning på 2,5 procentpoint i andelen, der har et fleksjob. I 2019 var 23 pct. af personerne med større handicap i ordinær beskæftigelse. Dermed faldt den ordinære beskæftigelse i denne gruppe med en femtedel fra 2019 til 2020, hvilket må betegnes som et markant fald.

Ledighed og placering uden for arbejdsmarkedet

En forholdsvis lav beskæftigelsesandel for personer med større handicap modsvares af en relativt høj andel, der er uden for arbejdstyrken. I 2020 er 63 pct. af personerne med større handicap uden for arbejdstyrken mod 20 pct. af personerne med mindre handicap og 11 af personerne uden handicap. Andelen af alle, der er ledige, er derimod omtrent den samme i de tre grupper.

For personer med større handicap er der fra 2019 til 2020 tilsyneladende sket en bevægelse fra både beskæftigelse og ledighed til en position uden for arbejdstyrken. Ud over faldet i beskæftigelsesandelen på 2,5 procentpoint faldt andelen af ledige med 1 procentpoint, mens andelen uden for arbejdstyrken steg med 3,5 procentpoint. For personer med mindre handicap og personer uden handicap er andelen uden for arbejdstyrken derimod tilsyneladende faldet lidt, mens andelen af ledige er steget lidt.

Gruppernes forskellige udvikling i arbejdsmarkedsstatus indebærer, at ledighedsprocenten (antal ledige som andel af antal personer i arbejdsstyrken) faldt fra 2019 til 2020 for personer med større handicap, mens den steg for personer med mindre handicap og personer uden handicap. Faldet i ledighedsprocenten for personer med større handicap kan ikke ses som en positiv udvikling, fordi det afspejler, at både beskæftigede og ledige har forladt arbejdstyrken fra 2019 til 2020.

Jobsøgning og ønsker om job

Få at få indikationer på, hvor langt de ikke-beskæftigede med handicap er fra beskæftigelse sammenlignet med ikke-beskæftigede uden handicap, har vi set på deres jobsøgning, deres ønsker om job, og om de kan begynde på et job inden for 2 uger.

Beskæftigelsespotentialer blandt ikke-beskæftigede ser ud til at være væsentligt mindre blandt personer med handicap – især personer med større handicap – end blandt ikke-beskæftigede uden handicap. 4 pct. af de ikke-beskæftigede med større handicap både søger arbejde og

kan begynde på et job inden for 2 uger mod 30 pct. af de ikke-beskæftigede uden handicap. Omvendt gælder det for de ikke-beskæftigede med større handicap, at 72 pct. af dem hverken søger job eller ønsker at få et job mod 42 pct. af de ikke-beskæftigede uden handicap. Endelig er der en forholdsvis stor andel af de ikke-beskæftigede, som gerne vil have et job, men som ikke søger job, nemlig 22 pct. af de ikke-beskæftigede i begge grupper.

I perioden 2008-2020 steg andelen af både ikke-beskæftigede med og ikke-beskæftigede uden handicap, der søger job. Dette indikerer, at gruppernes beskæftigelsespotentialer er øget i denne periode. På ét punkt skiller personer med større handicap sig dog ud: Andelen af ikke-beskæftigede i denne gruppe, der hhv. søger og ønsker job, faldt fra 2019 til 2020, mens de tilsvarende andele steg for både personer med mindre handicap og personer uden handicap.

Modtagelse af offentlige ydelser

Modtagelse af offentlige ydelser kan også give indikationer på, hvor langt personer uden beskæftigelse er fra arbejdsmarkedet. Personer, der modtager arbejdsløshedsdagpenge, kontanthjælp mv. som jobparat eller ledighedsydelse, skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet og må forventes at være tættere på beskæftigelse end personer, der modtager andre typer af ydelser. SU har en lidt anden karakter end andre ydelser. Personer på SU er typisk ikke uden beskæftigelse, fordi de ikke kan få et job, men fordi de forbereder sig til fremtidig beskæftigelse.

Ikke-beskæftigede med handicap, især ikke-beskæftigede med større handicap, ser ud til at være længere fra beskæftigelse end ikke-beskæftigede uden handicap. Dette viser sig ved en stor forskel på, hvilke ydelser ikke-beskæftigede med og uden handicap modtager: Flere af de ikke-beskæftigede med handicap modtager en tilbagetrækningsydelse (især førtidspension), og færre af dem modtager dagpenge, kontanthjælp mv. som jobparat og SU. Blandt ikke-beskæftigede med større handicap modtager fx 5 pct. SU i 2020, 2 pct. modtager dagpenge, og 48 pct. modtager førtidspension. Til sammenligning modtager 31 pct. af de ikke-beskæftigede uden handicap SU, 20 pct. modtager dagpenge, og 4 pct. modtager førtidspension.

I perioden 2008-2020 faldt andelen af ikke-beskæftigede med større handicap, der modtager tilbagetrækningsydelser, markant fra to tredjedele til halvdelen. Faldet i andelen af personer med større handicap på førtidspension hænger givetvis sammen med reformer i 2003 og 2013, der har haft til formål at nedbringe tilgangen af borgere til førtidspension.

Foringet beskæftigelsessituation – spiller covid-19-pandemien en rolle?

Den mest markante ændring i beskæftigelsessituationen for personer med handicap fra 2019 til 2020 fandt sted blandt personer med større handicap: Især den ordinære beskæftigelse, men også ledigheden faldt for denne gruppe, mens andelen, der står uden for arbejdsstyrken, steg. Der skete med andre ord en bevægelse fra både beskæftigelse og ledighed til en position uden for arbejdsstyrken.

Opgørelsen er baseret på tal for 4. kvartal i de 2 år. 4. kvartal 2020 var ikke det kvartal, hvor beskæftigelsen – generelt set – var hårdest ramt i løbet af covid-19-pandemien: For personer uden handicap er der ikke nævneværdig forskel på beskæftigelsen i de to kvartaler.

Den fundne udvikling i beskæftigelsessituationen for personer med større handicap kan bl.a. være en følge af covid-19-pandemien.

For det første er bekymringen for at blive smittet med covid-19 og risikoen herved formentlig større blandt personer med større handicap (herunder personer med længerevarende sygdom) end blandt andre. For det andet tages der i beskæftigelsesindsatsen hensyn til borgere i risiko

for at blive alvorligt syg af covid-19, fx omkring krav til jobsøgning. Disse forhold relateret til covid-19 kan have betydet, at personer med større handicap i mindre grad er beskæftiget og søger job i 2020 end i 2019. Da personer uden beskæftigelse, som ikke søger job, her er kategoriseret som værende uden for arbejdstyrken, kan bekymringer vedrørende covid-19 medvirke til den fundne stigning i andelen af personer med større handicap, der står uden for arbejdsstyrken.

Tidligere studier tyder på, at beskæftigelsen er mere konjunkturfølsom for personer med større handicap end for personer uden handicap. Mulige forklaringer på beskæftigelsesfaldet blandt personer med større handicap kan derfor for det tredje være, at de i højere grad end andre mister deres job og har sværere ved at få et job, selvom de søger, når der er økonomisk krise.

Der er derimod ikke tegn på, at den relativt negative beskæftigelsesudvikling fra 2019 til 2020 for personer med større handicap kan tilskrives, at de er anderledes fordelt på alder, uddannelsesniveau og branchegrupper end personer uden handicap.

Personalelederens udsagn

Som væsentlige grunde til at ansætte personer med handicap med nedsat arbejdsevne på arbejdspladsen anfører 2 ud af 3 personaleledere et ønske om at bidrage til samfundet, mens halvdelen angiver, at ansættelsen kan løse et problem med mangel på arbejdskraft. Som væsentlige hindringer anfører halvdelen af personalelederne, at det er for tidskrævende at ansætte personer med handicap, mens ca. 40 pct. angiver, at de er nervøse for, om personen kan fungere på arbejdspladsen.

2 ud af 3 personaleledere har i ringe grad betænkeligheder ved at ansætte personer med handicap, hvis personen kan varetage et job på normale vilkår. Denne andel falder til halvdelen, hvis personen er tilbageholdende med at deltage i det sociale liv på arbejdspladsen.

Vi har undersøgt, i hvilket omfang personaleledere er betænkelige ved at ansætte en person med handicap, afhængigt af om der følger penge med fra kommunen eller ej under tre forskellige scenarier. De tre scenarier er: (a) personen har flere sygedage end andre medarbejdere, (b) personen arbejder langsommere end andre, og (c) ansættelse af personen kræver mindre tilpasninger på arbejdspladsen.

Økonomisk støtte fra kommunen ser ud til at spille en væsentlig rolle for personaleledernes betænkeligheder ved at ansætte personer med handicap. Dette gælder i alle tre scenarier, se Tabel 1, der viser den andel, der i høj grad er betænkelig.

Tabel 1 Andel af personaleledere, der i høj grad er betænkelige ved at ansætte en person med handicap afhængigt af, om der følger penge med fra kommunen eller ej. Særskkilt for scenarie (a)-(c). Procent.

	Der følger penge med fra kommunen	Der følger ikke penge med fra kommunen
(a) Har flere sygedage end andre medarbejdere	19	44
(b) Arbejder langsommere end andre	14	38
(c) Ansættelse kræver mindre tilpasninger på arbejdspladsen	9	26

Potentialet for at ansætte personer med handicap ser (givet de tre scenarier) ud til at være størst, når der er tale om ansættelse af en person, der kræver mindre tilpasninger på arbejdspladsen. Betænkelighederne herved er mindst blandt personaleledere, der har kendskab til

personer med handicap blandt familie og kollegaer, og personaleledere, der er ansat på arbejdspladser med mindst 50 ansatte. Omvendt har relativt flest personaleledere betænkeligheder ved at ansætte en person, der har flere sygedage end andre – dette gælder uanset antal ansatte på arbejdspladsen, hvilken branchegruppe, personalelederen er ansat i, og om personalelederen har kendskab til personer med handicap blandt familie og kollegaer eller ej.

Kollegaers udsagn

Beskæftigede med handicap ser ud til at være lidt mere tilbøjelige til at ville arbejde sammen med (andre) personer med handicap end beskæftigede uden handicap, selvom det betød, at de skulle bruge lidt tid på at hjælpe vedkommende.

Beskæftigedes betænkeligheder ved at arbejde sammen med en person med et handicap afhænger af, hvilken type af handicap der er tale om. Lidt over halvdelen af de beskæftigede er betænkelige ved at arbejde sammen med en person, der lider af store humørsvingninger, ca. hver tredje er betænkelig ved at arbejde sammen med en person, der er blind, mens ca. hver femte har betænkeligheder ved at arbejde sammen med en kollega, der sidder i kørestol eller har ADHD.

Tager arbejdsgiver og kollegaer tilstrækkeligt hensyn til personer med handicap?

7-8 pct. af de beskæftigede med større eller mindre handicap giver udtryk for, at arbejdsgiver og kollegaer kun i ringe grad eller slet ikke tager tilstrækkeligt hensyn til deres handicap. Hver tredje af de beskæftigede med handicap har ikke behov for, at der tages hensyn til deres helbredsproblem eller handicap.

Erfaringer med jobcenteret

Markant flere af personerne med end uden handicap har haft kontakt med jobcenteret inden for de seneste 3 år (ca. 15 vs. 8 pct.). Desuden har deres forløb i jobcenteret samlet set været af længere varighed.

60 pct. af personerne med handicap oplever i høj grad, at de har kunnet spørge deres sagsbehandler, hvis der var noget, de var i tvivl om eller ikke forstod. Tilsvarende oplever ca. 60 pct. i høj grad, at de selv har bidraget til at få et udbytte af de iværksatte aktiviteter. 48 pct. oplever i høj grad, at sagsbehandleren i jobcenteret dels har inddraget dem, dels har taget højde for deres ønsker, når indsatsen er blevet tilrettelagt. 42 pct. giver udtryk for, at det i høj grad har stået klart for dem, hvad der skulle komme ud af de aktiviteter, som de har deltaget i. Endelig oplever 29 pct., at deres forløb i jobcenteret i høj grad har øget deres chance for at komme i beskæftigelse. Andelen af personer med handicap, der har positive oplevelser med jobcenteret, er på niveau med eller større end de tilsvarende andele af personer uden handicap. Endelig er der indikationer på, at personer med større handicap i større omfang end personer med mindre handicap har positive oplevelser med jobcenteret.

Unge med større handicap har en relativ stor sandsynlighed for at opleve, at deres forløb i jobcenteret har forøget deres chance for at komme i beskæftigelse. Unge med mindre handicap har omvendt en relativ lav sandsynlighed for at opleve dette.

Der er en positiv sammenhæng mellem sandsynligheden for at opleve, at forløb i jobcenteret har forøget beskæftigelseschancen og andre positive oplevelser i jobcenteret, fx at formålet med de iværksatte aktiviteter har stået klart for én, eller at der er blevet taget højde for ens ønsker, når indsatsen er blevet tilrettelagt. Der er ikke nævneværdig forskel på de fundne sammenhænge blandt personer med og uden handicap.

1 Om undersøgelsen

Denne undersøgelse er iværksat som en del af satspuljeaftalen for 2019 og er den anden af en række årligt tilbagevendende analyser af handicap og beskæftigelse.

I dette kapitel har vi beskrevet undersøgelsens baggrund, formål, anvendt definition og operationalisering af 'handicap' og rapportens indhold. Desuden har vi beskrevet det anvendte datagrundlag og den anvendte metode.

1.1 Baggrund og formål

Det økonomiske grundlag for vores velfærdssamfund er en høj arbejdsmarkedsdeltagelse. En høj arbejdsmarkedsdeltagelse bidrager samtidig positivt til den enkeltes levestandard og muligheder for livsudfoldelse.

Personer med handicap er i væsentligt mindre omfang i beskæftigelse end personer uden handicap. I 2019 var 58 pct. af de 16-64-årige med handicap i beskæftigelse mod 84 pct. af de 16-64-årige uden handicap. Den tilsvarende andel blandt 16-64-årige med større handicap var 37 pct. (Larsen, Jakobsen & Mikkelsen, 2020). En række kortlægninger for udvalgte år i perioden 2002-2016 tegner et lignende billede (Miiller, Høgelund & Geerdsen, 2006, Larsen & Høgelund, 2009, Thomsen & Høgelund, 2011, Kjeldsen, Houlberg & Høgelund, 2013, Rode Larsen & Høgelund, 2014, Rode Larsen & Høgelund, 2015, Rode Larsen & Larsen, 2017). Beskæftigelsesgabets mellem personer med og uden handicap blev dog reduceret i den seneste højkonjunkturperiode fra 35 procentpoint i 2012 til 26 procentpoint i 2019 (Larsen, Jakobsen & Mikkelsen, 2020).

Den daværende VLAK regering indgik i 2018 en bred politisk aftale om, at *"flere mennesker med handicap skal i beskæftigelse"* (Beskæftigelsesministeriet, 2018). Frem til 2025 er målsætningen, at flere af de personer med et større selvoplevet handicap, som er på en midlertidig ydelse, kommer ind på arbejdsmarkedet. Det kan enten være i ordinær beskæftigelse eller i et fleksjob (Beskæftigelsesministeriet & Børne- og Socialministeriet, 2018).

Denne undersøgelse skal – i tråd med den politiske plan – bidrage med viden til at understøtte, at beskæftigelsessituationen for personer med handicap forbedres. Undersøgelsens formål er:

- at beskrive, hvor mange personer der har et handicap, og hvad der karakteriserer denne gruppe
- at kortlægge beskæftigelsessituationen og -udviklingen blandt personer med handicap
- at belyse udvalgte faktorer, der kan virke fremmende eller hæmmende for beskæftigelsessituationen for personer med handicap.

I rapporten har vi et særligt fokus på personer med et større selvoplevet handicap, fordi de har de største udfordringer, er længst væk fra arbejdsmarkedet og er i fokus i forhold til den politiske målsætning.

Desuden har vi denne gang et særligt fokus på, hvad covid-19-pandemien har betydet for beskæftigelsen for personer med handicap sammenlignet med personer uden handicap.

Rapportens primære datagrundlag er spørgeskemaoplysninger fra 4. kvartal 2020. For nærmere beskrivelse af datagrundlaget, se afsnit 1.4.

1.2 'Handicap': Definition og operationalisering

Der findes ikke én definition af handicap, der anvendes i alle sammenhænge. I FN's konvention om rettigheder for personer med handicap fra 2006¹ defineres personer med handicap som:

Personer, der har en langvarig fysisk, psykisk, intellektuel eller sensorisk funktionsnedsættelse, som i samspil med forskellige barrierer kan hindre dem i fuldt og effektivt at deltage i samfundslivet på lige fod med andre. (FN, 2017: Art. 1).

FN's handicapdefinition, der sætter den internationale standard på området, har to centrale komponenter, nemlig en *langvarig funktionsnedsættelse*, som i samspil med forskellige barrierer *hindrer ligeværdig deltagelse i samfundslivet*.

Ifølge WHO (2001: 221) er handicap:

... et paraplybegreb for funktionsnedsættelser, aktivitetsbegrænsninger og deltagelsesbegrænsninger. Det betegner de negative aspekter af interaktionen mellem en person (med en given helbredstilstand) og personens kontekstuelle faktorer (miljø- og personlige faktorer).

Både FN's og WHO's handicapbegreber er relationelle handicapbegreber i den forstand, at handicap defineres i forhold til omgivelserne. Et diagnosticeret helbredsproblem (funktionsnedsættelse) fører ikke nødvendigvis til et handicap – fx en velbehandlet sukkersyge. Det er alene tilfældet, hvis funktionsnedsættelsen har en negativ indvirkning på personens virke i sociale og arbejdsmæssige sammenhænge. Omvendt kan en fysisk svækkelse, der ikke er diagnosticeret medicinsk, godt udgøre et handicap, hvis den begrænser personen socialt eller arbejdsmæssigt (Rode Larsen & Larsen, 2017: 26). Vi tager her udgangspunkt i handicapbegreberne fra (FN, 2017) og (WHO, 2001).

Vi har valgt at anvende samme fremgangsmåde som i de foregående undersøgelser af handicap og beskæftigelse gennemført af VIVE (tidligere SFI), hvor handicap er blevet målt som selv vurderet handicap. Selv vurderet handicap er tidligere blevet opgjort med afsæt i følgende spørgsmål (svarmuligheder angivet i parentes):

- Har du et længerevarende helbredsproblem eller handicap? (ja, nej)
- Vil du sige, at der er tale om et mindre helbredsproblem/handicap eller et større helbredsproblem/handicap? (mindre helbredsproblem/handicap, større helbredsproblem/handicap)
- Hvilket helbredsproblem eller handicap er der tale om? (nævnt kun det væsentligste) ([En liste på 26 handicap og helbredsproblemer]).

I rapporten har vi brugt betegnelsen 'personer med handicap' om personer, der ifølge eget udsagn har et handicap eller et længerevarende helbredsproblem.

Den operationalisering af handicap, som de tre spørgsmål er udtryk for, er meget bred. Personer med kroniske sygdomme – fx sukkersyge eller bipolar lidelse – inkluderes også, selvom

¹ Vedtaget 2006 i FN; ratificeret 2009 af Danmark.

deres helbredsproblemer ikke nødvendigvis begrænser dem i deres daglige aktiviteter. Forekomsten af handicap vil derfor potentielt blive overvurderet blandt bestemte grupper. Omvendt risikerer forekomsten af handicap at blive undervurderet blandt andre grupper. Det kan fx skyldes, at de på grund af deres handicap ikke kan deltage i den gennemførte spørgeskemaundersøgelse, se afsnit 1.4, eller at de ikke selv oplever at have et handicap eller ikke ønsker at oplyse det, fordi det er forbundet med stigma. Det brede selvrapporterede mål for helbredsproblemer og handicap indebærer alt i alt en risiko for, at der vil opstå bias i forekomsten af handicap mellem grupper (Rode Larsen & Larsen, 2017: 26-27).

Der er imidlertid tegn på, at vi med den simple måling af forekomst og sværhedsgrad af handicap også indfanger det relationelle handicapbegreb: Især personer med større handicap (operationaliseret som angivet ovenfor) oplever ifølge Larsen, Jakobsen & Mikkelsen (2020) i vid udstrækning, at deres handicap forhindrer dem i *"fuldt og effektivt at deltage i samfundslivet på lige fod med andre"*. 'Samfundslivet' omfatter her sociale og arbejdsmarkedsmæssige sammenhænge, se også afsnit 2.4. Dette taler for, at vi med den anførte operationalisering af handicap lever op til den internationale standard.

Ved at bibeholde den hidtil anvendte, simple operationalisering af handicapbegrebet sikrer vi kontinuitet i forhold til de tidligere undersøgelser – en kontinuitet, der indebærer, at vi i denne undersøgelse har kunnet belyse udviklingen over tid på en lang række områder, se også afsnit 1.3.

1.3 Indhold: Kontinuitet og fornyelse

I denne rapport har vi belyst tre hovedtemaer vedrørende personer med handicap:

- Gruppens omfang og karakteristika, se kapitel 2
- Arbejdsmarkedstilknudning og beskæftigelse, se kapitel 3
- Faktorer, der kan virke fremmende eller hæmmende for gruppens beskæftigelsesmuligheder, se kapitel 4-6.

Nogle af de gennemførte analyser er nye, mens andre er en gentagelse af analyser præsenteret i *'Handicap og beskæftigelse 2019'* (Larsen, Jakobsen & Mikkelsen, 2020). Nogle af de analyser fra rapporten om 2019, som ikke er med denne gang, vil blive gentaget i undersøgelser for de kommende år.

I kapitel 2 har vi opgjort:

- hvor mange der har et handicap
- om der er tale om større eller mindre handicap
- hvilke typer af handicap, det drejer sig om
- i hvilken alder, handicappet opstod
- i hvilket omfang handicap udgør en barriere for ligeværdig deltagelse
- hvilken arbejdsevne, personer med handicap har
- hvad der karakteriserer personer med handicap, når det gælder køn, alder, etnisk oprindelse og uddannelse.

Indholdet i kapitel 2 svarer dermed langt hen ad vejen til indholdet af det tilsvarende kapitel i rapporten med tal for 2019, jf. Larsen, Jakobsen & Mikkelsen (2020). En undtagelse er dog, at vi i flere tilfælde har belyst udviklingen over tid.

I kapitel 3, hvor fokus er på beskæftigelsessituationen for personer med handicap, svarer indholdet for en stor del til indholdet i det tilsvarende kapitel i rapporten med tal for 2019. Her har vi opgjort:

- hvordan personer med handicap er fordelt på arbejdsmarkedsstatus (dvs. om de er i beskæftigelse, er ledige eller er uden for arbejdstyrken) og udviklingen i arbejdsmarkedsstatus i perioden 2008-2020
- udviklingen i beskæftigelses- og ledighedsgab mellem personer med og uden handicap i perioden 2008-2020
- hvor mange af personerne med handicap der er ansat hhv. ordinært og på særlige vilkår og udviklingen heri i perioden 2008-2020
- hvor mange af personerne med handicap der har eller har haft et studie- eller fritidsjob.

Det nye i kapitel 3 består i, at vi har set nærmere på andelen af ledige, at vi har beregnet beskæftigelsestal for kvinder og mænd med handicap, samt at vi i større omfang end i Larsen, Jakobsen & Mikkelsen (2020) har belyst udviklingen over tid.

I forbindelse med vore analyser af faktorer, der kan virke fremmende eller hæmmende for beskæftigelsesmulighederne for personer med handicap, jf. kapitel 4-6, skelner vi mellem tre centrale aktører:

- Personerne med handicap selv
- Arbejdspladserne, herunder både personalelederne og kollegaerne
- Jobcentrene.

I kapitel 4 om personerne med handicap har vi undersøgt dels, hvilke offentlige ydelser, ikke-beskæftigede modtager, dels om de søger job, ønsker job og kan påtage sig et arbejde med relativt kort varsel. Desuden har vi undersøgt sammenhængen mellem modtagelse af offentlige ydelser og AKU-ledighed. Endelig har vi undersøgt, om personer med handicap skal søge flere stillinger for at få et job end personer uden handicap. Det nye i dette kapitel er analyserne af sammenhængen mellem modtagelse af ydelser AKU-ledighed samt analyser af udviklingen over tid.

I kapitel 5 er fokus på, hvilke muligheder og barrierer som personer med handicap står over for på arbejdspladserne i forhold til at opnå og fastholde beskæftigelse. Vi har undersøgt personalelederes syn på de væsentlige grunde til og hindringer for at ansætte personer med handicap. Vi har også undersøgt, i hvilket omfang de har betænkeligheder i denne forbindelse givet forskellige scenarier, herunder, om det gør en forskel, hvorvidt der følger penge med fra kommunen eller ej. Endelig har vi set på, hvad der karakteriserer personaleledere, der er mest positivt indstillet over for ansættelse af personer med handicap. Disse analyser baseret på udsagn fra personaleledere er nye i forhold til Larsen, Jakobsen & Mikkelsen (2020). Vi har også undersøgt, om kollegaerne er villige til at arbejde sammen med en, der har et handicap, hvis det kræver, at de bruger tid på at hjælpe vedkommende – denne problemstilling er bl.a.

belyst med afsæt i personer med forskellige typer af handicap. Endelig har vi undersøgt, i hvilket omfang personer med handicap oplever, at hhv. deres arbejdsgiver og deres kollegaer tager tilstrækkeligt hensyn til deres handicap.

Jobcenterets rolle i forhold til at hjælpe personer med handicap til at komme i beskæftigelse er i fokus i kapitel 6. Kapitlets resultater er baseret på de erfaringer, som personer, der har haft kontakt med jobcenteret inden for de seneste 3 år, har gjort sig i denne forbindelse. Vi har her set på, hvad der karakteriserer de personer med handicap, der har haft kontakt med jobcenteret, og om personer med handicap har gjort sig andre erfaringer med jobcenteret end personer uden handicap. Vi har også undersøgt, hvad der karakteriserer de personer med handicap, der oplever, at deres kontakt med jobcenteret har øget deres beskæftigelseschance. Endelig har vi belyst, hvilken sammenhæng der er mellem oplevelsen af, at kontakten med jobcenteret har øget beskæftigelseschancen, og de oplevelser, personer med handicap i øvrigt har haft i deres kontakt med jobcenteret. Oplevelser af støtte i jobcenteret blev også belyst i Larsen, Jakobsen & Mikkelsen (2020), men (stort set alle) spørgsmål er blevet ændret, flere spørgsmål er tilføjet, og denne gang er spørgsmålene også blevet stillet til personer uden handicap.

Som et særligt emne i denne rapport lægger vi – på tværs af kapitler – vægt på at belyse udviklingen over tid. Vi diskuterer i denne forbindelse bl.a., hvad covid-19-pandemien har betydet for beskæftigelsen for personer med handicap, og om betydningen for denne gruppe ser ud til at adskille sig fra betydningen for personer uden handicap.

Endelig skal nævnes, at udvalgte resultater er præsenteret i bilag for personer med forskellige typer af handicap. Disse bilagstabeller kommenteres ikke i rapportens kapitler, men udvalgte resultater indgår i sammenfatningen.

1.4 Datagrundlag

Undersøgelsens primære datagrundlag er Danmarks Statistiks Arbejdskraftundersøgelse (AKU) for 4. kvartal 2020. Vi har fået tilknyttet et tillægsmodel til AKU for dette kvartal med spørgsmål vedrørende handicap og beskæftigelse. Derudover har vi også trukket på data fra tillægsmoduler til AKU for tidligere kvartaler, der ligeledes indeholder spørgsmål vedrørende handicap og beskæftigelse. AKU data er koblet med registeroplysninger.

Vi har anvendt oplysninger om arbejdsmarkeds- og beskæftigelsesstatus samt om jobsøgning, om ønske om job og om, hvorvidt man omgående kan påtage sig et job fra AKU's hovedundersøgelse. Tilføjelsen af et tillægsmodul til AKU har desuden gjort det muligt for os at opgøre, hvor mange der har et handicap, sværhedsgraden af handicappet, og hvilke typer af handicap der er tale om. Tillægsmodulet har også afdækket ansættelse på særlige vilkår, muligheder og barrierer på virksomhederne samt erfaringer med støtte i jobcenteret.

I det følgende har vi beskrevet de AKU-data, vi anvender. Vi har også beskrevet de registerdata, der indgår. Desuden har vi redegjort for, hvordan vi har defineret arbejdsmarkedsstatus (beskæftigelse, ledighed og uden for arbejdsstyrken) i rapporten. Endelig har vi diskuteret betydningen af, at rapporten primært er baseret på selvrapporterede oplysninger.

1.4.1 AKU-data

Arbejdskraftundersøgelsen (AKU) er en interviewundersøgelse, som belyser befolkningens tilknytning til arbejdsmarkedet. Undersøgelsespopulationen er den 15-74-årige befolkning i Danmark. Interviewene er indhentet enten via web-skema eller som telefoninterview, og invitationsbreve til undersøgelsen er udsendt via e-Boks² (Danmarks Statistik, 2021b).

Det primære formål med AKU er at opgøre, hvor mange der er hhv. beskæftigede, arbejdsløse (kaldet AKU-ledige) eller uden for arbejdsstyrken. Desuden afdækker undersøgelsen emner som arbejdstid, ansættelsesforhold, jobsøgning og deltagelse i efteruddannelse/skoleforløb (Danmarks Statistik, 2021b).

AKU-undersøgelsen er stikprøvebaseret, og i trækningen af stikprøven har Danmarks Statistik anvendt en række registre, der indeholder baggrundsoplysninger om interviewpersonerne. For at måle arbejdsløshed bedst muligt overrepræsenterer Danmarks Statistik tidligere arbejdsløse. Når de udtrukne personer opregnes, så antallet passer til hele befolkningen, korrigeres for denne overrepræsentation af tidligere arbejdsløse. En særlig udfordring i forhold til indsamlingen under covid-19-pandemien kan være, at den har påvirket respondentsammensætningen i dataindsamlingen til AKU, altså hvem der vil deltage i undersøgelsen. Dette korrigeres der imidlertid for, da resultaterne også korrigeres for befolkningens sammensætning med afsæt i oplysninger om køn, alder, bopælsregion, uddannelse og arbejdsmarkedsstatus baseret på registerdata (Danmarks Statistik, 2021b, Danmarks Statistik, 2019). For en nærmere beskrivelse af opregningen, se Danmarks Statistik (2019).

Danmarks Statistik betragter AKU som en pålidelig statistik for befolkningens tilknytning til arbejdsmarkedet, selvom der er usikkerhed knyttet til udvælgelsen af stikprøve og struktur i bortfaldet. Vurderingen skal ses i lyset af, at stikprøven er relativt stor, og at der er kontinuerlige forbedringer i opregningsmetoder. Danmarks Statistik kan dog ikke helt udelukke, at der er systematisk skævhed i AKU. Dette vil i givet fald i højere grad påvirke niveauet (fx procentfordeling) end udviklingen over tid (Danmarks Statistik, 2021b).

17.523 personer deltog i AKU for 4. kvartal 2020. Den opnåede svarprocent var på 55.³ Bortfaldet bestod bl.a. af personer, der ikke er opnået kontakt med, personer, der på grund af sygdom eller handicap ikke havde mulighed for at deltage, og personer, som nægtede at deltage (Danmarks Statistik, 2021b). Med andre ord er ikke alle personer med (formentlig især større) handicap repræsenteret i denne undersøgelse.

I denne undersøgelse har vi fokus på personer, der er 16-64 år. Af de 17.523 personer, der deltog i AKU i 4. kvartal 2020, har vi derfor frasorteret dem, der var under 16 år eller over 64 år. Desuden har vi frasorteret de personer, hvor en anden har besvaret spørgsmålene for dem (kaldet 'proxy-interview'). Vi står dermed tilbage med en stikprøve på 14.030 personer. Af Tabel 1.1 fremgår, hvor mange af disse personer der har et handicap, og hvor mange heraf der har hhv. et større og et mindre handicap.

² Personer, der ikke er tilmeldt e-Boks, får tilsendt invitationsbrevet som almindeligt brev.

³ De 55 pct. er baseret på den rensede stikprøve, dvs. at personer fra bruttostikprøven, der umuligt ville kunne deltage (fx er døde, udvandrede, langtidssyge) og personer, der ikke fandtes på adressen, ikke indgår i opgørelsen.

Tabel 1.1 16-64 årige respondenter, der selv har besvaret spørgeskema. I alt og særskilt efter, om respondent har et handicap eller ej, og underopdelt efter sværhedsgrad af handicapet. Arbejdskraftundersøgelsen, 4. kvartal 2020. Uvægtet og opregnet antal.

	Større handicap	Mindre handicap	Handicap, i alt	Intet handicap	I alt
Uvægtet antal	1.389	1.667	3.056	10.974	14.030
Opregnet antal	357.507	401.041	758.548	2.618.161	3.376.709

Vi har også trukket på data fra tidligere AKU-undersøgelser fra 2008 og frem, hvor der også har været et tillægsmodul om handicap og beskæftigelse. Det drejer sig om data fra følgende kvartaler:

- 1. kvartal 2008
- 1. kvartal 2010
- 1. kvartal 2012
- 1. kvartal 2014
- 1. og 2. kvartal 2016⁴
- 4. kvartal 2019.

For nærmere beskrivelse af disse data, se (Larsen & Høgelund, 2009, Thomsen & Høgelund, 2011, Kjeldsen, Houlberg & Høgelund, 2013, Rode Larsen & Høgelund, 2014, Rode Larsen & Høgelund, 2015, Rode Larsen & Larsen, 2017, Larsen, Jakobsen & Mikkelsen, 2020).

Som i data for 4. kvartal 2020 har vi også i data for tidligere kvartaler fokus på personer, der er 16-64 år, og har frasorteret besvarelser baseret på proxy-interview. Uvægtede og opvægtede antal for hvert af kvartalerne i alt, for personer med handicap (i alt og afhængigt af sværhedsgrad) og for personer uden handicap fremgår af Tabel 1.2.

I forbindelse med rapportens analyser over tid baseret på AKU-data er det nødvendigt at være opmærksom på, at udviklingen omkring 2016 skal fortolkes med varsomhed. Det skyldes databrud. Databrudet kan tilskrives dels, at svarprocenten var usædvanlig lav i 1. kvartal 2016, dels at der blev indført en ny dataindsamlingsmetode. Den anvendte opregningsmetode justerer ikke fuldt ud for dette databrud (Danmarks Statistik, 2021b, Larsen, Jakobsen & Mikkelsen, 2020).

Ifølge Danmarks Statistik (2021b) er stikprøven af personer, der udtrækkes til at deltage i AKU, gradvist blevet reduceret siden 1. kvartal 2016. Dette bidrager til, at det samlede antal observationer i vores datamateriale falder fra 17.000-18.000 i årene 2008, 2010, 2012, 2014 og 2016 til ca. 14.000 i 2019 og 2020.

⁴ I data for 2016 indgår samtlige fire paneler af deltagere i AKU fra 1. kvartal 2016 samt et enkelt panel af deltagere fra 2. kvartal 2016, se desuden Larsen & Larsen (2017).

Tabel 1.2 16-64-årige respondenter, der selv har besvaret spørgeskema. I alt og særskilt efter, om respondent har et handicap eller ej, og underopdelt efter sværhedsgrad af handicapet. Arbejdskraftundersøgelsen, 1. kvartal 2008, 1. kvartal 2010, 1. kvartal 2012, 1. kvartal 2014, 1. og 2. kvartal 2016 og 4. kvartal 2019. Uvægtet og opregnet antal.

	1. kvartal 2008	1. kvartal 2010	1. kvartal 2012	1. kvartal 2014	1. og 2. kvartal 2016	4. kvartal 2019
<i>I alt</i>						
Uvægtet antal	17.621	17.208	17.943	17.844	18.312	14.037
Opregnet antal	3.529.361	3.474.474	3.413.124	3.403.304	4.302.054	3.275.077
<i>Handicap</i>						
Uvægtet antal	3.074	2.726	2.709	2.579	3.616	2.902
Opregnet antal	652.407	560.911	616.817	576.788	967.142	689.744
<i>Større handicap</i>						
Uvægtet antal	1.541	1.584	1.395	1.433	1.598	1.289
Opregnet antal	353.964	334.783	355.031	348.238	474.341	312.683
<i>Mindre handicap</i>						
Uvægtet antal	1.533	1.142	1.314	1.146	2.018	1.613
Opregnet antal	298.444	226.128	261.786	228.550	492.801	377.061
<i>Intet handicap</i>						
Uvægtet antal	14.543	14.482	15.234	15.265	14.695	11.135
Opregnet antal	2.876.121	2.913.563	2.796.306	2.826.516	3.334.565	2.585.333

1.4.2 Registerdata

De indsamlede AKU-data fra 4. kvartal 2020 er koblet med en række registeroplysninger. Det drejer sig om oplysninger om etnisk oprindelse og uddannelse (opgjort for perioden 1964-2018) samt ugentlige oplysninger om modtagelse af overførselsindkomster (DREAM)⁵. Desuden er AKU-data fra 2008, 2010, 2012, 2014, 2016 og 2019 koblet med registeroplysninger om uddannelse og oplysninger om modtagelse af overførselsindkomster pr. uge.

1.4.3 Arbejdsmarkedsstatus: Definitioner

For at afgrænse, hvem der er hhv. beskæftiget, ledig og uden for arbejdsstyrken, har vi valgt at anvende den tilgang, der er anvendt i AKU. Ifølge Danmarks Statistik (2021b) er denne tilgang baseret på nogle fastlagte EU-definitioner og anbefalinger fra den internationale arbejdsorganisation (ILO).

⁵ Til brug for sammenkoblingen af AKU med ugeoplysninger fra DREAM anvender vi oplysninger fra DREAM for den uge, hvor respondenterne er blevet interviewet.

Beskæftigede

*AKU-beskæftigede*⁶ omfatter:

Personer, der i referenceugen⁷ har arbejdet minimum én betalt time, eller som er selvstændige eller medarbejdende familiemedlemmer, samt personer, som er midlertidigt fraværende fra jobbet på grund af fx ferie, sygdom eller barselsorlov. (Danmarks Statistik, 2021b)

Ledige

AKU-ledige omfatter:

Ubeskæftigede personer, som aktivt har søgt arbejde inden for 4 uger⁸ forud for referenceugen, og som kan tiltræde et job inden for 2 uger efter referenceugen. (Danmarks Statistik, 2021b)

Personer uden for arbejdsstyrken

Personer uden for arbejdsstyrken omfatter dem, der hverken er kategoriseret som AKU-beskæftigede eller AKU-ledige.

1.4.4 Brug af AKU-data: Muligheder og begrænsninger

AKU-data og det dertil knyttede tillægsmodul er velegnet til at kortlægge beskæftigelse og beskæftigelsesmuligheder blandt personer med handicap. Brugen af disse data gør det muligt for os at identificere personer med handicap og faktorer, der kan virke fremmende eller hæmmende for beskæftigelsesmulighederne for denne gruppe – oplysninger, der ikke er tilgængelige i eksisterende registerdata. Desuden får vi ugentlige oplysninger om beskæftigelse samt mere opdaterede oplysninger om beskæftigelse, end vi ville have fået, hvis vi havde anvendt registerdata.

Brug af AKU-data giver imidlertid også nogle begrænsninger. For det første er datagrundlaget langt mindre, end det fx typisk er tilfældet, når der anvendes registerdata. Det betyder, at mulighederne for at gennemføre analyser for udvalgte grupper af personer med handicap, fx unge eller ledige, er begrænsede på grund af et for lille datagrundlag. For det andet kan resultaterne være præget af subjektivitet, idet de er baseret på respondenternes egne oplevelser og vurderinger af deres situation. Vi har i det følgende med afsæt i tre eksempler illustreret, hvad man skal være opmærksom på, når resultaterne er baseret på denne type data.

For det første er respondenterne blevet bedt om at beskrive, hvordan de opfatter deres arbejdsevne på interviewtidspunktet på en skala fra 1 til 10. Den selvoplevede arbejdsevne er ikke objektiv og kan fx være påvirket af, om den adspurgte er i beskæftigelse eller ej, eller om

⁶ Denne undersøgelse er ligesom Larsen, Jakobsen & Mikkelsen (2020) baseret på tal for 4. kvartal, mens de forudgående undersøgelser er baseret på data fra 1. kvartal (bortset fra 2016, hvor der også indgik data for 2. kvartal). Det er potentielt en udfordring i forbindelse med vores opgørelse af beskæftigelsesudviklingen, jf. kapitel 4, at data stammer fra forskellige kvartaler i året. En opgørelse baseret på AKU-beskæftigelse kan således være påvirket af sæsonudsving. For at få et indblik i, om den fundne beskæftigelsesudvikling er robust over for sæsonudsving, blev det i Larsen, Jakobsen & Mikkelsen (2020) undersøgt, om brug af en alternativ beskæftigelsesdefinition, hvor personer med lønmodtagerjob af kortere varighed betragtes som beskæftigede, giver et andet resultat. Det viste sig ikke at være tilfældet.

⁷ Alle personer interviewes om deres forhold til arbejdsmarkedet i en bestemt uge. Denne uge betegnes 'referenceugen' (Danmarks Statistik, 2021b).

⁸ Ifølge Danmarks Statistik (2021b) omfatter aktiv jobsøgning bl.a. kontakt med et jobcenter, henvendelser til arbejdsgivere, kontakt til venner, slægtninge, fagforeninger eller læsning og evt. besvarelse af annoncer. Ansøgninger om tilladelse, støtte eller konkrete aktiviteter som søgning efter lokaler mv. for at etablere sig som selvstændig regnes også som aktiv søgning.

vedkommende har fået mange afslag på jobansøgninger. Derfor kan den selvvaluerede arbejdsevne bl.a. også afvige fra en arbejdsevnevurdering gennemført af kommunen. Den selvoplevede arbejdsevne er dog stadig interessant at belyse, da den formentlig har betydning for den enkeltes adfærd, herunder fx hvor meget vedkommende søger job eller uddanner sig.

For det andet har vi spurgt respondenter, der har været i kontakt med jobcenteret, om deres erfaringer med den støtte, de får i jobcenteret. Her er det vigtigt at være opmærksom på, at hvis de fx udtrykker utilfredshed med støtten fra jobcenteret, kan det selvfølgelig skyldes, at jobcenteret ikke yder en god nok indsats, men det kan også skyldes, at respondenterne har urealistiske forventninger til, hvad jobcenteret kan gøre for dem. Uanset hvad er det en væsentlig viden at få frem, hvis fx nogle grupper i ringere grad end andre oplever, at jobcenterets indsats er en støtte for dem.

For det tredje har vi spurgt respondenter, der er personaleledere, om de er betænkelige ved at ansætte en person med et handicap. Her skal man være opmærksom på, at deres svar på spørgsmålet ikke nødvendigvis afspejler, hvad de rent faktisk vil gøre, hvis de får en ansøger med et handicap.

1.5 Metode

I dette afsnit har vi først præsenteret de forskellige beskrivende analyser, vi har anvendt. Dernæst har vi beskrevet, hvor mange observationer der skal til, for at et resultat kan præsenteres, og hvordan data er vægtet. Endelig har vi redegjort for, hvilke typer af sammenligninger vi har foretaget i rapporten, og hvordan vi har testet for statistisk signifikans.

1.5.1 Beskrivende analyser: fordelinger, gennemsnit og regressionsanalyse

For at få et retvisende billede af, hvilke faktorer der kan gøre en forskel for beskæftigelsessituationen for personer med handicap, ville det kræve, at vi gennemførte kausale analyser. Det er imidlertid ikke muligt at gennemføre disse typer analyser på det foreliggende datagrundlag. Det skal derfor understreges, at rapportens resultater ikke er kausale, dvs. at de ikke siger noget om, hvad der er årsag, og hvad der er virkning. Rapportens resultater er i stedet baseret på forskellige typer af beskrivende analyser af sammenhænge.

For at undersøge sammenhængen mellem to karakteristika har vi for det første anvendt fordelinger, der er præsenteret i figurer eller krydstabeller. For det andet har vi anvendt gennemsnitsberegninger. For eksempel har vi opgjort, hvilken arbejdsevne personer med og uden handicap og personer med hhv. større og mindre handicap har i gennemsnit.

Vi har desuden anvendt multiple regressionsanalyser for at analysere sammenhænge. Regressionsanalyserne gør det muligt at undersøge, om der er en statistisk signifikant positiv eller negativ sammenhæng (for signifikanstest, se afsnit 1.5.3) mellem en række baggrundskarakteristika (uafhængige variabler) på den ene side og den afhængige variabel på den anden side, når vi samtidig holder værdien af de øvrige karakteristika fast.

Regressionsanalyserne tager afsæt i en logit regression, hvor den afhængige variabel er en 0/1 variabel. For eksempel undersøger vi i kapitel 6, hvilken betydning forskellige personkarakteristika har for sandsynligheden for, at man oplever, at forløb i jobcenteret har øget chancen for at komme i beskæftigelse. Personer, der har svaret 'i høj grad' eller 'i meget høj grad' til, at de oplever dette, får her værdien 1 for den afhængige variabel, mens personer, der har

svaret, at de 'delvist', 'i ringe grad' eller 'i meget ringe grad' oplever dette eller har svaret 'ved ikke' til spørgsmålet, får værdien 0. Med afsæt i resultaterne af logit regression beregner vi sandsynligheden for at have værdien 1 for den afhængige variabel givet et specifikt karakteristikum, fx at man er kvinde, mens værdien for de øvrige forklarende variable (fx alder, etnisk oprindelse og uddannelsesniveau) antager gennemsnitsværdien for alle. Dette gør det muligt at belyse, om den undersøgte sandsynlighed isoleret set er forskellig for kvinder og mænd, der i øvrigt er "ens", når det gælder de øvrige baggrundskarakteristika.

I regressionsanalyserne i kapitel 6 har vi interageret en variabel for, om man har et større handicap, et mindre handicap eller ikke noget handicap med hver af de øvrige forklarende variable. Herved tillader vi, at sammenhængen mellem sandsynligheden for at opleve, at forløb i jobcenteret har øget beskæftigelseschancen og et givent karakteristikum, fx det at være kvinde (frem for mand), kan være forskellig for de tre grupper. Fremgangsmåden gør det muligt for os at beregne, om sandsynligheden for at opleve, at forløb i jobcenteret har øget beskæftigelseschancen isoleret set er forskellig for fx kvinder med større handicap, kvinder med mindre handicap og kvinder uden handicap. For en nærmere beskrivelse af den anvendte metode, se Long & Freese (2014).

De beregnede sandsynligheder er vist i figurer, hvor der er indsat et 90-procents-konfidensinterval for hver beregning. Hvis konfidensintervallerne for fx personer med større og mindre handicap ikke overlapper hinanden for et givent karakteristikum, fx det at være kvinde, er sandsynligheden for kvinder signifikant forskellig for de to grupper på (mindst) et 10-procents-niveau. Det vil sige, at der højst er 10 pct.s risiko for, at denne konklusion er forkert.

1.5.2 Krav til observationsantal og vægtning

For at præsentere et givet resultat forudsætter det, at mindst fem respondenter har afgivet det pågældende svar. Denne afgrænsning er foretaget for at sikre, at det ikke er muligt at identificere enkeltpersoner. I de tilfælde, hvor mindre end fem respondenter har angivet et givet svar, er svarkategorier enten lagt sammen, eller også er de pågældende besvarelser udeladt af opgørelserne. Sidstnævnte er markeret med "-". Hvis der er for få observationer i en enkelt kategori i en fordeling, er vi nødsaget til også at fjerne procenttallet i en ekstra kategori, fordi man ellers vil kunne regne sig frem til procenttallet i den kategori, hvor observationstallet er for lille. I sådanne tilfælde har vi fjernet procenttallet i den ekstra kategori, hvor procenttallet er mindst.

Rapportens analyser er gennemført ved brug af STATA, hvor den såkaldte SVY-kommando med optionen 'pweight' er anvendt for at vægte data op til populationen.

1.5.3 Sammenligninger og signifikanstest

I rapporten har vi undersøgt, om resultater for hhv. personer med handicap, personer med større handicap og personer med mindre handicap adskiller sig fra resultater for personer uden handicap. Dermed får vi et billede af de særlige forhold, der gør sig gældende for personer med handicap. Nogle problemstillinger vedrører alene personer med handicap. I dette tilfælde har vi undersøgt, om resultater for personer med større og mindre handicap er forskellige. Endelig har vi – hvor det har været muligt – undersøgt udviklingen over tid. I disse tilfælde har vi undersøgt, om resultatet for et givet undersøgelsesår adskiller sig fra resultatet for det forudgående undersøgelsesår.

For at afgøre, om der er en væsentlig (statistik signifikant) forskel mellem resultater for to grupper, har vi i rapporten støttet os til en statistisk test, som populært sagt fortæller os, hvor sikre

vi kan være på, at de målte forskelle er reelle. Testen giver en såkaldt p-værdi, som altid er mellem 0 og 1, og jo mindre p-værdien er, desto mere sikre kan vi være på, at der er reel forskel på resultaterne for de grupper, vi sammenligner.

Vi har typisk valgt at konkludere, at der er statistisk signifikant forskel på resultater for to grupper, hvis p-værdien er mindre end 0,05. Dette er markeret med *. I udvalgte dele af rapporten, hvor datagrundlaget har været mere spinkelt, fx i kapitel 6, har vi valgt at betragte resultater som signifikant forskellige, hvis p-værdien er mindre end 0,1. Dette er markeret med (*). Når tabeldesignet har muliggjort det, fremgår den statistiske signifikans markeret med * eller (*) i rapportens tabeller. Hvor det på grund af pladsmangel ikke har været muligt at angive statistisk signifikans med * eller (*), fremgår dette i en anmærkning til rapportens figurer og tabeller.⁹

Der er forskel på, hvad de indsatte stjerner (* eller (**)) er udtryk for, afhængig af, hvilke grupper der sammenlignes:

- I opgørelser, hvor personer uden handicap indgår, angiver en stjerne ud for 'større handicap', 'mindre handicap' eller 'handicap i alt', at forskellen mellem resultatet for den pågældende gruppe og resultatet for personer uden handicap er statistisk signifikant.
- I opgørelser, hvor personer uden handicap ikke indgår, angiver en stjerne ud for 'større handicap', at der er statistisk signifikant forskel på resultatet for personer med større og mindre handicap.

I opgørelser over tid angiver en stjerne ud for et givet undersøgelsesår, at resultatet for det pågældende år er statistisk signifikant forskelligt fra resultatet for det forudgående undersøgelsesår.

Resultaterne af regressionsanalyserne er præsenteret både som odds-ratioer og som betingede sandsynligheder givet specifikke baggrundskarakteristika. For odds-ratioerne bruger vi følgende grænser for signifikans: * $p < 0,1$; ** $p < 0,05$ og *** $p < 0,01$. For de betingede sandsynligheder anvender vi et 90-procents-konfidensinterval, dvs. at resultater betragtes som signifikante, hvis p-værdien er $< 0,1$.

⁹ I denne rapport er resultaterne baseret på en delmængde af de indsamlede survey-data (14.030 ud af 17.523 observationer, jf. ovenfor). De beregnede standardafvigelse er imidlertid baseret på det fulde datasæt for at få retvisende signifikanstest, se fx Stata (2020).

2 Personer med handicap og deres karakteristika

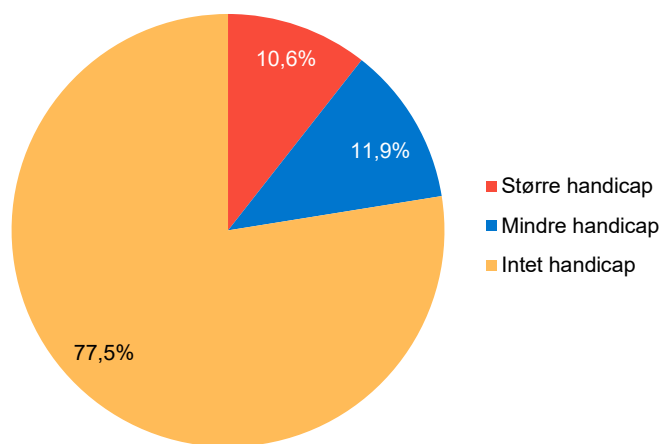
Formålet med dette kapitel er – forud for kortlægningen af beskæftigelsessituationen i kapitel 3 – at beskrive, hvor mange der har et handicap og hvad der karakteriserer denne gruppe.

Vi har her og i de efterfølgende kapitler et særligt fokus på personer med større handicap. Vi skelner derfor undervejs mellem personer med større og mindre handicap.

2.1 Hvor mange har et handicap?

22,5 pct. af befolkningen i alderen 16-64 år har ifølge eget udsagn et handicap eller et længe-revarende helbredsproblem (her og i det følgende benævnt 'handicap') i 2020. Næsten 11 pct. af alle har et større handicap, se Figur 2.1. Det vil sige, at næsten halvdelen (47 pct.) af personerne med handicap har et større handicap. Opregnet til befolkningen svarer dette til, at ca. 760.000 personer i alderen 16-64 år ifølge eget udsagn har et handicap – heraf har ca. 360.000 personer et større handicap.

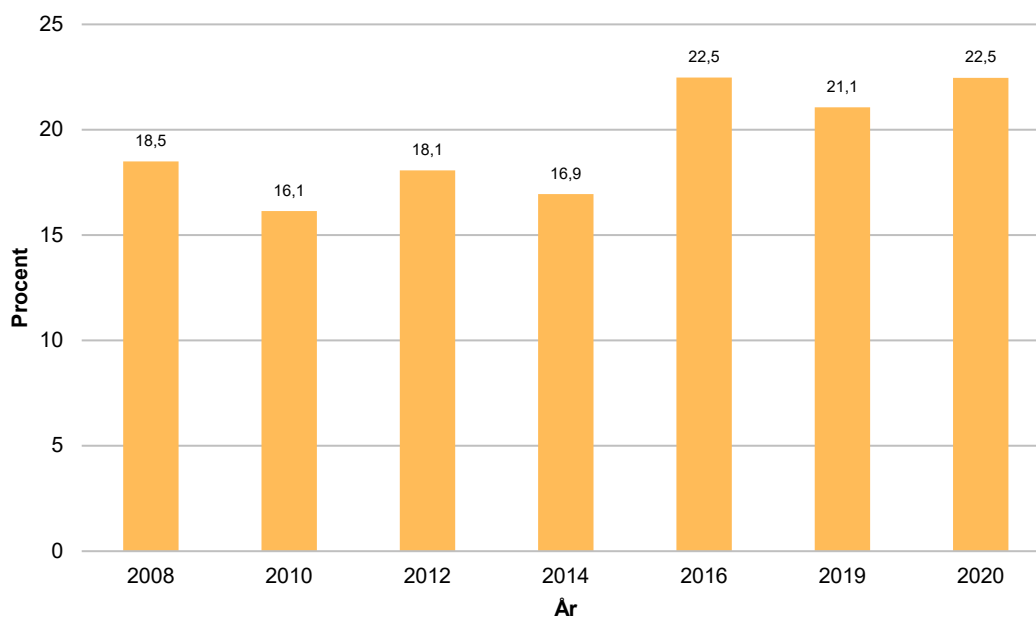
Figur 2.1 Befolkningen i alderen 16-64 år fordelt på, om de har et større, et mindre eller ikke noget handicap, 2020. Vægtet procent.

Anm.: Opregnet antal: 3.376.709. Uvægtet antal: 14.030. For spørgsmålsformuleringer, se afsnit 1.2.

Andelen af befolkningen i alderen 16-64 år, der ifølge eget udsagn har et handicap, er relativt høj i 2020 sammenlignet med de forudgående år, se Figur 2.2. Andelen i 2020 er på niveau med andelen i 2016, men her skal resultatet fortolkes med varsomhed, jf. afsnit 1.4. For de resterende undersøgelsesår gælder i alle tilfælde, at andelen er mindre end i 2020. I perioden 2019-2020 er andelen af personer med handicap steget fra ca. 21 pct. til 22,5 pct.

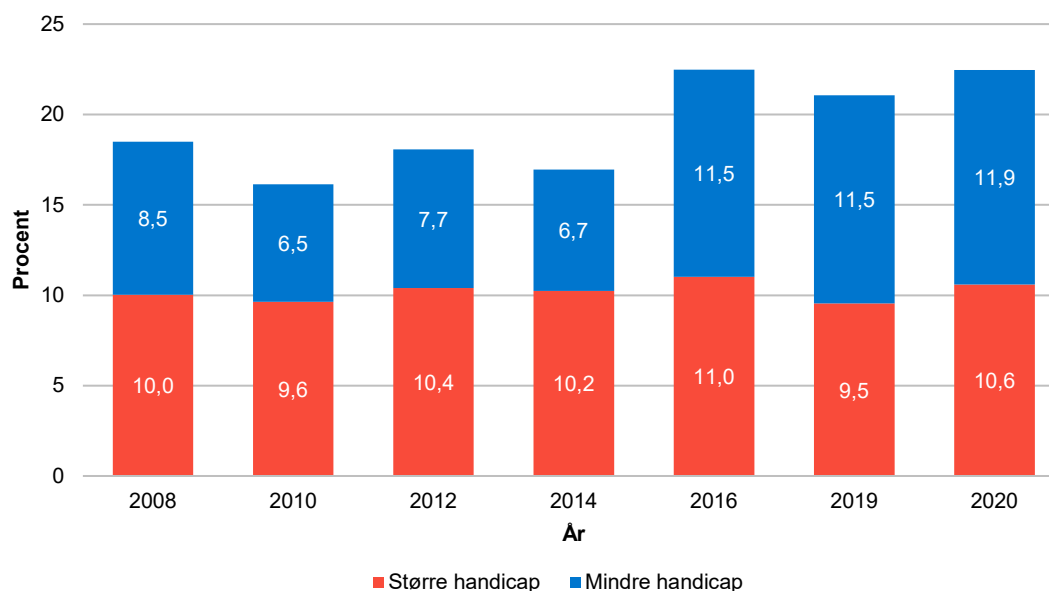
Figur 2.2 Andel af befolkningen i alderen 16-64 år, der har et handicap, udvalgte år i perioden 2008-2020.¹ Vægtet procent.

Anm.: For opregnet og uvægtet antal, se afsnit 1.4. Ændringen fra år til år er i alle tilfælde statistisk signifikant. Tal for 2016 skal fortolkes med varsomhed, se afsnit 1.4.

Note: ¹ Tallene for 2008, 2010, 2012 og 2014 er fra 1. kvartal, tal for 2016 er fra 1. og 2. kvartal, mens tal for 2019 og 2020 er fra 4. kvartal.

Figur 2.3 Befolkningen i alderen 16-64 år fordelt på, om de har et større eller et mindre handicap, udvalgte år i perioden 2008-2020. Vægtet procent.

Anm.: For opregnet og uvægtet antal, se afsnit 1.4. Statistisk signifikant forskel på årene for a) større handicap: 2014-2016, 2016-2019 og 2019-2020, b) mindre handicap: 2008-2010, 2010-2012, 2012-2014 og 2014-2016. Tal for 2016 skal fortolkes med varsomhed, se afsnit 1.4.

Den fundne stigning i andelen af personer med handicap fra 2019 til 2020 kan primært tilskrives, at andelen, der angiver at have et større handicap, er steget. Denne andel er steget med ca. 1 procentpoint fra 9,5 pct. i 2019 til 10,6 pct. i 2020, se Figur 2.3. I samme periode er andelen af personer med mindre handicap steget fra 11,5 pct. i 2019 til 11,9 pct. i 2020. Denne ændring er dog ikke statistisk signifikant.

Betragter vi perioden 2008-2020 som helhed, finder vi, at andelen af personer med handicap er større i perioden 2016-2020 end i perioden 2008-2014 – en udvikling, der kan tilskrives, at relativt flere angiver at have et mindre handicap fra 2016 og frem. Udviklingen kan potentielt hænge sammen med den stigning i antallet af personer med psykiske lidelser, der har fundet sted i de senere år, se fx Sundhedsstyrelsen & SDU Statens Institut for Folkesundhed (2020). Ifølge Bedre Psykiatri (2021) er det uklart, hvor stor en del af stigningen der skyldes, at flere bliver psykisk syge, og hvor stor en del der skyldes, at flere kommer i behandling for psykisk sygdom.

2.2 Type af handicap

Personer, der ifølge eget udsagn har et handicap, blev efterfølgende spurgt, hvilket helbredsproblem eller handicap der er tale om. De adspurgte blev bedt om at anføre deres væsentligste helbredsproblem eller handicap. Til spørgsmålet var knyttet 26 på forhånd givne svarkategorier, som vi har grupperet i følgende seks hovedtyper:

- Mobilitetshandicap
- Sans- og kommunikationshandicap
- Psykisk handicap
- Kognitivt handicap
- Sygdom
- Andet.

Fordelingen af personer med handicap på de seks hovedtyper og de 26 underkategorier fremgår af Tabel 2.1.¹⁰ 34 pct. af personerne med handicap har et mobilitetshandicap. Den største gruppe under denne hovedtype er personer med 'problemer med ryg eller nakke (inkl. gigt)', som udgør 21 pct. af alle.

24 pct. af personerne med handicap har en længerevarende sygdom. Her er de største grupper personer med 'problemer med hjerte, blodtryk eller kredsløb', personer med 'åndedrætsproblemer' og personer med 'sukkersyge, diabetes'. Alle tre grupper udgør 4-5 pct. af alle.

17 pct. af personerne med handicap har et psykisk handicap. De største grupper er her personer med 'depression, mani eller bipolar lidelse' og personer med 'forbier, panikangst, socialfobi, OCD, kronisk/alvorlig stress eller PTSD'. Disse grupper udgør begge ca. 6-7 pct. af alle.

Knap 8 pct. af alle personer med handicap har et kognitivt handicap. Denne gruppe er nogenlunde ligeligt fordelt på personer med 'udviklingshandicap' eller 'hjerneskade', personer med 'autismespektrumforstyrrelser' og personer med 'ADD eller ADHD'.

¹⁰ De 26 fortrykte svarkategorier er ændret en smule i forhold til de svarkategorier, der blev anvendt i undersøgelsen fra 2019 (Larsen, Jakobsen & Mikkelsen, 2020): 'autisme eller Aspergers syndrom' er ændret til 'autismespektrumforstyrrelser', 'udviklingshæmmet' er ændret til 'udviklingshandicap' og som eksempel på 'hjerneskade' er tilføjet 'blodprop i hjernen mv.

Tabel 2.1 Personer med handicap fordelt på hovedtyper af væsentligste handicap og underopdelt på specifikke typer af væsentligste handicap, i alt og særskilt for større og mindre handicap, 2020. Vægtet procent.

	Større handicap*	Mindre handicap	Handicap, i alt
<i>Mobilitetshandicap</i>	34,8	33,9	34,3
Problemer med ryg eller nakke (inkl. gig))	24,6	18,2	21,2
Problemer med ben eller fødder (inkl. gig))	5,4	9,7	7,7
Problemer med arme eller hænger (inkl. gig))	4,7	6,0	5,4
<i>Sanse- og kommunikationshandicap</i>	1,4	3,1	2,3
Blind eller synsnedsættelse (også ved brug af briller etc.)	1,0	1,2	1,1
Nedsat hørelse trods brug af høreapparat	0,4	1,5	1,0
Døv eller talebesvær ¹	0,0	0,4	0,2
<i>Psykisk handicap</i>	20,6	13,5	16,8
Stemmehøring, skizofreni eller psykose	2,5	0,6	1,5
Depression, mani eller bipolar lidelse	7,1	4,7	5,8
Fobier, panikangst, socialfobi, OCD ² , kronisk/alvorlig stress, PTSD ³	7,2	5,8	6,5
Spiseforstyrrelse ⁴	-	0,4	0,3
Anden psykisk lidelse	3,7	2,0	2,7
<i>Kognitivt handicap</i>	8,6	6,5	7,5
Autismespektrumforstyrrelse	2,5	2,6	2,5
ADD eller ADHD	2,1	2,5	2,3
Udviklingshandicap eller hjerneskade ⁵	4,0	1,4	2,6
<i>Sygdom</i>	18,5	29,3	24,2
Åndedrætsproblemer	2,5	5,9	4,3
Problemer med hjerte, blodtryk eller kredsløb	4,1	5,9	5,0
Problemer med mave, lever, nyrer eller fordøjelse	2,2	3,5	2,9
Sukkersyge, diabetes	2,1	6,1	4,2
Hudlidelse	0,5	1,1	0,8
Allergi	0,4	2,8	1,6
Ordblind	0,4	1,5	1,0
Epilepsi, anfald	0,7	1,1	1,0
Anden fremadskridende sygdom ⁶	5,6	1,3	3,3
<i>Andet</i>	16,1	13,7	14,8
Andet handicap eller helbredsproblem	16,1	13,7	14,8
I alt	100,0	100,0	100,0
Opregnet antal	357.507	401.041	758.548
Uvægtet antal	1.389	1.667	3.056

Note: ¹ Der er spurgt særskilt til, om man er døv eller har talebesvær. De to kategorier er lagt sammen på grund af for få observationer. ² OCD: Obsessive Compulsive Disorder, der er en psykisk lidelse med tilbagevendende tvangstanker og/eller handlinger. ³ PTSD: Posttraumatisk stresssyndrom. ⁴ Personer med større handicap, der har en spiseforstyrrelse, indgår under 'anden psykisk lidelse' på grund af for få observationer. ⁵ Der er spurgt særskilt til, om man har et udviklingshandicap eller en hjerneskade (fx spasticitet, blodprop i hjernen mv.). De to kategorier er lagt sammen på grund af for få observationer. ⁶ Eksempler på fremadskridende sygdomme er kræft, sklerose, tiv eller Parkinsons syge.

Cirka 2 pct. af personerne med handicap har et sanse- eller kommunikationshandicap. I denne kategori er de største grupper personer i kategorierne 'blind eller synsnedsættelse (også ved brug af briller etc.)' og 'døv eller talebesvær', der begge udgør 1 pct. af alle.

De resterende 15 pct. er placeret i kategorien 'andet', dvs. at de anfører at have et andet handicap eller helbredsproblem, end hvad der fremgår af de øvrige 25 fortrykte kategorier.

Fordelingen af de seks hovedtyper af handicap på større og mindre handicap fremgår af Bilagstabel 1.1 i Bilag 1.

En forsigtig sammenligning¹¹ med resultaterne i Larsen, Jakobsen & Mikkelsen (2020) antyder, at andelen af personer med et psykisk eller et kognitivt handicap er steget fra 2019 til 2020, mens andelen med et 'andet handicap eller helbredsproblem' er faldet. Da der er foretaget småjusteringer af enkelte af de 26 på forhånd givne svarkategorier fra 2019 til 2020, er det imidlertid ikke muligt at afgøre, i hvilket omfang der er tale om reelle ændringer.

2.3 Alder for handicappets opståen

Alderen for, hvornår handicappet opstod, kan have betydning for, hvilke udfordringer personer med handicap møder på deres vej til at opnå og fastholde beskæftigelse. For eksempel viser (Holt, 2020b, Holt, 2020a), at en medfødt funktionsnedsættelse kan udfordre ens skolegang, mens en sent erhvervet funktionsnedsættelse kan give udfordringer i forhold til at bevare en meningsfuld beskæftigelse.

For ca. 20 pct. af personerne med handicap gælder, at deres handicap opstod, før de fyldte 16 år. Heraf har halvdelen et medfødt handicap, se Tabel 2.2. 67 pct. af alle angiver, at handicappet opstod, efter at de fyldte 16 år. De resterende ved ikke, hvornår handicappet opstod.

Tabel 2.2 Personer med handicap fordelt på alder ved handicappets opståen, i alt og særskilt for større og mindre handicap, 2020. Vægtet procent.

	Større handicap*	Mindre handicap	Handicap, i alt
Medfødt	8,8	10,9	9,9
1-15 år	7,9	11,2	9,7
16-29 år	19,3	19,7	19,5
30-39 år	16,3	14,1	15,2
40-49 år	18,3	17,0	17,6
50-64 år	15,0	14,3	14,6
Ved ikke	14,3	12,8	13,5
I alt	100,0	100,0	100,0
Opregnet antal	357.507	401.040	758.548
Uvægtet antal	1.389	1.667	3.056

Der er en svag tendens til, at større handicap opstår i en senere alder end mindre handicap: 17 pct. af personerne med større handicap mod 22 pct. af personerne med mindre handicap fik handicappet, før de fyldte 16 år, mens hhv. 50 og 45 pct. i de to grupper fik handicappet, efter at de fyldte 30 år.

¹¹ Se fodnote 10.

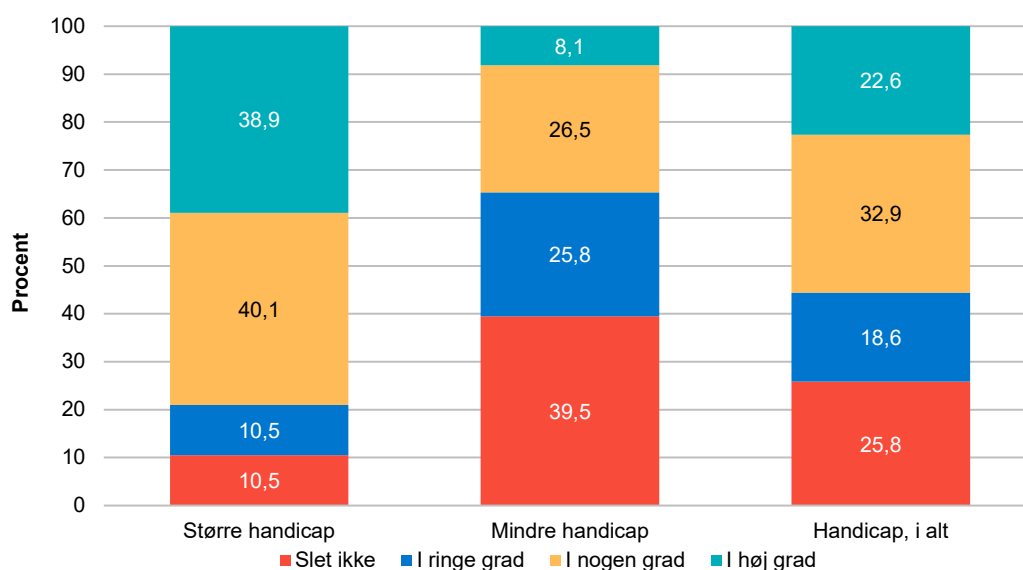
Spørgsmålet om alderen ved handicappets opståen er blevet stillet siden 2014 i undersøgelserne af handicap og beskæftigelse, se afsnit 1.4. Vi finder, at andelen af personer med handicap, der angiver, at handicappet er medfødt, er steget fra 6 pct. i 2014 til 10 pct. i 2020. Dette kan tale for, at alderen for, hvornår handicappet opstod, er faldet i perioden. En beregning af gennemsnitsalderen ved handicappets opståen bekræfter dette billede, idet denne alder er faldet fra ca. 32 år i 2014 til ca. 30 år i 2020 – en udvikling, der primært kan tilskrives et fald blandt personer med større handicap.

Beregningen af gennemsnitsalderen for handicappets opståen skal dog tages med forbehold. Det skyldes, at andelen af 'ved ikke'-svar er steget over tid, dvs. at andelen af personer, der ikke kan indgå i gennemsnitsberegningen, er større i 2020 end i 2014. I 2020 svarede 13 pct. 'ved ikke' til spørgsmålet mod 5 pct. i 2014.

2.4 Handicap som barriere for ligeværdig deltagelse

I dette afsnit ser vi på, i hvilket omfang personer med handicap oplever, at handicappet begrænser dem i sociale og arbejdsmæssige sammenhænge.

Figur 2.4 Personer med handicap fordelt efter, i hvilket omfang de oplever, at handicappet begrænser dem i sociale sammenhænge, i alt og særskilt for større og mindre handicap, 2020. Vægtet procent.

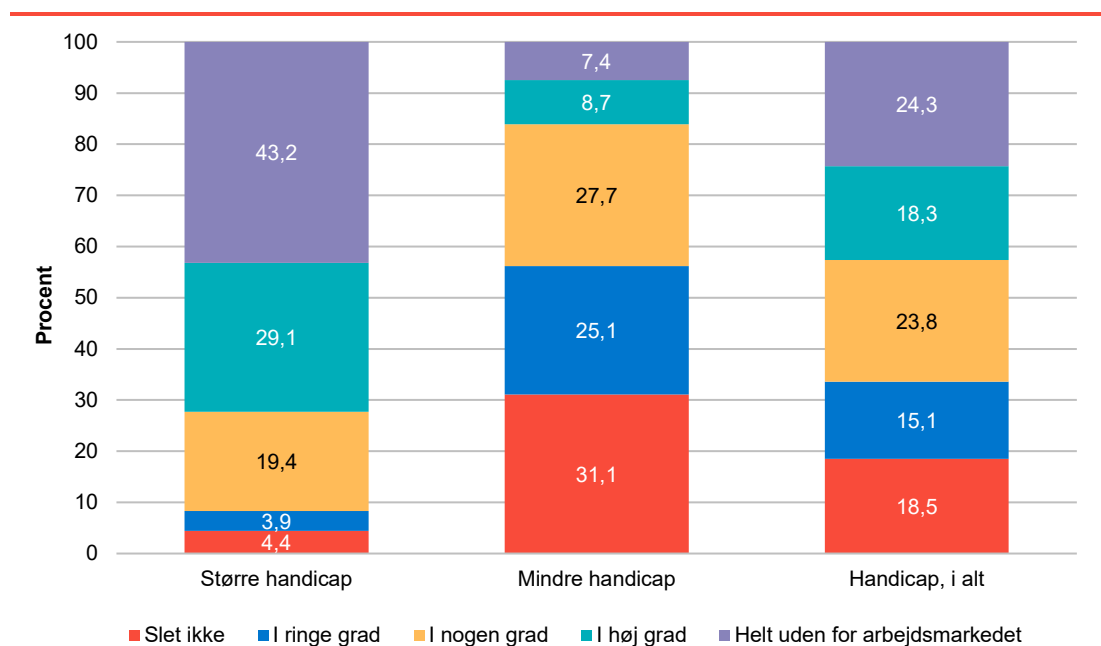
Anm.: Opregnet/uvægtet antal: Større handicap: 356.728/1.386; mindre handicap: 401.040/1.667; handicap, i alt: 757.769/3.053. Personer, der svarer 'ved ikke', er frasorteret (< 0,5 pct. af alle). Personer med større handicap adskiller sig statistisk signifikant fra personer med mindre handicap.

Lidt over halvdelen (56 pct.) af personerne med handicap oplever, at handicappet i høj eller nogen grad begrænser dem i sociale sammenhænge, mens 26 pct. angiver, at dette slet ikke er tilfældet, se Figur 2.4. Ikke overraskende oplever personer med større handicap i væsentligt større omfang begrænsninger i sociale sammenhænge end personer med mindre handicap. For personer med større handicap er andelen, der i høj eller nogen grad oplever dette, næsten 80 pct., mens andelen, der slet ikke oplever dette, kun er 11 pct. De tilsvarende andele for personer med mindre handicap er hhv. 35 og 40 pct.

Vi har sammenlignet resultaterne i Figur 2.4 med de tilsvarende resultater for 2019 (Larsen, Jakobsen & Mikkelsen, 2020). Vi finder en statistisk signifikant forskel på resultaterne for personer med større handicap i de 2 år. Resultaterne peger på, at andelen af personer i denne gruppe, der oplever, at handicappet har begrænset dem i sociale sammenhænge, er steget lidt fra 2019 til 2020: Relativt flere (79 vs. 75 pct.) oplever i høj eller nogen grad denne form for begrænsninger i 2020 end i 2019, mens relativt færre (11 vs. 15 pct.) slet ikke oplever dette. En medvirkende årsag kan være, at de personer med et handicap eller et længerevarende helbredsproblem, der er i risikogruppen i forhold til covid-19, oplever større sociale begrænsninger end ellers.

42 pct. af personerne med handicap oplever i høj eller nogen grad, at handicappet begrænser dem i arbejdsmæssige sammenhænge, se Figur 2.5. Dertil kommer 24 pct., der er helt uden for arbejdsmarkedet (for definition heraf, se note 1 til Figur 2.5). For i hvert fald en del af denne gruppe må placeringen 'helt uden for arbejdsmarkedet' formodes at være en følge af arbejdsmæssige begrænsninger på grund af handicappet. 19 pct. af personerne med handicap oplever slet ikke arbejdsmæssige begrænsninger.

Figur 2.5 Personer med handicap fordelt efter, i hvilket omfang de oplever, at handicappet begrænser dem i arbejdsmæssige sammenhænge¹, i alt og særskilt for større og mindre handicap, 2020. Vægtet procent.

Anm.: Opregnet/uvægtet antal: Større handicap: 357.203/1.387; mindre handicap: 399.684/1.661; handicap, i alt: 756.888/3.048. Personer, der svarer 'ved ikke', er frasorteret (< 0,5 pct. af alle). Personer med større handicap adskiller sig statistisk signifikant fra personer med mindre handicap.

Note: ¹ Spørgsmålet er stillet til beskæftigede, ledige og personer uden for arbejdsstyrken, der enten har lovning på arbejde (om mere end 3 måneder) eller ønsker at arbejde. De resterende personer, der her betegnes som 'Helt uden for arbejdsmarkedet', er tilføjet til beregningsgrundlaget for at få et billede af de arbejdsmæssige begrænsninger i gruppen af personer med handicap som helhed.

Sammenligner vi personer med større og mindre handicap, finder vi, at markant flere af personerne med større handicap enten i høj grad oplever begrænsninger i arbejdsmæssige sammenhænge (29 mod 9 pct.) eller står helt uden for arbejdsmarkedet (43 mod 7 pct.), mens markant færre kun i ringe grad (4 mod 25 pct.) eller slet ikke (4 mod 31 pct.) oplever dette.

Vi har også sammenlignet resultaterne i Figur 2.5 med de tilsvarende resultater for 2019 (Larsen, Jakobsen & Mikkelsen, 2020). I dette tilfælde er der ikke statistisk signifikante forskelle mellem de 2 år for de undersøgte grupper.

2.5 Arbejdsevne

I dette afsnit ser vi på, hvordan personer med handicap vurderer deres egen arbejdsevne. Vi har adgang til de tilsvarende oplysninger for personer uden handicap, dvs. at vi kan sammenligne arbejdsevnen for personer med og uden handicap.

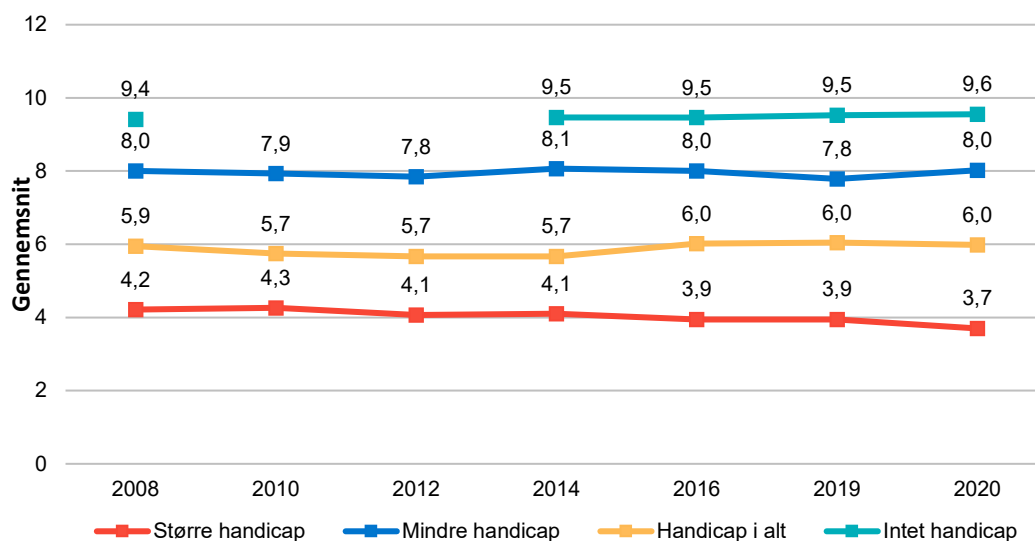
Vi har opgjort selv vurderet arbejdsevne på en skala fra 1-10, hvor 1 betyder, at man slet ikke kan arbejde, og 10 betyder, at man har fuld arbejdsevne. Personer med handicap vurderer i gennemsnit, at de har en arbejdsevne på 6. 31 pct. af dem har en arbejdsevne på 1-3, mens 25 pct. har en arbejdsevne på 10, se Tabel 2.3. Personer med større handicap har i gennemsnit en arbejdsevne på lidt under 4. I denne gruppe har 57 pct. en arbejdsevne på 1-3, mens kun 5 pct. har en arbejdsevne på 10. For personer med mindre handicap ligger gennemsnittet på 8. I denne gruppe har kun 9 pct. en arbejdsevne på 1-3, mens 43 pct. har en arbejdsevne på 10. Til sammenligning ligger arbejdsevne for personer uden handicap tæt på 10 (9,6). Kun lidt over 1 pct. i denne gruppe har en arbejdsevne på 1-3, mens 83 pct. har en arbejdsevne på 10.

Tabel 2.3 Personer fordelt efter selv vurderet arbejdsevne opgjort på en skala fra 1-10. Særskilt efter, om de har et handicap eller ej, og om handicappet er større eller mindre, 2020. Vægtet procent og gennemsnit.

	Større handicap*	Mindre handicap*	Handicap, i alt*	Intet handicap
1	30,4	3,3	16,0	0,8
2	12,2	1,9	6,8	0,3
3	14,0	3,5	8,5	0,2
4	10,0	2,9	6,2	0,4
5	9,3	6,0	7,6	1,0
6	5,5	4,4	4,9	0,7
7	7,1	6,9	7,0	2,4
8	4,2	14,3	9,6	5,2
9	2,3	13,9	8,4	6,6
10	4,9	42,9	25,0	82,5
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0
Gennemsnit	3,7	8,0	6,0	9,6
Opregnet antal	355.431	399.447	754.878	2.575.159
Uvægtet antal	1.381	1.660	3.041	10.802

Anm.: Spørgsmaalsformulering: "Hvordan opfatter du din arbejdsevne nu. Angiv på en skala fra 1 til 10, hvor 1 betyder, at man slet ikke kan arbejde og 10 betyder, at man har fuld arbejdsevne". Personer, der har svaret 'ved ikke', er frasorteret (i alt 1,4 pct. af alle).

Figur 2.6 Selvvurderet arbejdsevne opgjort på en skala fra 1-10. Særskilt for personer med og uden handicap¹ og for personer med større og mindre handicap, 2008-2020. Vægtet gennemsnit.

Anm.: For spørgsmålsformulering, se anmærkning til Tabel 2.3. For opregnet og uvægtet antal, se afsnit 1.4. Statistisk signifikant forskel på årene for a) handicap, i alt: 2008-2010 og 2014-2016, b) større handicap: 2019-2020 og 2008-2020, c) mindre handicap: 2012-2014, 2016-2019 og 2019-2020, og d) intet handicap: 2012-2014 og 2016-2019. Tal for 2016 skal fortolkes med varsomhed, se afsnit 1.4.

Note: ¹ Personer uden handicap fik ikke stillet spørgsmålet om arbejdsevne i 2010 og 2012.

Der er ikke sket de helt store forskydninger i den gennemsnitlige arbejdsevne for personer med handicap som helhed i perioden 2008-2020, om end der er mindre fluktuationer undervejs. Arbejdsevnen for denne gruppe ligger i gennemsnit stort set på samme niveau i 2020 som i 2008, se Figur 2.7. Samme billede tegner sig for personer med mindre handicap. For personer med større handicap gælder derimod, at den gennemsnitlige arbejdsevne er faldet med et halvt point i perioden fra 4,2 i 2008 til 3,7 i 2020. Omvendt er arbejdsevnen i gennemsnit steget en smule i perioden for personer uden handicap fra 9,4 i 2008 til 9,6 i 2020. Det er ikke muligt at afgøre, i hvilket omfang den fundne udvikling for personer med større handicap er reel eller fx afspejler, at denne gruppe som helhed over tid er blevet mødt med større krav i forhold til at være aktiv på arbejdsmarkedet.

2.6 Køn, alder, etnisk oprindelse og uddannelse

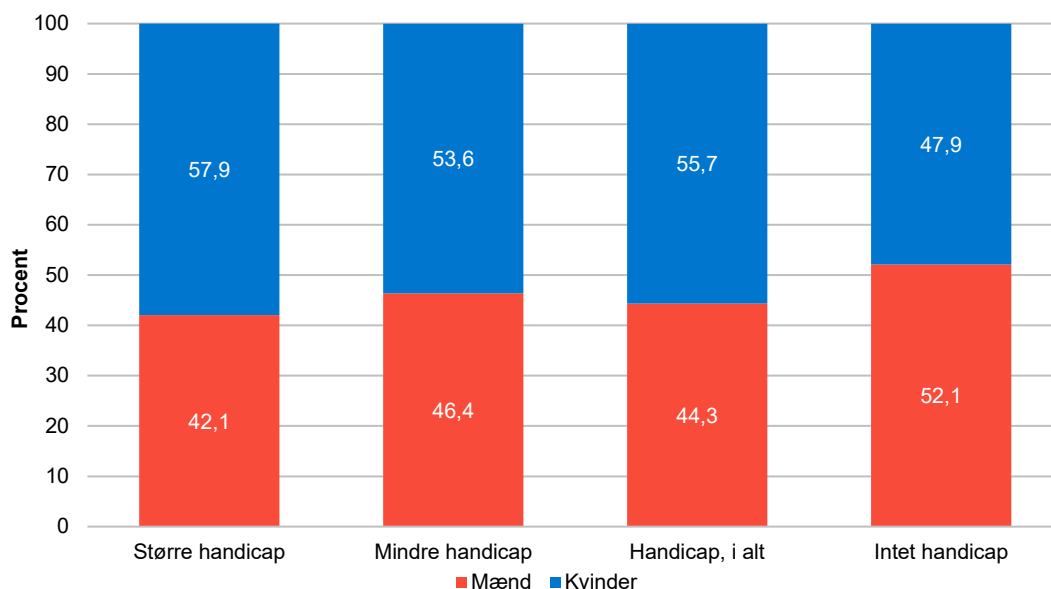
Afslutningsvis beskriver vi, hvordan personer med handicap er fordelt på køn, alder, etnisk oprindelse og uddannelse. Også her har vi sammenlignelige oplysninger for personer uden handicap.

Kvinder udgør 56 pct. af de personer, der ifølge eget udsagn har et handicap, dvs. de er svagt overrepræsenterede, se Figur 2.7. Samme billede tegner sig både for personer med større og personer med mindre handicap, hvor kvinder udgør hhv. 58 og 54 pct. Til sammenligning udgør kvinder 48 pct. blandt personer uden handicap.

Overrepræsentationen af kvinder blandt personer med handicap svarer til billedet for tidligere år. Resultatet kan imidlertid (bl.a.) være en følge af, at mænd oplever handicap som en større

trussel mod deres kønsidentitet end kvinder. I givet fald kan mænd være mindre tilbøjelige end kvinder til at rapportere, at de har et handicap (Rode Larsen & Larsen, 2017).

Figur 2.7 Personer fordelt på køn. Særskilt efter, om de har et handicap eller ej, og om handicapet er større eller mindre, 2020. Vægtet procent.

Anm.: For opregnet og uvægtet antal, se afsnit 1.4. Personer med handicap i alt, personer med større handicap og personer med mindre handicap adskiller sig statistisk signifikant fra personer uden handicap.

Personer med handicap er i gennemsnit ældre end personer uden handicap. Personer med handicap er i gennemsnit 45 år, se Tabel 2.4. 45 pct. af denne gruppe har passeret 50-årsalderen, mens 18 pct. er under 30 år. Gennemsnitsalderen for personer med større handicap er 47 år mod 43 år for personer med mindre handicap. Forskellen mellem de to grupper hænger sammen med, at 51 pct. af personerne med større handicap er over 50 år, mens 14 pct. er under 30 år. De tilsvarende andele for personer med mindre handicap er hhv. 41 og 22 pct. For personer uden handicap gælder, at gennemsnitsalderen er 40 år.

Tabel 2.4 Personer fordelt efter alder. Særskilt efter, om de har et handicap eller ej, og om handicapet er større eller mindre, 2020. Vægtet procent og gennemsnit.

	Større handicap*	Mindre handicap*	Handicap, i alt*	Intet handicap
16-29 år	13,9	22,4	18,4	29,1
30-39 år	13,9	17,7	15,9	20,5
40-49 år	21,7	19,4	20,5	21,5
50-64 år	50,5	40,5	45,2	28,9
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0
Gennemsnit	47,2	43,0	45,0	39,7
Opregnet antal	357.507	401.040	758.548	2.618.054
Uvægtet antal	1.389	1.667	3.056	10.973

Indvandrere og efterkommere er ifølge vores opgørelse lidt underrepræsenterede blandt personer med handicap. 8 pct. af personerne med handicap er indvandrere. Denne tilsvarende

andel er lidt større blandt personer med større handicap end blandt personer med mindre handicap (10 vs. 6 pct.), se Tabel 2.5. Til sammenligning udgør indvandrere 10 pct. af gruppen af personer uden handicap. Kun 1 pct. af personerne med handicap er efterkommere. I dette tilfælde er der ikke forskel på personer med større og mindre handicap. Blandt personer uden handicap udgør efterkommere 2 pct.

Underrepræsentationen af indvandrere og efterkommere blandt personer med handicap er overraskende, i lyset af at ikke-etniske danskere generelt har dårligere helbred end etniske danskere – dette gælder bl.a. i forhold til langvarig sygdom og psykisk sundhed (Singhammer, 2008). En af forklaringerne kan være, at der er forskellige tilbøjeligheder til at afrapportere handicap afhængigt af etnisk oprindelse. Det kan fx være tilfældet, hvis der er forskellige kulturelle opfattelser af, hvad handicap er, se fx Larsen & Larsen (2017).¹²

Tabel 2.5 Personer fordelt efter, om de har dansk oprindelse eller er indvandrer eller efterkommer. Særskilt efter, om de har et handicap eller ej, og om handicappet er større eller mindre, 2020. Vægtet procent.

	Større handicap	Mindre handicap*	Handicap, i alt*	Intet handicap
Dansk oprindelse	89,3	93,1	91,3	87,4
Indvandrer	9,6	5,5	7,5	10,4
Efterkommer	1,1	1,3	1,2	2,2
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0
Opregnet antal	357.507	401.040	758.548	2.618.054
Uvægtet antal	1.389	1.667	3.056	10.973

Tabel 2.6 Personer fordelt efter højeste fuldførte uddannelsesnivea. Særskilt efter, om de har et handicap eller ej, og om handicappet er større eller mindre, 2020. Vægtet procent.

	Større handicap*	Mindre handicap*	Handicap, i alt*	Intet handicap
Grundskole	43,3	28,9	35,7	26,0
Gymnasial uddannelse	8,0	10,9	9,6	11,4
Erhvervsfaglig uddannelse	30,6	30,9	30,7	27,1
Kort videregående uddannelse	3,4	4,6	4,1	4,9
Mellemlang videregående uddannelse	12,1	16,6	14,5	17,6
Lang videregående uddannelse	2,5	8,0	5,5	13,1
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0
Opregnet antal	357.507	401.040	758.548	2.618.054
Uvægtet antal	1.389	1.667	3.056	10.973

Anm.: Oplysninger om uddannelse er baseret på registerdata for 2019.

Personer med handicap har et lavere uddannelsesnivea end personer uden handicap. De mest markante forskelle er, at færre har en lang videregående uddannelse (6 mod 13 pct. blandt personer uden handicap), mens flere har grundskole som højeste fuldførte uddannelse

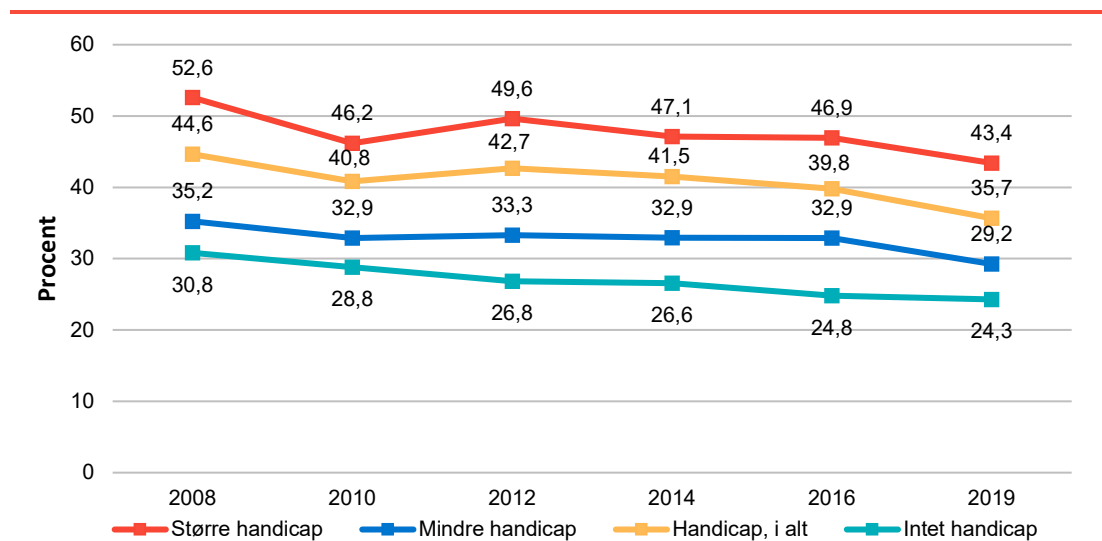
¹² Det er velkendt, at svarprocenten i spørgeskemaundersøgelser er lavere for immigranter end for andre (Deding, Fridberg & Jakobsen, 2008). De anvendte data er korrigeret for befolkningens sammensætning i forbindelse med opregningen til befolkningen, se afsnit 1.4.1. Korrektionen er imidlertid ikke foretaget med afsæt i oplysninger om etnisk oprindelse. Ifølge Danmarks Statistik blev AKU-data tidligere korrigeret med oplysninger om statsborgerskab, men disse oplysninger indgår ikke længere, fordi de ikke som tidligere bidrager kvalitativt til opregningen. I det omfang, at bortfaldet for personer med anden etnisk oprindelse end dansk er mere skævt, end det er tilfældet for personer med dansk oprindelse, kan dette bidrage til den fundne underrepræsentation af indvandrere og efterkommere blandt personer med handicap.

(36 vs. 26 pct.), se Tabel 2.6. Det laveste uddannelsesniveau finder vi blandt personer med større handicap, hvor 3 pct. har en lang videregående uddannelse, og 43 pct. har grundskole som højeste fuldførte uddannelse. De fundne forskelle mellem personer med og uden handicap afspejler både, at sandsynligheden for at få en uddannelse er påvirket af, om man har et handicap eller ej, og at uddannelsesniveautet påvirker sandsynligheden for at få et handicap senere i livet (Rode Larsen & Larsen, 2017, Dansk Arbejdsgiverforening, 2018).

Uddannelsesniveautet er generelt stigende i den danske befolkning. Med afsæt i andelen af personer, der har hhv. grundskole og lang videregående uddannelse som højeste fuldførte uddannelse, ser vi her på, hvordan disse andele har udviklet sig i perioden 2008-2019¹³ for personer med handicap sammenlignet med personer uden handicap.

Vi finder, at andelen af personer med grundskole som højeste fuldførte uddannelse er faldet mere for personer med handicap end for personer uden handicap i perioden, se Figur 2.8. Andelen er faldet med ca. 9 procentpoint for personer med handicap mod 6,5 procentpoint for personer uden handicap. Faldet er på 9 procentpoint for personer med større handicap og på 6 procentpoint for personer med mindre handicap.

Figur 2.8 Andel af personer med grundskole som højeste fuldførte uddannelse. Særskilt efter, om de har et handicap eller ej, og om handicappet er større eller mindre, 2008-2019. Vægtet procent.

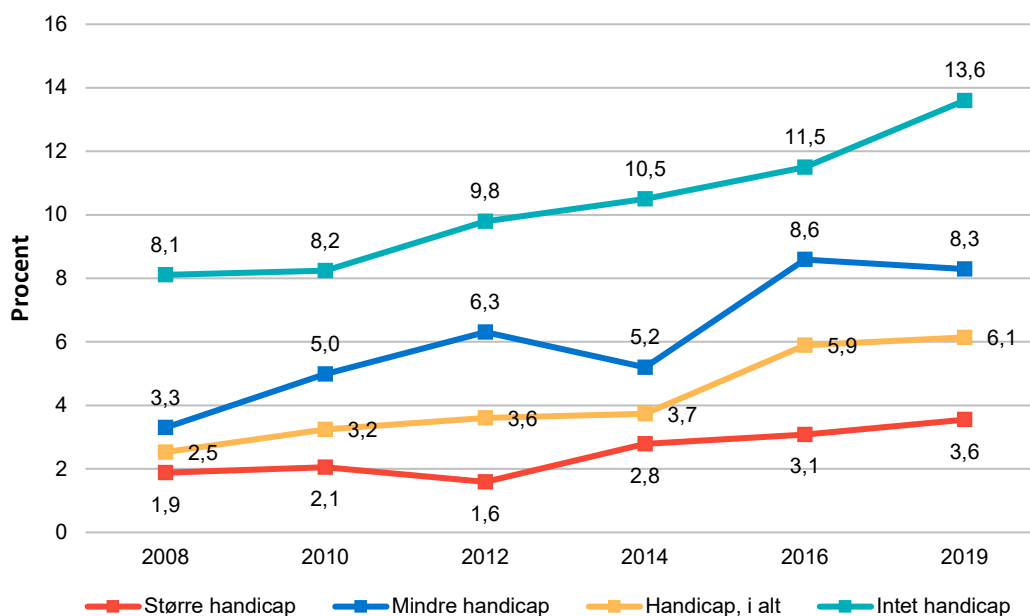
Anm.: For opregnet og uvægtet antal, se afsnit 1.4. Statistisk signifikant forskel på årene for a) handicap, i alt: 2016-2019, 2008-2019, b) større handicap: 2008-2010, 2016-2019, 2008-2019, c) mindre handicap: 2008-2010 og 2008-2019, og d) intet handicap: 2008-2010, 2010-2012, 2014-2016 og 2008-2019. Tal for 2016 skal fortolkes med varsomhed, se afsnit 1.4.

Andelen af personer med lang videregående uddannelse er derimod steget mindre for personer med handicap end for personer uden handicap fra 2008 til 2019, se Figur 2.9. Stigningen er på under 4 procentpoint for personer med handicap mod op mod 6 procentpoint for personer uden handicap. For personer med større handicap er stigningen på mindre end 2 procentpoint.

¹³ De fleste opdaterede, registerbaserede uddannelsesoplysninger er i skrivende stund fra 2019. Vi har her valgt alene at bruge uddannelsesoplysninger fra samme år som survey-oplysningerne stammer fra. Dette indebærer, at tal for 2020 ikke indgår i opgørelsen. Det indebærer også, at de opgjorte tal for 2019 ikke stemmer overens med tal for 2019 i Larsen, Jakobsen & Mikkelsen (2020), hvor de anvendte uddannelsesoplysninger stammede fra 2018.

Resultaterne tegner et billede af, at forskellen mellem personer med (især) større handicap og personer uden handicap er blevet mindre i den nedre del af uddannelsesfordelingen, mens den blevet større i den øvre del af denne fordeling.

Figur 2.9 Andel af personer med lang videregående uddannelse som højeste fuldførte uddannelse. Særskilt efter, om de har et handicap eller ej, og om handicappet er større eller mindre, 2008-2019. Vægtet procent.

Anm.: For opregnet og uvægtet antal, se afsnit 1.4. Statistisk signifikant forskel på årene for a) handicap, i alt: 2014-2016, 2008-2019, b) større handicap: 2012-2014 og 2008-2019, c) mindre handicap: 2014-2016 og 2008-2019, og d) intet handicap: 2010-2012, 2014-2016, 2016-2019 og 2008-2019. Tal for 2016 skal fortolkes med varsomhed, se afsnit 1.4.

2.7 Opsamling

22,5 pct. af befolkningen i alderen 16-64 år har et handicap, hvilket svarer til ca. 760.000 personer. Næsten 11 pct. i aldersgruppen – svarende til 360.000 personer – har et større handicap. Andelen af personer med (især) større handicap er steget fra 2019 til 2020. De største grupper af personer med et handicap er personer med et mobilitetshandicap (34 pct. af alle) og personer med længerevarende sygdom (24 pct.).

Cirka 20 pct. af personerne med handicap fik deres handicap, før de fyldte 16 år. For ca. halvdelen af denne gruppe gælder, at handicappet er medfødt. Andelen af personer med et medfødt handicap er steget fra 2014 til 2020.

Næsten 80 pct. af personerne med større handicap oplever i væsentligt omfang, at handicappet begrænser dem i sociale sammenhænge. Der er relativt set lidt flere af personerne med større handicap, der oplever denne form for begrænsninger i 2020 end i 2019.

Næsten 30 pct. af personerne med større handicap oplever væsentlige arbejdsmæssige begrænsninger. Dertil kommer, at mere end 40 pct. af dem står helt uden for arbejdsmarkedet. Tallene for 2020 er her på niveau med de tilsvarende tal for 2019.

Personer med større handicap vurderer i gennemsnit deres arbejdsevne – målt på en skala fra 1 til 10 (hvor 1 betyder, at man slet ikke kan arbejde, og 10 angiver, at man har fuld arbejdsevne) – til at ligge under 4. Til sammenligning er gennemsnittet for personer med mindre handicap på 8, mens det er på 9,6 for personer uden handicap. Personer med større handicap giver (i gennemsnit) en ringere vurdering af deres arbejdsevne i 2020 end i tidligere år. Gennemsnittet for denne gruppe er faldet med 0,5 siden 2008.

Kvinder er svagt overrepræsenterede blandt de personer, der ifølge eget udsagn har et handicap. En (medvirkende) årsag kan dog være, at mænd er mindre tilbøjelige end kvinder til at angive, at de har et handicap. Personer med handicap er i gennemsnit ældre end personer uden handicap (45 vs. ca. 40 år). Indvandrere og efterkommere er lidt underrepræsenterede blandt personer med handicap.

Personer med handicap har et lavere uddannelsesniveau end personer uden handicap. Uddannelsesgabets mellem personer med (især) større handicap og personer uden handicap er blevet mindre fra 2008 til 2019, når det gælder, hvor mange der har grundskole som højeste fuldførte uddannelse, mens det er blevet større, når vi ser på, hvor mange der har en lang videregående uddannelse.

3 Beskæftigelsessituationen

I dette kapitel giver vi et overblik over beskæftigelsessituationen i 2020 samt beskæftigelsesudviklingen i perioden 2008-2020 for personer med handicap sammenlignet med personer uden handicap. Vi ser bl.a. på, hvordan personer med og uden handicap fordeler sig på arbejdsmarkedsstatus, dvs. om de er i beskæftigelse, er ledige eller er uden for arbejdstyrken, og på udviklingen i beskæftigelsesgab og ledighedsgab mellem personer med og uden handicap. Desuden viser vi, i hvor høj grad beskæftigede med handicap er ansat på særlige vilkår, herunder fleksjob, og om der er sket ændringer over tid i denne forbindelse. Endelig ser vi på, i hvilket omfang personer med handicap, der er eller har været beskæftiget på et tidspunkt i deres liv, har haft et studie- eller fritidsjob. Interessen herfor hænger sammen med, at deltagelse i studie- eller fritidsjob kan bidrage til bedre arbejdsmarkedstilknnytning senere i livet.

I forhold til udviklingen i beskæftigelsessituationen for personer med handicap har vi et særligt fokus på ændringerne fra 2019 til 2020, og hvad covid-19-pandemien har betydet for beskæftigelse og ledighed blandt personer med handicap. I Larsen, Jakobsen & Mikkelsen (2020) anføres, at beskæftigelsesudviklingen for personer med handicap ser ud til at være mere konjunkturfølsom end udviklingen for personer uden handicap. Covid-19-pandemien har skabt en økonomisk lavkonjunktur. Denne lavkonjunktur adskiller sig fra tidligere lavkonjunkturer ved at være forårsaget af faktorer, der ikke har direkte sammenhæng med den resterende del af økonomien. Det er således frygt for omfattende smitte og sygdom, der har fået myndigheder og regeringer verden over til at lukke ned for en lang række aktiviteter og dermed også den økonomiske aktivitet i samfundet. Den lavere økonomiske aktivitet i Danmark har bl.a. været kendetegnet ved, at en række virksomheder og brancher som følge af nedlukningen ikke har haft mulighed for at producere de varer og tjenester, de ville gøre under normale omstændigheder (De Økonomiske Råd, 2020). Dette adskiller sig fra andre lavkonjunkturer, hvor en lavere økonomisk aktivitet typisk kan tilskrives, at forbrugerne er tilbageholdende med at købe varer og tjenester. Når vi undersøger, om beskæftigelsen fortsat ser ud til at være mere konjunkturfølsom for personer med end for personer uden handicap, er vi derfor opmærksomme på, at covid-19-situationen generelt må formodes at have skabt atypiske mønstre i beskæftigelsesudviklingen. Disse mønstre kan derfor både være atypiske i forhold til de forudgående år med højkonjunktur og i forhold til tidligere lavkonjunkturer.

Sammenligningen af 2019 og 2020 er baseret på tal fra Arbejdskraftundersøgelsen (AKU) for 4. kvartal 2019 og 4. kvartal 2020 (se afsnit 1.4). Det skal her understreges, at 4. kvartal 2020 ikke var det kvartal i 2020, hvor beskæftigelsen – generelt set – var hårdest ramt af pandemien: Andelen af befolkningen i alderen 15-64 år, der var i beskæftigelse (beskæftigelsesfrekvensen), faldt ifølge AKU fra 75,4 pct. i 4. kvartal 2019 til 73,9 pct. i 2. kvartal 2020, hvorefter den steg igen til 74,7 pct. i 4. kvartal 2020 (Danmarks Statistik, 2021a). Faldet i beskæftigelsen fra 4. kvartal 2019 til 4. kvartal 2020 var dermed på 0,7 procentpoint og altså relativt begrænset.¹⁴

Beskæftigelsesindsatsen har også været påvirket af covid-19-pandemien i 2020. I perioden fra 12. marts til 26. maj var beskæftigelsesindsatsen suspenderet, og jobcentrene ophørte med at anvise job og med at kræve, at personer, der modtog dagpenge eller kontanthjælp, skulle stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Det samme var ikke tilfældet i 4. kvartal 2020, men der skulle stadig tages hensyn til personer, der var i risikogruppen for at blive alvorligt syg af covid-19 i forhold til opfyldelse af krav (fx omkring deltagelse i tilbud og jobsøgning) (Beskæftigelsesministeriet, 2020). Formentlig er især personer med større handicap (der også omfatter personer

¹⁴ Sammenlignet hermed var faldet i beskæftigelsen fra 2. kvartal 2019 til 2. kvartal 2020 på 1,2 procentpoint.

med større, længerevarende helbredsproblemer, jf. afsnit 1.2) i risiko for at blive alvorligt syg af covid-19, hvorfor de mere lempelige krav i beskæftigelsesindsatsen må formodes at berøre personer i denne gruppe mest.

3.1 Arbejdsmarkedsstatus

Vi ser i dette afsnit på, hvordan personer med handicap er fordelt på arbejdsmarkedsstatus i 2020, og hvordan denne fordeling har udviklet sig siden 2008. For de anvendte definitioner af beskæftigelse, ledighed og placering uden for arbejdsstyrken, se afsnit 1.4.

Beskæftigelsen er som forventet væsentligt lavere blandt personer med handicap end blandt personer uden handicap i 2020, se Tabel 3.1. Mens 55 pct. af personerne med handicap er i beskæftigelse, gælder det samme 84 pct. af personerne uden handicap. Beskæftigelsesandelen for personer med handicap dækker over store forskelle mellem personer med større og mindre handicap. Kun 34 pct. af personerne med større handicap er i beskæftigelse mod 74 pct. af personerne med mindre handicap.

Andelene af både selvstændige og lønmodtagere er (ikke overraskende) mindre blandt personer med handicap end blandt personer uden handicap. Imidlertid udgør de selvstændige stort set den samme andel af de beskæftigede i de to grupper (7-8 pct.). Dette svarer til resultaterne af studier for tidligere år (Larsen, Jakobsen & Mikkelsen, 2020). Blandt de beskæftigede med større og mindre handicap udgør selvstændige hhv. 8 og 6 pct.

Den forholdsvis lave andel af beskæftigede med handicap skal ses i sammenhæng med, at en forholdsvis høj andel af personerne med handicap er uden for arbejdsstyrken. Blandt personer med handicap er 40 pct. uden for arbejdsstyrken mod 11 pct. blandt personer uden handicap. Blandt personer med større handicap er 63 pct. uden for arbejdsstyrken. Til gengæld er andelen af ledige stort set den samme blandt personer med og uden handicap, nemlig 4-5 pct. De tilsvarende tal for personer med større og mindre handicap er hhv. 3 og 6 pct. I afsnit 3.3 ser vi nærmere på ledighedsprocenten, dvs. antal ledige som andel af antal personer i arbejdsstyrken.

Tabel 3.1 Personer fordelt efter arbejdsmarkedsstatus (beskæftiget, ledig eller uden for arbejdsstyrken) og beskæftigelsestype (lønmodtager eller selvstændig). Særskilt efter, om de har et handicap eller ej, og om handicappet er større eller mindre, 2020. Vægtet procent.

	Større handicap*	Mindre handicap*	Handicap i alt*	Intet handicap
<i>Beskæftigede</i>	34,3	74,0	55,3	83,9
Lønmodtagere	31,5	69,2	51,4	76,9
Selvstændige	2,9	4,8	3,9	6,9
<i>Ikke-beskæftigede</i>	65,7	26,0	44,7	16,1
Ledige	2,7	5,8	4,3	4,7
Uden for arbejdsstyrken	63,0	20,2	40,4	11,3
I alt	100	100	100	100
Opregnet antal	357.507	401.040	758.548	2.618.161
Uvægtet antal	1.389	1.667	3.056	10.974

Hvordan de undersøgte grupperes fordeling på arbejdsmarkedsstatus har udviklet sig fra 2008 til 2020, fremgår af Tabel 3.2. Vi har i denne forbindelse et særligt fokus på udviklingen fra 2019 til 2020. Bemærk dog, at forskellene mellem 2019 og 2020 alene er statistisk signifikant for personer med større handicap og personer uden handicap.

Efter at have oplevet en stigning i beskæftigelsen i perioden 2012-2019 på næsten 14 procentpoint, er beskæftigelsen for personer med handicap faldet med lidt over 2 procentpoint fra 2019 til 2020. Faldet dækker over et fald i beskæftigelsen for personer med større handicap på 2,5 procentpoint, mens beskæftigelsesændringen for personer med mindre handicap ikke er nævneværdig. For personer uden handicap gælder, at beskæftigelsen stort set er den samme i 2020 som i 2019.

Andelen af personer med handicap, der er uden for arbejdsstyrken, er faldet relativt markant fra 50 pct. i 2012 til 38 pct. i 2019, hvorefter den er steget til 40 pct. i 2020. Også her dækker ændringen fra 2019 til 2020 over en stigning for personer med større handicap. For denne gruppe gælder, at andelen uden for arbejdsstyrken er steget med 4 procentpoint i denne periode. For personer uden handicap gælder, at andelen uden for arbejdsstyrken er faldet en smule fra 2019 til 2020.¹⁵

Tabel 3.2 Personer fordelt efter arbejdsmarkedsstatus. Særskilt efter, om de har et handicap eller ej, og om handicappet er større eller mindre, 2008, 2010, 2012, 2014, 2016, 2019 og 2020. Vægtet procent.

	2008	2010	2012	2014	2016	2019	2020
<i>Større handicap</i>		*				*	(*)
Beskæftiget	32,0	30,4	27,1	29,2	31,7	36,8	34,3
Ledig	2,2	4,3	4,3	4,4	4,0	3,9	2,7
Uden for arbejdsstyrken	65,8	65,3	68,7	66,4	64,4	59,4	63,0
I alt	100	100	100	100	100	100	100
<i>Mindre handicap</i>		*				*	
Beskæftiget	74,5	68,1	67,8	66,5	69,6	74,8	74,0
Ledig	2,4	5,1	7,0	7,7	6,2	4,4	5,8
Uden for arbejdsstyrken	23,1	26,8	25,2	25,9	24,2	20,8	20,2
I alt	100	100	100	100	100	100	100
<i>Handicap i alt</i>		*			*	*	
Beskæftiget	51,4	45,6	44,3	44,0	51,0	57,6	55,3
Ledig	2,3	4,6	5,4	5,7	5,1	4,2	4,3
Uden for arbejdsstyrken	46,3	49,8	50,2	50,3	43,9	38,3	40,4
I alt	100	100	100	100	100	100	100
<i>Intet handicap</i>		*		*	*	*	*
Beskæftiget	81,8	77,8	78,9	77,9	80,6	84,0	83,9
Ledig	3,1	6,8	6,6	5,8	4,8	4,0	4,7
Uden for arbejdsstyrken	15,1	15,5	14,4	16,2	14,6	12,0	11,3
I alt	100	100	100	100	100	100	100

Anm.: For opregnet og uvægtet antal, se afsnit 1.4.

¹⁵ Summen af ændringen for personer med større og personer med mindre handicap svarer ikke til ændringen for personer med handicap, i alt. Det skyldes, at fordelingen af personer med handicap på større og mindre handicap ikke er den samme i 2020 som i 2019, se afsnit 2.1.

Endelig er andelen af ledige faldet fra 2012 til 2019 for personer med handicap, mens denne andel stort set er den samme i 2020 som i 2019. Sidstnævnte dækker over et fald på knap 1 procentpoint for personer med større handicap og en (ikke signifikant) stigning på ca. 1,5 procentpoint for personer med mindre handicap fra 2019 til 2020. For personer uden handicap er andel ledige steget med 0,7 procentpoint fra 2019 til 2020.

Udviklingen fra 2019 til 2020 viser samlet set, at andelen af beskæftigede og ledige blandt personer med større handicap falder, mens andelen, der er uden for arbejdstyrken, stiger. For denne gruppe ser der med andre ord ud til at være sket en bevægelse fra både beskæftigelse og ledighed til en position uden for arbejdstyrken fra 2019 til 2020. For personer uden handicap (og for personer med mindre handicap) er billedet anderledes: Andel personer uden for arbejdstyrken falder, mens andel ledige stiger.

Personer, der ikke er i beskæftigelse og ikke søger job, kategoriseres her som værende uden for arbejdstyrken. Stiger andelen af ikke-beskæftigede, der ikke søger job, kan det dermed betyde, at både andel beskæftigede og andel ledige falder, mens andelen uden for arbejdstyrken stiger. En tidligere undersøgelse finder, at beskæftigelsen er mere konjunkturfølsom for personer med handicap end for personer uden handicap (Larsen, Jakobsen & Mikkelsen, 2020). Oplever personer med større handicap i større omfang end andre, at det er svært at få og fastholde et job under en lavkonjunktur, kan det betyde, at de i større omfang mister troen på, at de kan finde et nyt job og dermed motivationen til at søge job, hvis de står uden beskæftigelse. Dette er én mulig forklaring på bevægelsen ud af arbejdstyrken for personer med større handicap. En anden mulig forklaring er, at bekymringen for at blive smittet med covid-19 og risikoen herved er større for personer med større handicap end for andre. Samtidig skal der i beskæftigelsesindsatsen tages hensyn til borgere i risiko for at blive alvorligt syg af covid-19, fx omkring krav til jobsøgning. Disse forhold kan have betydet, at ikke-beskæftigede med større handicap i mindre grad end tidligere søger job. I kapitel 4 ser vi nærmere på udviklingen i ikke-beskæftigedes jobsøgning og ønsker om at få job.

Beskæftigelsesudviklingen fra 2019 til 2020 for hver af de seks handicaptyper fremgår af Bilagstabell 2.1. Beskæftigelsesfaldet er størst for personer med mobilitetshandicap og personer med kognitive handicap (ændringen fra 2019 til 2020 for personer med kognitive handicap er dog ikke statistisk signifikant, hvilket formentlig hænger sammen med et begrænset observationsantal).

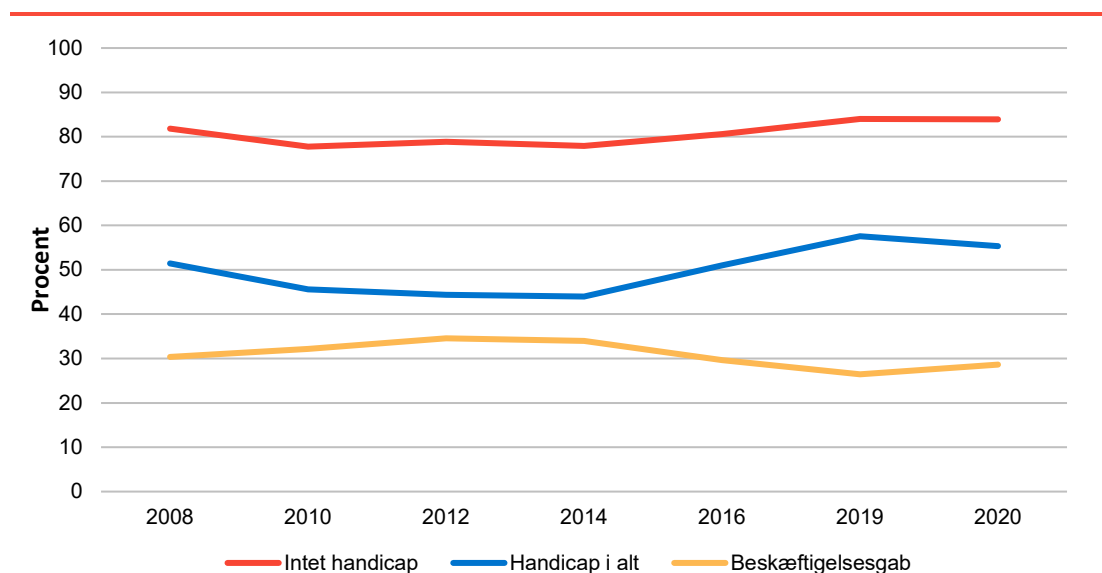
3.2 Beskæftigelsesgab

I dette afsnit illustrerer vi den forskellige beskæftigelsesudvikling for personer med og uden handicap ved at vise, hvordan beskæftigelsesgabets mellem de to grupper har udviklet sig siden 2008. Beskæftigelsesgabets er beregnet som forskellen mellem de to gruppers beskæftigelsesfrekvens (dvs. antal beskæftigede som andel af alle). Figur 3.1 viser beskæftigelsesgabets mellem personer med og uden handicap, mens Figur 3.2 viser beskæftigelsesgabets mellem personer med hhv. større og mindre handicap og personer uden handicap. Resultaterne giver os indsigt i, om beskæftigelsesfaldet mellem personer med og uden handicap stiger eller falder over tid, og om der er forskelle mellem grupperne, når det gælder, hvor følsom beskæftigelsen er over for konjunkturudviklingen. Bemærk, at ændringen mellem de undersøgte år ikke altid er statistisk signifikant for den enkelte gruppe, hvorfor resultaterne skal fortolkes med varsomhed.

Beskæftigelsesgabets mellem personer med og uden handicap faldt fra 35 procentpoint i 2012 til 26 procentpoint i 2019, dvs. et fald på ca. 9 procentpoint, se Figur 3.1. Fra 2019 til 2020 er

gabet imidlertid steget med ca. 2 procentpoint, og beskæftigelsesgabet er på op mod 29 procentpoint i 2020. Udviklingen fra 2019 til 2020 er en følge af, at beskæftigelsen er faldet mere for personer med handicap end for personer uden handicap. De fundne resultater bidrager i det hele taget til billedet af, at beskæftigelsen for personer med handicap er mere konjunkturfølsom end beskæftigelsen for personer uden handicap.

Figur 3.1 Andel beskæftigede blandt personer med og uden et handicap og beskæftigelsesgabet¹ mellem de to grupper, 2008, 2010, 2012, 2014, 2016, 2019 og 2020. Vægtet procent.

Anm.: For opregnet og uvægtet antal, se afsnit 1.4. Statistisk signifikant forskel (10-procents-niveau) i beskæftigelsesfrekvensen mellem årene for a) handicap, i alt: 2008-2010, 2014-2016 og 2016-2019, og for b) Intet handicap: 2008-2010, 2010-2012, 2012-2014, 2014-2016, 2016-2019.

Note: ¹ Beskæftigelsesgabet er beregnet som beskæftigelsesfrekvensen for personer uden handicap minus beskæftigelsesgabet for personer med handicap.

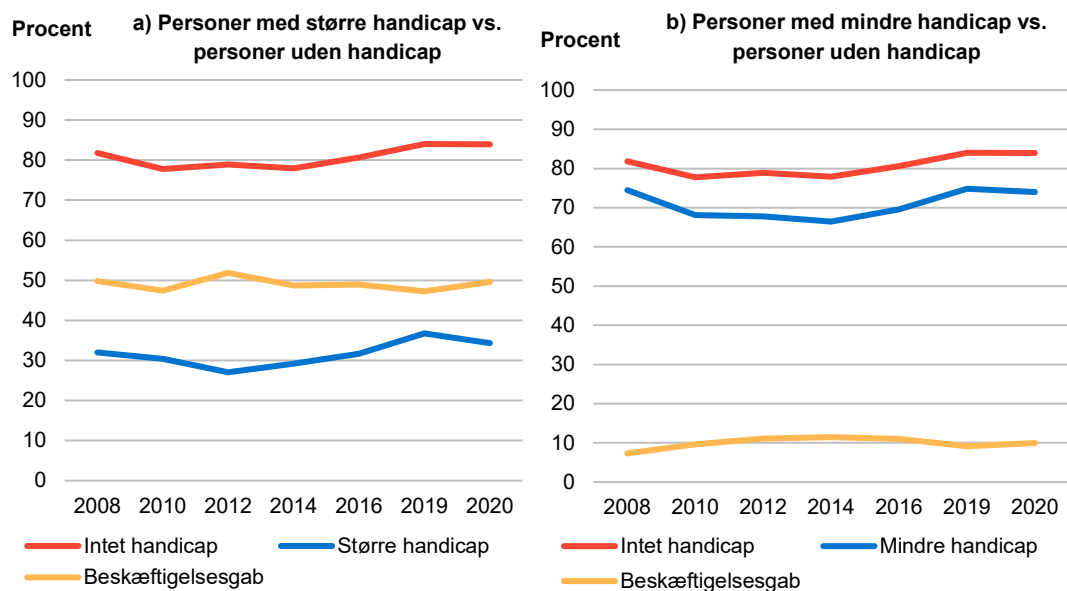
Som det fremgår af afsnit 3.1, kan udviklingen i beskæftigelsesgabet mellem personer med og uden handicap fra 2019 til 2020 primært tilskrives, at beskæftigelsesfrekvensen falder for personer med større handicap. Dette er også illustreret i Figur 3.2. For personer med større handicap gælder, at beskæftigelsesgabet er steget med ca. 2 procentpoint i perioden, mens stigningen for personer med mindre handicap ser ud til at være relativt begrænset.¹⁶

Figur 3.2 viser også, at beskæftigelsesgabet i perioden 2008-2020 er i størrelsesordenen 50 procentpoint for personer med større handicap, mens det er på omkring 10 procentpoint for personer med mindre handicap.¹⁷

¹⁶ Summen af ændringen i beskæftigelsesgabet for personer med større og personer med mindre handicap svarer ikke til ændringen for personer med handicap, i alt. Det skyldes, at fordelingen af personer med handicap på større og mindre handicap ikke er den samme i 2020 som i 2019, se afsnit 2.1.

¹⁷ Beskæftigelsesudviklingen for personer med og uden handicap afhængigt af køn fremgår af Bilagsfigur 2.1 og Bilagsfigur 2.2.

Figur 3.2 Andel beskæftigede blandt personer med og uden handicap og beskæftigelsesgab¹ mellem de to grupper. Særskilt for a) personer med større handicap og b) personer med mindre handicap, 2008, 2010, 2012, 2014, 2016, 2019 og 2020. Vægtet procent.

Anm.: For opregnet og uvægtet antal, se afsnit 1.4. Statistisk signifikant forskel (10-procents-niveau) i beskæftigelsesfrekvensen mellem årene for a) større handicap: 2008-2010 og 2016-2019 og for b) mindre handicap: 2008-2010 og 2016-2019.

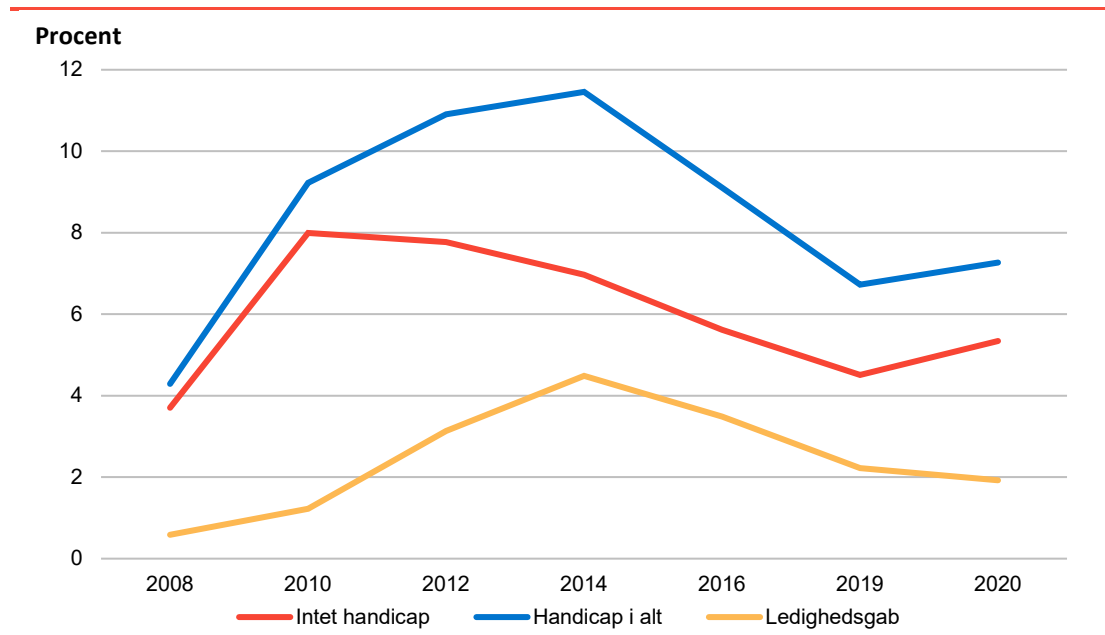
Note: ¹ Beskæftigelsesgab er beregnet som beskæftigelsesfrekvensen for personer uden handicap minus beskæftigelsesgab for personer med handicap.

3.3 Ledighedsgab

I dette afsnit ser vi på ledighedsprocenten for personer med og uden handicap. Ledighedsprocenten er beregnet som antal ledige som andel af antal personer i arbejdsstyrken. Ledighedsprocenten giver os et billede af, hvor svært personer, der udbyder deres arbejdskraft på arbejdsmarkedet, har ved at finde beskæftigelse. Er ledighedsprocenten højere for personer med handicap end for personer uden handicap, tyder det derfor på, at personer med handicap har særlig svært ved at finde beskæftigelse. Vi viser udviklingen i ledighedsgabet mellem personer med og uden handicap for perioden 2008-2020. Ledighedsgabet er opgjort som forskellen mellem de to gruppers ledighedsprocent. Er ledighedsprocenten højere for personer med handicap end for personer uden handicap, er ledighedsgabet større end nul.

Ledighedsprocenten er større for personer med handicap end for personer uden handicap i hele perioden 2008-2020, se Figur 3.3. I perioden 2014-2020 faldt ledighedsgabet mellem de to grupper med ca. 2,5 procentpoint. Fra 2019 til 2020 er faldet dog meget begrænset (kun 0,3 procentpoint). Faldet i perioden 2014-2020 kan tilskrives, at ledighedsprocenten faldt mere for personer med end for personer uden handicap. Det stort set uændrede ledighedsgab fra 2019 til 2020 er en følge af en næsten parallel stigning i ledighedsprocenten for de to grupper. I 2020 er ledighedsgabet på 2 procentpoint.

Figur 3.3 Andel ledige blandt personer med og uden et handicap og ledighedsgabet mellem de to grupper, 2008, 2010, 2012, 2014, 2016, 2019 og 2020. Vægtet procent.

Anm.: Afsnit 1.4 og Tabel 3.2 giver en indikation af det opregnede og uvægtede antal personer i arbejdsstyrken. Statistisk signifikant forskel (10-procents-niveau) i ledighedsprocenten mellem årene for a) handicap, i alt: 2008-2010, 2016-2019; intet handicap: 2008-2010, 2012-2014, 2014-2016, 2016-2019, 2019-2020.

Note: ¹ Ledighedsgabet er beregnet som ledighedsprocenten for personer med handicap minus ledighedsprocenten for personer uden handicap.

Ledighedsprocenten for både for personer med større og personer med mindre handicap er større end for personer uden handicap, dvs. at ledighedsgabet for begge grupper er større end nul. Eneste undtagelser er årene 2008 og 2010, hvor ledighedsprocenten for personer med mindre handicap er en smule mindre end for personer uden handicap. Ledighedsgabet er dermed negativt for personer med mindre handicap i de 2 år, se Figur 3.4.

Størrelsen af ledighedsgabet ændrer sig over tid både for personer med større og personer med mindre handicap. For personer med større handicap faldt ledighedsgabet relativt markant fra 6 procentpoint i 2014 til 2 procentpoint i 2020, dvs. et fald på 4 procentpoint. Faldet var særlig markant fra 2019 til 2020, hvor ledighedsgabet blev reduceret med 3 procentpoint. Den fundne udvikling i ledighedsgabet fra 2014 til 2020 kan tilskrives, at ledighedsprocenten er faldet med næsten 6 procentpoint for personer med større handicap, mens personer uden handicap har oplevet et mindre fald (på knap 2 procentpoint) fra 2014 til 2019 og som nævnt en stigning (på næsten 1 procentpoint) fra 2019 til 2020.

Faldet i ledighedsprocenten fra 2019 til 2020 for personer med større handicap (og dermed faldet i ledighedsgabet mellem personer med større handicap og uden handicap) skal ikke ses som en positiv udvikling, men derimod som et udtryk for, at både beskæftigede og ledige med større handicap har forladt arbejdsstyrken fra 2019 til 2020, se afsnit 3.1.

For personer med mindre handicap faldt ledighedsgabet med ca. 2,5 procentpoint fra 2014 til 2019, mens det tilsyneladende steg med ca. 1 procentpoint fra 2019 til 2020. Udviklingen afspejler, at ledighedsprocenten faldt mere for personer med mindre handicap end for personer uden handicap fra 2014 til 2019 (næsten 5 procentpoint mod 2,5 procentpoint), mens det ser

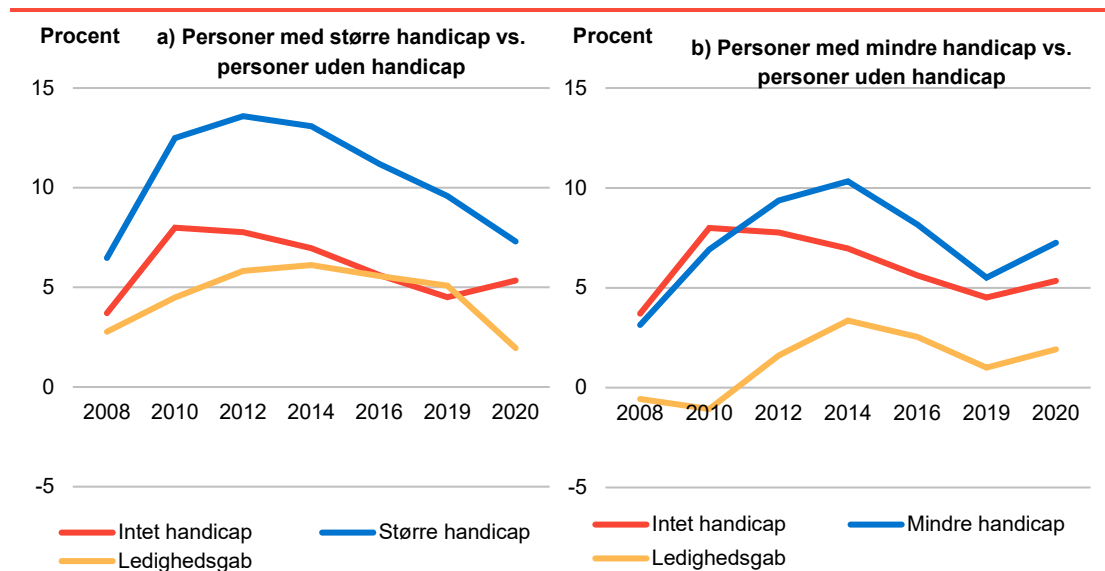
ud til at stige mest for personer med mindre handicap fra 2019 til 2020 (lige under 2 procentpoint mod næsten 1 procentpoint). Bemærk, at ledighedsgabet i 2020 er omtrent det samme – 2 procentpoint – for personer med større og mindre handicap.

Størrelsen af ledighedsgabet ændrer sig over tid både for personer med større og personer med mindre handicap. For personer med større handicap faldt ledighedsgabet relativt markant fra 6 procentpoint i 2014 til 2 procentpoint i 2020, dvs. et fald på 4 procentpoint. Faldet var særlig markant fra 2019 til 2020, hvor ledighedsgabet blev reduceret med 3 procentpoint. Den fundne udvikling i ledighedsgabet fra 2014 til 2020 kan tilskrives, at ledighedsprocenten er faldet med næsten 6 procentpoint for personer med større handicap, mens personer uden handicap har oplevet et mindre fald på knap 2 procentpoint) fra 2014 til 2019 og som nævnt en stigning (på næsten 1 procentpoint) fra 2019 til 2020.

Faldet i ledighedsprocenten fra 2019 til 2020 for personer med større handicap (og dermed faldet i ledighedsgabet mellem personer med større handicap og uden handicap) skal ikke ses som en positiv udvikling, men derimod som et udtryk for, at både beskæftigede og ledige med større handicap har forladt arbejdsstyrken fra 2019 til 2020, se afsnit 3.1.

For personer med mindre handicap faldt ledighedsgabet med ca. 2,5 procentpoint fra 2014 til 2019, mens det tilsyneladende steg med ca. 1 procentpoint fra 2019 til 2020. Udviklingen afspejler, at ledighedsprocenten faldt mere for personer med mindre handicap end for personer uden handicap fra 2014 til 2019 (næsten 5 procentpoint mod 2,5 procentpoint), mens det ser ud til at stige mest for personer med mindre handicap fra 2019 til 2020 (lige under 2 procentpoint mod næsten 1 procentpoint). Bemærk, at ledighedsgabet i 2020 er omtrent det samme – 2 procentpoint – for personer med større og mindre handicap.

Figur 3.4 Andel ledige blandt personer med og uden handicap og ledighedsgabet¹ mellem de to grupper for a) personer med større handicap og b) personer med mindre handicap, 2008, 2010, 2012, 2014, 2016, 2019 og 2020. Vægtet procent.

Anm.: Afsnit 1.4 og Tabel 3.2 giver en indikation af det opregnede og uvægtede antal personer i arbejdsstyrken. Statistisk signifikant forskel (10-procents-niveau) i ledighedsprocenten mellem årene for større handicap: 2008-2010; mindre handicap: 2008-2010, 2016-2019, 2019-2020; intet handicap: 2008-2010, 2012-2014, 2014-2016, 2016-2019, 2019-2020.

Note: ¹ Ledighedsgabet er beregnet som ledighedsprocenten for personer med handicap minus ledighedsprocenten for personer uden handicap.

Resultaterne viser, at det stort set uændrede ledighedsgab fra 2019-2020 for personer med handicap tilsyneladende kan tilskrives to modsatrettede tendenser: Ledighedsgabet falder for personer med større handicap, mens det stiger for personer med mindre handicap.

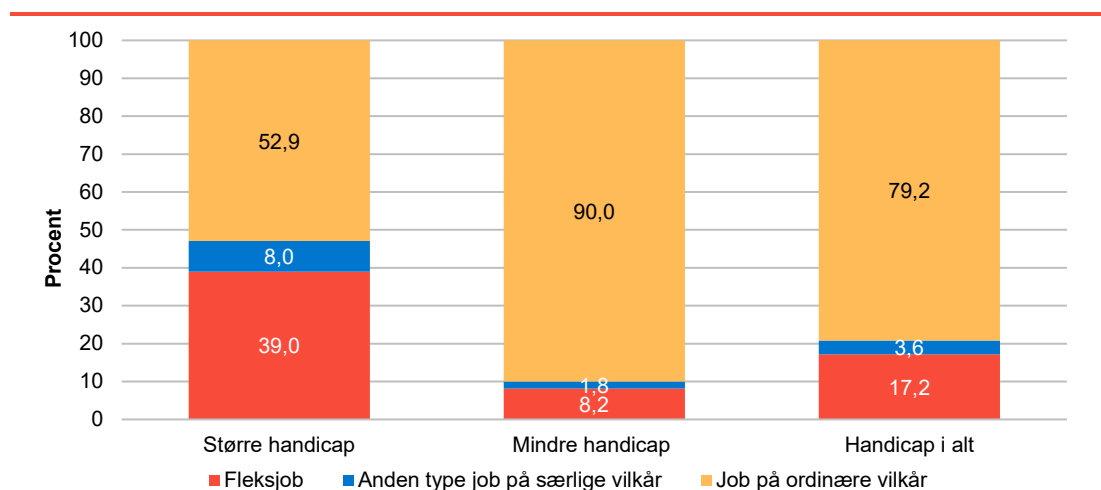
3.4 Ansættelse på særlige vilkår

I dette afsnit ser vi på udbredelsen af beskæftigelse på særlige vilkår for personer med handicap. Personer uden handicap har ikke fået spørgsmål om beskæftigelse på særlige vilkår og indgår derfor ikke i analyserne i dette afsnit.

I 2020 er 21 pct. af de beskæftigede med handicap beskæftiget på særlige vilkår, heraf har de 17 pct. et fleksjob, se Figur 3.5. Især beskæftigede med større handicap har et job på særlige vilkår. I denne gruppe har næsten halvdelen (47 pct.) et job på særlige vilkår, mens det samme gælder 10 pct. af de beskæftigede med mindre handicap. 39 pct. af de beskæftigede med større handicap har et fleksjob mod kun 8 af de beskæftigede med mindre handicap.

Figur 3.5 viser altså, at især personer med større handicap er beskæftiget på særlige vilkår. Af Figur 3.6 fremgår, at andelen af beskæftigede med større handicap, der er ansat i denne type job, er steget markant i perioden 2008-2020. I 2008 havde ca. hver tredje af de beskæftigede med større handicap et job på særlige vilkår, mens dette gjaldt næsten halvdelen i 2020. Udviklingen kan især tilskrives en stigning i andelen af beskæftigede med større handicap, der har et fleksjob. Denne andel er steget fra 23 pct. i 2008 til 39 pct. i 2020.¹⁸

Figur 3.5 Beskæftigede med handicap fordelt på, om de har et job på særlige vilkår i form af et fleksjob eller en anden type job på særlige vilkår¹⁾ eller et job på ordinære vilkår.²⁾ Særskilt efter, om handicappet er større eller mindre, 2020. Vægtet procent.

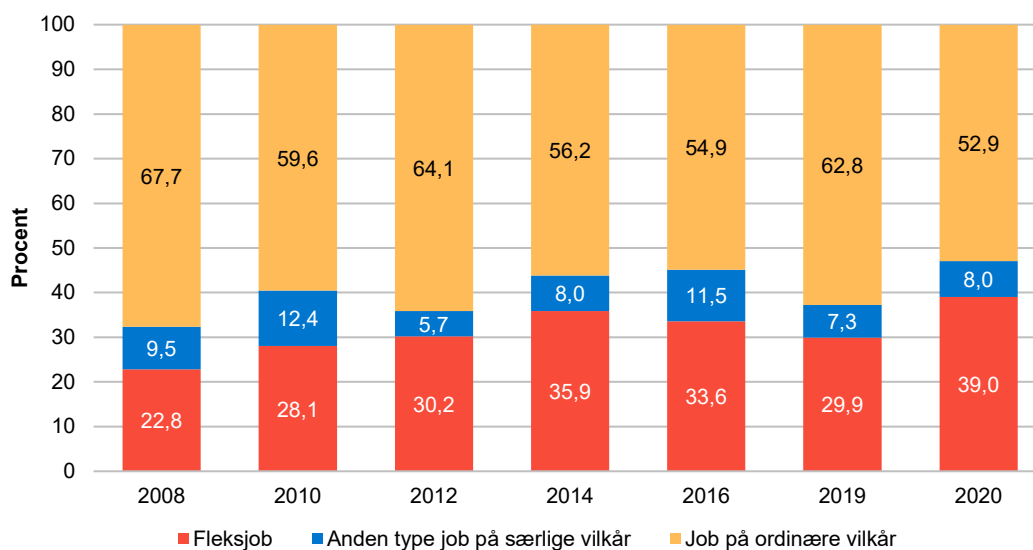
Anm.: Afsnit 1.4 og Tabel 3.1 giver en indikation af det opregnede og uvægtede antal personer i beskæftigelse. Fordelingen for personer med større handicap adskiller sig signifikant fra personer med mindre handicap på et 5-procents-signifikansniveau.

Note: ¹ Anden type job på særlige vilkår omfatter fx løntilskudsjob for førtidspensionister, aftalebaseret skånejob uden offentligt tilskud, job under isbryderordningen og beskyttet beskæftigelse.

² Spørgsmålet, der ligger grund for denne figur, er stillet til beskæftigede med handicap og er som følger: "Er du ansat i job på særlige vilkår på grund af helbredsproblemet eller handicappet? Vi tænker på fx fleksjob eller i et løntilskudsjob for førtidspensionister". Respondenterne har kunnet svare 'ja' (til forskellige typer af job på særlige vilkår), 'nej' eller 'ved ikke'. Personer, der har svaret nej til, at de er ansat på særlige vilkår, er i figuren kategoriseret som værende i 'job på ordinære vilkår'.

¹⁸ Udviklingen over tid i andelen af beskæftigede med større handicap, der har et job på særlige vilkår, er vist særskilt for kvinder og mænd i Bilagsfigur 2.3 og 2.4 i Bilag 2.

Figur 3.6 Beskæftigede med større handicap fordelt på, om de har et job på særlige vilkår i form af et fleksjob eller en anden type job på særlige vilkår eller et job på ordinære vilkår. 2008, 2010, 2012, 2014, 2016, 2019 og 2020. Vægtet procent

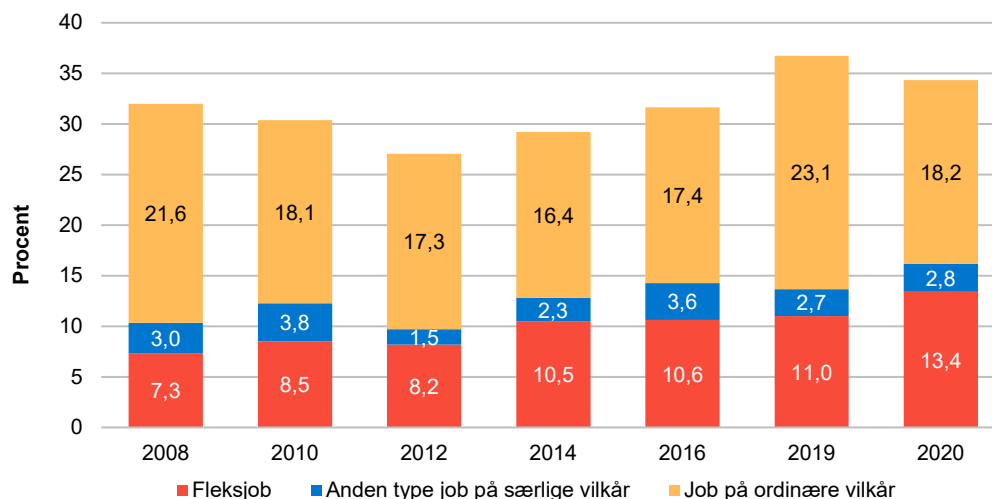

Anm.: Afsnit 1.4 og Tabel 3.2 giver en indikation af det opregnede og uvægtede antal personer i beskæftigelse. Fordelingen adskiller signifikant på et 10 pct. signifikansniveau i årene: 2008-2010, 2010-2012, 2012-2014, 2016-2019 og 2019-2020.

Der tegner sig et markant anderledes billede for beskæftigede med mindre handicap. For denne gruppe gælder, at andelen, der har et job på særlige vilkår, ligger på et meget stabilt niveau på omkring 10 pct. i perioden 2008-2020 (se Bilagsfigur 2.5).

Vi ser dernæst på, hvor meget job på særlige vilkår bidrager til udviklingen i den samlede beskæftigelse for personer med større handicap. Til dette formål ser vi på udviklingen i perioden 2008-2020 i andelen af alle personer med større handicap, som er i (1) fleksjob, (2) job på andre særlige vilkår og (3) ordinær beskæftigelse, se Figur 3.7. Udviklingen i andelen af personer i fleksjob adskiller sig fra udviklingen i andelen af ordinært beskæftigede. Andelen af personer i fleksjob stiger i hele perioden 2008-2020, bortset fra et meget lille fald fra 2010 til 2012. Andelen af ordinært beskæftigede falder og stiger derimod med konjunkturerne. Den fundne stigning i andelen af personer i fleksjob er i overensstemmelse med registerbaserede opgørelser (se fx Holt et al. (2015) og Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (2021)). Fleksjobordningen, der blev indført i 1998, blev omlagt ved en reform i 2013 for bl.a. at sikre, at også personer med en meget lille arbejdsevne kunne få adgang til ordningen (Holt et al., 2015). Stigningen siden 2013 i antal personer med større handicap i fleksjob hænger formentlig sammen med omlægningen i 2013 (Deloitte, 2018).

Figur 3.7 Andel personer med større handicap i beskæftigelse på ordinære vilkår, i fleksjob eller i anden type job på særlige vilkår. Udvalgte år i perioden 2008-2020. Vægtet procent.

Anm.: For opregnet og uvægtet antal, se afsnit 1.4. Statistisk signifikant forskel (10-procents-niveau) i andelen af ordinært beskæftigede mellem årene for: 2008-2010, 2012-2014, 2016-2019, 2019-2020; fleksjob: 2012-2014, 2019-2020.

Personer med større handicap har oplevet et større fald i beskæftigelsen fra 2019 til 2020 end personer med mindre handicap og personer uden handicap, se afsnit 3.1. Beskæftigelsesfaldet for denne gruppe var på 2,5 procentpoint. Figur 3.7 viser, at faldet for denne gruppe dækker over et fald i andelen af ordinært beskæftigede på 5 procentpoint og en stigning i andelen af beskæftigede i fleksjob på 2,5 procentpoint. Det vil sige, at en stigning i andelen af beskæftigede i fleksjob har bidraget markant til at reducere faldet i den samlede beskæftigelse fra 2019 til 2020 for personer med større handicap.

For personer med mindre handicap har en stigning i andelen i fleksjob også været med til at reducere beskæftigelsesfaldet – ændringerne fra 2019 til 2020 er dog mindre end for personer med større handicap. Andelen i fleksjob er steget med 1 procentpoint fra 2019 til 2020, mens andelen i ordinær beskæftigelse er faldet tilsvarende for personer med mindre handicap. Til gengæld er andelen af personer med mindre handicap i andre job på særlige vilkår faldet en smule (0,8 procentpoint), se Bilagsfigur 2.6.

3.5 Ændringer i beskæftigelsen fra 2019 til 2020

I dette afsnit ser vi nærmere på beskæftigelsesfaldet fra 2019 til 2020, og hvordan ændringer i beskæftigelsen varierer afhængigt af alder, uddannelsesniveau og branche.¹⁹ Formålet er at se på, om forskelle i alder, uddannelse og branche kan være med til at forklare, at beskæftigelsesfaldet er større for personer med større handicap end for andre grupper.

¹⁹ Andel beskæftigede særskilt for bopælsregion er vist i Bilagstabel 2.2.

Tabel 3.3 Andel beskæftigede særskilt efter aldersgruppe. Særskilt efter, om de har et handicap eller ej, og om handicappet er større eller mindre, 2019 og 2020. Vægtet procent.

	2019	2020
<i>Større handicap</i>		
16-29 år	25,1	32,9
30-39 år	42,0	35,7
40-49 år	41,2	37,1
50-64 år	35,9	33,2
I alt	36,8	34,3
<i>Mindre handicap</i>		
16-29 år	60,9	56,7
30-39 år	80,1	75,9
40-49 år	81,8	86,3
50-64 år	77,2	76,8
I alt	74,8	74,0
<i>Handicap i alt</i>		
16-29 år	50,8	48,2
30-39 år	64,8	59,3
40-49 år	62,3	61,7
50-64 år	55,5	53,9
I alt	57,6	55,3
<i>Intet handicap</i>		
16-29 år	70,5	69,3
30-39 år	88,8	88,8
40-49 år	93,6	93,6
50-64 år	87,1	88,1
I alt	84,0	83,9

Anm.: En indikation af det opregnede og uvægtede antal personer i hver alderskategori for 2020 fremgår af Tabel 2.4 i afsnit 2.6 og for 2019 af Tabel 2.4 i Larsen, Jakobsen & Mikkelsen (2020).

Personer med større handicap er i gennemsnit ældre end personer med mindre handicap og især ældre end personer uden handicap – bl.a. er forholdsvis mange personer med større handicap i aldersgruppen 50-64 år og forholdsvis få i aldersgruppen 16-29 år (se afsnit 2.6). Hvis beskæftigelsesfaldet fx er størst for de 50-64-årige, kan den forskellige aldersfordeling bidrage til at forklare, at beskæftigelsesfaldet er størst for personer med større handicap. Denne forklaring støttes dog ikke af Tabel 3.3, som viser andel beskæftigede særskilt for aldersgrupper for personer med og uden handicap. Forskellen mellem andel beskæftigede i 2019 og 2020 er ikke statistisk signifikant, uanset hvilken aldersgruppe, vi fokuserer på. For personer uden handicap er tendensen dog, at beskæftigelsesandelen stiger for 50-64-årige, mens den falder for 16-29-årige. For personer med større og mindre handicap er tendensen, at beskæftigelsesandelen falder for alle aldersgrupper. Undtagelserne er 16-29-årige med større handicap og 40-49-årige med mindre handicap.

Personer med (især større) handicap adskiller sig også fra personer uden handicap, når det gælder deres fordeling på uddannelsesniveau. Relativt flere af personerne med større handicap har grundskole som højeste fuldførte uddannelse, mens relativt færre har en mellemlang eller lang videregående uddannelse (se afsnit 2.6). Der er imidlertid ikke tegn på, at den forskellige fordeling på uddannelse er en væsentlig forklaring på det større beskæftigelsesfald for personer med større handicap, se Tabel 3.4. Forskellene mellem 2019 og 2020 er kun statistiske signifikante i nogle få tilfælde. For personer uden handicap er tendensen dog, at beskæftigelsesandelen stiger eller er uændret fra 2019 til 2020 for alle uddannelsesgrupper (undtagen gymnasial uddannelse), mens tendensen for personer med større handicap er, at beskæftigelsesandelen falder for alle uddannelsesgrupper (bortset fra mellemlang videregående uddannelse).

Tabel 3.4 Andel beskæftigede særskilt efter uddannelsesniveau. Særskilt efter, om de har et handicap eller ej, og om handicappet er større eller mindre, 2019 og 2020. Vægtet procent.

	2019	2020
<i>Større handicap</i>		
Grundskole	24,6	24,2
Gymnasial uddannelse	37,0	34,9
Erhvervsfaglig uddannelse	43,3	37,6 *
Kort videregående uddannelse	65,0	53,0
Mellemlang videregående uddannelse	44,9	48,4
Lang videregående uddannelse	76,0	74,1
I alt	36,8	34,3
<i>Mindre handicap</i>		
Grundskole	57,1	57,1
Gymnasial uddannelse	70,0	55,7 *
Erhvervsfaglig uddannelse	81,7	80,4
Kort videregående uddannelse	83,9	88,6
Mellemlang videregående uddannelse	84,0	85,9
Lang videregående uddannelse	93,1	86,6 *
I alt	74,8	74,0
<i>Handicap i alt</i>		
Grundskole	39,2	40,1
Gymnasial uddannelse	58,0	47,5 *
Erhvervsfaglig uddannelse	64,3	60,3 *
Kort videregående uddannelse	77,1	74,4
Mellemlang videregående uddannelse	69,6	71,2
Lang videregående uddannelse	88,6	83,8
I alt	57,6	55,3
<i>Intet handicap</i>		
Grundskole	70,1	70,0
Gymnasial uddannelse	77,5	74,9
Erhvervsfaglig uddannelse	90,8	90,8
Kort videregående uddannelse	90,6	91,1
Mellemlang videregående uddannelse	88,4	89,9
Lang videregående uddannelse	92,4	94,6 *
I alt	84,0	83,9

Anm.: En indikation af det opregnede og uvægtede antal personer i hver uddannelseskategori for 2020 fremgår af Tabel 2.6 i afsnit 2.6 og for 2019 af Tabel 4.2 i Larsen, Jakobsen & Mikkelsen (2020).

Hvis personer med større handicap i forholdsvist stort omfang har været beskæftiget i brancher med beskæftigelsesmæssig tilbagegang fra 2019 til 2020, kan det også være med til at forklare det større beskæftigelsesfald for denne gruppe. Tabel 3.5 viser, hvordan de beskæftigede er fordelt på fire branchegrupper i 2019 og 2020. Ændringerne er relativt små for personer uden handicap, men tendensen for denne gruppe er, at andelen, der er beskæftiget i 'Bygge, handel og transport' er steget, mens andelen, der er beskæftiget i 'Service, finans og ejendom' er faldet fra 2019 til 2020. For personer med større handicap ser billedet noget anderledes ud. Her er beskæftigelsesandelen faldet i 3 af de 4 branchegrupper fra 2019 til 2020, mens den er steget i 'Offentlig forvaltning og service'.²⁰ Dermed tyder tallene i Tabel 3.5 ikke på, at en forskellig branchefordeling forklarer det større beskæftigelsesfald for personer med større handicap.

Tabel 3.5 Beskæftigede fordelt efter, hvilken branche¹ de er beskæftiget i. Særskilt efter, om de har et handicap eller ej, og om handicappet er større eller mindre, 2019 og 2020. Vægtet procent.

	2019	2020
<i>Større handicap</i>		*
Landbrug, forsynings- og fremstillingsvirksomhed	16,3	11,2
Bygge, handel og transport	27,6	25,8
Service, finans og ejendom	18,6	17,8
Offentlig forvaltning og service	37,6	45,2
I alt	100	100
<i>Mindre handicap</i>		
Landbrug, forsynings- og fremstillingsvirksomhed	14,4	13,8
Bygge, handel og transport	27,0	26,7
Service, finans og ejendom	17,3	17,9
Offentlig forvaltning og service	41,2	41,5
I alt	100	100
<i>Handicap i alt</i>		
Landbrug, forsynings- og fremstillingsvirksomhed	15,0	13,0
Bygge, handel og transport	27,2	26,5
Service, finans og ejendom	17,7	17,9
Offentlig forvaltning og service	40,2	42,6
I alt	100	100
<i>Intet handicap</i>		
Landbrug, Forsyningsvirksomhed	14,3	14,5
Bygge, handel og transport	24,6	25,6
Service, finans og ejendom	23,9	22,7
Offentlig forvaltning og service	37,1	37,2
I alt	100	100

Anm.: For opregnet og uvægtet antal, se afsnit 1.4.

Note: ¹ 'Landbrug, forsynings- og fremstillingsvirksomhed dækker over 'Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri', 'Råstofindvin-
ding', 'Fremstillingsvirksomhed', 'El-, gas-, fjernvarmeforsyning' og 'Vandforsyning; kloakvæsen, affaldshåndtering
mv'. 'Bygge, handel og transport' dækker over 'Bygge- og anlægsvirksomhed', 'Engros- og detailhandel; rep. af mo-
tor køretøjer og motorcykler' og 'Transport og godshåndtering'. 'Service, finans og ejendom' dækker over 'Overnat-
ningsfaciliteter og restaurationsvirksomhed', 'Information og kommunikation', 'Pengeinstitut- og finansvirksomhed,
forsikring', 'Fast ejendom', 'Liberale, videnskabelige og tekniske tjenesteydelser' og 'Administrative tjenesteydelser

²⁰ Bilagstabel 2.3 **Andel, der er beskæftiget inden for hovedbrancherne 'Landbrug, forsynings- og fremstillingsvirksomhed', 'Bygge, handel og transport', 'Service, finans og ejendom' og 'Offentlig forvaltning og service'. Særskilt efter om de har et handicap eller ej, og om handicappet er større eller mindre, 2019 og 2020. Vægtet procent.**

viser, at andelen af alle personer med større handicap, som er ansat i 'Offentlig forvaltning og service', er steget fra 13,6 pct. i 2019 til 15,5 pct. i 2020.

og hjælpetjenester'. 'Offentlig forvaltning og service' dækker over 'Offentlig forvaltning og forsvar; socialsikring', 'Undervisning', 'Sundhedsvæsen og sociale foranstaltninger', 'Kultur, forlystelser og sport', 'Andre serviceydelser', 'Private husholdninger med ansat medhjælp mv.' og 'Ekstraterritoriale organer'.

3.6 Studie- og fritidsjob

Vi slutter dette kapitel af med at se på, hvor mange der har haft et fritids- eller studiejob. Dette gør vi, fordi et fritids- eller studiejob kan have positive betydning for unges fremtid på arbejdsmarkedet. En dansk undersøgelse viser, at fritidsjob har en positiv kausal effekt på karaktererne i skolen og på deltagelsen i ungdomsuddannelse efter grundskolen (Lesner et al., 2018). Vi har ikke kendskab til studier, der undersøger den direkte kausale effekt af fritids- og studiejob på den unges beskæftigelse efter endt uddannelse. Nogle beskrivende studier har dog vist, at der for unge er en positiv sammenhæng mellem fritidsjob i grundskoleårene og uddannelses- og beskæftigelsesforløb efter grundskolen, og for studerende på videregående uddannelser en positiv sammenhæng mellem studiejob og beskæftigelses sandsynligheden efter fuldført uddannelse, se fx Foreningen Nydansker (2013), Danmarks Evalueringsinstitut (2016) og Den Sociale Kapitalfond (2017). Vi ser her på, om personer med handicap adskiller sig fra personer uden handicap, når det gælder, hvor mange der har haft fritids- eller studiejob.

Alle, der er eller har været i beskæftigelse, er blevet spurgt, om de har haft et fritids- eller studiejob. Som det fremgår af Tabel 3.6, er andelen, der har haft et fritids- eller studiejob, mindre blandt personer med handicap (58 pct.) end blandt personer uden handicap (65 pct.). Personer med større handicap har endvidere i mindre omfang haft fritids- eller studiejob end personer med mindre handicap (52 mod 60 pct.).

Tabel 3.6 Personer, der er i beskæftigelse eller tidligere har været beskæftiget, fordelt efter, om de på noget tidspunkt har haft et fritidsjob eller studiejob¹. Særskilt efter, om de har et handicap eller ej, og om handicappet er større eller mindre, 2020. Vægtet procent.

	Større handicap*	Mindre handicap*	Handicap i alt*	Intet handicap
Ja	52,0	60,0	57,7	64,7
Nej	48,0	40,0	42,3	35,3
I alt	100	100	100	100
Opregnet antal	122.786	296.445	419.231	2.163.395
Uvægtet antal	535	1.271	1.806	9.086

Note.: ¹ Interviewpersonerne har fået oplyst følgende definition på studiejob og fritidsjob: Et job, man varetager sideløbende med, at man går i skole eller er under uddannelse.

Personer, der har været under uddannelse i mange år, har alt andet lige en større sandsynlighed for at have haft et fritids- eller studiejob. Afsnit 2.6 viste, at der er forskelle på uddannelsesniveaet for personer med og uden handicap. Vi har derfor lavet analyserne særskilt for hhv. personer, der har grundskole, en ungdomsuddannelse eller en kort videregående uddannelse (Tabel 3.7), og personer med en mellemlang eller lang videregående uddannelse som højeste fuldførte uddannelse (Tabel 3.8). Tabellerne viser, at uanset uddannelse har personer med handicap – især personer med større handicap – i mindre omfang haft et fritids- og studiejob end personer uden handicap.

Tabel 3.7 Personer, der er i beskæftigelse eller tidligere har været beskæftiget, og som har en grundskoleuddannelse, ungdomsuddannelse¹ eller en kort videregående uddannelse som højst fuldførte uddannelse fordelt efter, om de på noget tidspunkt har haft et fritidsjob eller et studiejob². 2019. Vægtet procent.

	Større handicap*	Mindre handicap*	Handicap i alt*	Intet handicap
Ja	48,5	53,0	51,6	58,4
Nej	51,5	47,0	48,4	41,6
I alt	100	100	100	100
Opregnet antal	95.181	211.231	306.413	1.433.520
Uvægtet antal	397	868	1.265	5.900

Note: ¹ En ungdomsuddannelse er en gymnasial eller erhvervsfaglig uddannelse.

² Interviewpersonerne har fået oplyst følgende definition på studiejob og fritidsjob: Et job, man varetager sideløbende med, at man går i skole eller er under uddannelse.

Tabel 3.8 Personer, der er i beskæftigelse eller tidligere har været beskæftiget, og som har en mellemlang eller lang videregående uddannelse som højeste fuldførte uddannelse fordelt efter, om de på noget tidspunkt har haft et fritidsjob eller et studiejob¹. 2019. Vægtet procent.

	Større handicap*	Mindre handicap	Handicap i alt*	Intet handicap
Ja	64,1	77,4	74,1	76,6
Nej	35,9	22,6	25,9	23,4
I alt	100	100	100	100
Opregnet antal	27.605	85.214	112.818	729.875
Uvægtet antal	138	403	541	3.186

Note: ¹ Interviewpersonerne har fået oplyst følgende definition på studiejob og fritidsjob: Et job, man varetager sideløbende med, at man går i skole eller er under uddannelse.

3.7 Opsamling

Beskæftigelsen er væsentligt lavere blandt personer med handicap end blandt personer uden handicap. Mens 55 pct. af personerne med handicap er i beskæftigelse i 2020, gælder dette 84 pct. af personerne uden handicap. Der er dog store forskelle mellem personer med større og mindre handicap: 34 pct. af personerne med større handicap og 74 pct. af personerne med mindre handicap er i beskæftigelse.

Omvendt er andelen af personer uden for arbejdstyrken markant større blandt personer med handicap end blandt personer uden handicap. 40 pct. af personerne med handicap er uden for arbejdsstyrken mod 11 pct. af personerne uden handicap. De tilsvarende andele for personer med større og mindre handicap er hhv. 63 og 20 pct.

En tidligere undersøgelse fremhæver, at beskæftigelsesudviklingen ser ud til at være mere konjunkturfølsom for personer med handicap end for personer uden handicap. I denne rapport har vi et særligt fokus på udviklingen fra 2019 til 2020, og hvad covid-19-pandemien har betydet for arbejdsmarkedstilknytningen blandt personer med handicap. For personer med større handicap gælder, at andelen af beskæftigede falder med 2,5 procentpoint, andelen af ledige falder med 1 procentpoint, mens andelen uden for arbejdstyrken stiger med 3,5 procentpoint fra 2019 til 2020. Der er med andre ord tilsyneladende sket en bevægelse fra både beskæftigelse og ledighed til en position uden for arbejdstyrken fra 2019 til 2020 for denne gruppe. Til sammen-

ligning falder andelen af personer uden handicap, der står uden for arbejdstyrken, med 1 procentpoint fra 2019 til 2020, mens andel ledige uden handicap omvendt stiger med 1 procentpoint. Til gengæld er andelen af personer uden handicap i beskæftigelse omtrent den samme i 2019 og 2020.

Faldet i beskæftigelsen fra 2019 til 2020 for personer med større handicap kan som antydning ovenfor hænge sammen med, at de i højere grad end andre mister deres job og har sværere ved at få et job, når der er økonomisk krise. Der er derimod ikke tegn på, at beskæftigelsesfaldet kan tilskrives, at personer med større handicap er anderledes fordelt på alder, uddannelsesniveau og branchegrupper end personer uden handicap. Dette kan tale for, at det er en bred gruppe af personer med større handicap, der er ramt af den økonomiske krise, som er et resultat af pandemien.

Personer, der ikke er i beskæftigelse og ikke søger job, kategoriseres som værende uden for arbejdstyrken. Stiger andelen af ikke-beskæftigede, der ikke søger job, kan det dermed betyde, at både andel beskæftigede og andel ledige falder, mens andelen, der er uden for arbejdstyrken, stiger. Der skal her nævnes 2 årsager til, at jobsøgningen blandt personer med større handicap kan være faldet, hvilket i givet fald kan forklare bevægelsen ud af arbejdstyrken for denne gruppe fra 2019 til 2020:

1. Hvis især personer med større handicap oplever, at det er svært at få og fastholde et job under en lavkonjunktur, kan det betyde, at de i større omfang end andre mister troen på, at de kan finde et nyt job og derfor søger mindre.
2. Personer med større handicap er formentlig mere bekymrede for at blive smittet med covid-19 end andre, og risikoen herved er formentlig større for denne gruppe. Samtidig skal der i beskæftigelsesindsatsen tages hensyn til borgere i risiko for at blive alvorligt sygt af covid-19, fx omkring krav til jobsøgning. Disse forhold kan have betydet, at personer med større handicap i mindre grad end ellers søger job under pandemien.

Beskæftigelse på særlige vilkår har stor betydning for arbejdsmarkedstilknypningen for personer med større handicap. Betydningen heraf er tilmed steget siden 2008. I 2008 havde ca. hver tredje af de beskæftigede med større handicap et job på særlige vilkår mod næsten halvdelen i 2020. Udviklingen kan især tilskrives, at andelen, der har et fleksjob, er steget. I 2020 var 47 pct. af de beskæftigede med større handicap beskæftiget på særlige vilkår, heraf havde de 39 pct. et fleksjob. For personer med mindre handicap var de tilsvarende andele 10 og 8 pct.

En stigning i andelen af personer med større handicap, der har et fleksjob, har bidraget til at reducere beskæftigelsesfaldet fra 2019 til 2020 for denne gruppe. Beskæftigelsesfaldet på 2,5 procentpoint fra 2019 til 2020 dækker over en stigning på 2,5 procentpoint i andelen af personer med større handicap, der har et fleksjob, og et fald på 5 procentpoint i andelen af ordinært beskæftigede. Det vil sige, at andelen af personer i fleksjob steg, samtidig med at vi ser en bevægelse ud af arbejdstyrken for denne gruppe.

Faldet i den ordinære beskæftigelse fra 2019 til 2020 var markant for personer med større handicap, idet 23 pct. af personerne i denne gruppe var i ordinær beskæftigelse i 2019. Det vil sige, at et fald på 5 procentpoint svarer til et fald på en femtedel.

Mens udviklingen i den ordinære beskæftigelse for personer med større handicap ser ud til at være påvirket af konjunktursituationen, ser udviklingen i andelen i fleksjob til at være relativt upåvirket heraf. Dette taler for, at stigningen i andelen af personer i fleksjob snarere er strukturelt betinget.

4 Modtagelse af offentlige ydelser og jobsøgning

I dette kapitel er det primære fokus på jobsøgning og modtagelse af overførselsindkomst for ikke-beskæftigede uden handicap. Hovedformålet er at få indikationer på, hvor langt de ikke-beskæftigede med handicap er fra arbejdsmarkedet sammenlignet med ikke-beskæftigede uden handicap.

For de fleste er jobsøgning en forudsætning for at opnå beskæftigelse, og vi anvender derfor udbredelsen af jobsøgning blandt ikke-beskæftigede med handicap som én indikator for beskæftigelsespotentialet i denne gruppe. Som en anden indikator anvender vi oplysninger om, hvorvidt man rent faktisk kan påbegynde et job inden for en kort tidshorizont. Som en tredje indikator anvender vi oplysninger om, hvorvidt man ønsker at få et job. Vi anvender den sidstnævnte indikator for ikke-beskæftigede, som ikke er jobsøgende. Vi tager her ønsket om at få et job som et udtryk for, at man – i et eller andet omfang – er motiveret for beskæftigelse. I afsnit 4.1 beskriver vi derfor a) jobsøgningsmønstre blandt ikke-beskæftigede personer med og uden handicap, b) om de personer, der ikke søger job, ønsker at få et job, og c) om de personer, der ønsker og søger job, også kan påbegynde et job inden for 2 uger.

Hvilken overførselsindkomst en person modtager, giver også en indikation på, hvor langt den pågældende person er fra at opnå beskæftigelse. For eksempel forventes dagpengemodtagere og jobparate kontanthjælpsmodtagere at stå til rådighed for arbejdsmarkedet, mens førtidspensionister typisk har trukket sig helt ud af arbejdsmarkedet. I afsnit 4.2 viser vi derfor, hvordan ikke-beskæftigede med og uden handicap er fordelt på forskellige kategorier af overførselsindkomster. For at få et større indblik i, hvor tæt de ikke-beskæftigede er på beskæftigelse, kombinerer vi sidst i afsnit 4.2 oplysninger om jobsøgning og modtagelse af overførselsindkomst for at se på, hvor mange af dem, som modtager forskellige typer af overførselsindkomster, der søger job og kan påbegynde et job inden for 2 uger.

Analyserne af jobsøgning i afsnit 4.1-4.2 viser, om der er forskel på jobsøgningen blandt ikke-beskæftigede med og uden handicap. Resultaterne siger imidlertid ikke noget om, hvorvidt der er forskel på de to gruppers succes med jobsøgningen. Til sidst i dette kapitel ser vi derfor på forholdet mellem antal job, en person har haft, og antal stillinger, den pågældende har søgt inden for en 10-årig periode (afsnit 4.3). Både personer i og uden for beskæftigelse på interviewtidspunktet indgår i disse analyser.

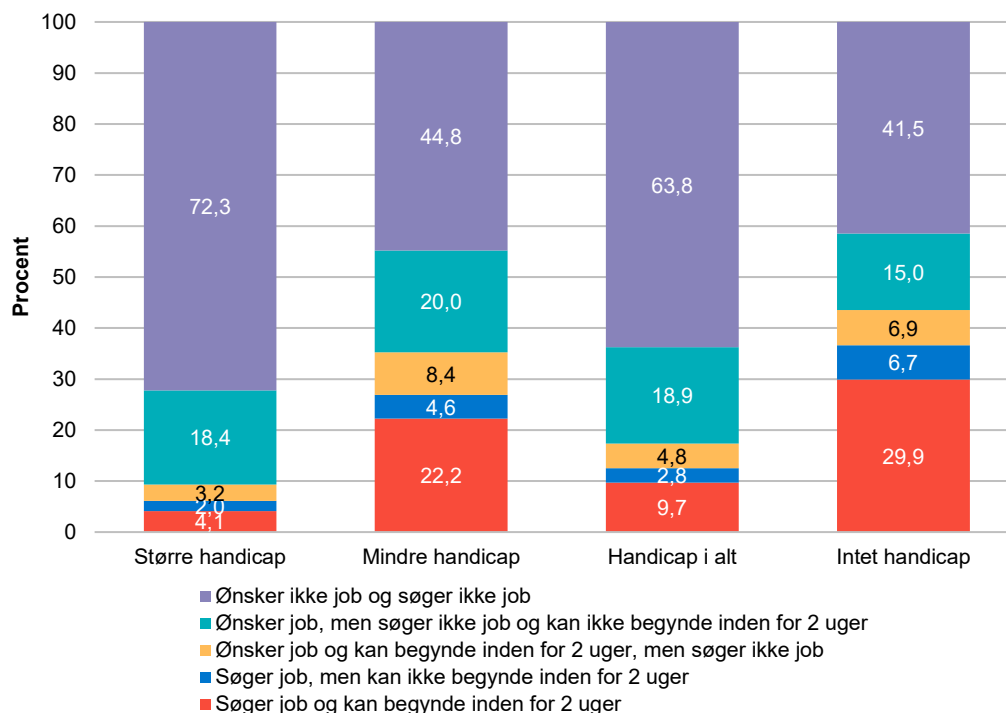
4.1 Jobsøgning, ønsker om job og påbegyndelse af et job inden for 2 uger

Gruppen af ikke-beskæftigede er markant større blandt personer med handicap end blandt personer uden handicap (se kapitel 3). Men hvor meget adskiller ikke-beskæftigede med handicap sig fra ikke-beskæftigede uden handicap med hensyn til jobsøgning, ønsker om job, og om de kan påtage sig et job inden for 2 uger? Det ser vi på i dette afsnit.

I AKU-undersøgelsen er alle, der er uden beskæftigelse i referenceugen, blevet spurgt, om de har søgt et arbejde i de foregående 4 uger. Hvis de ikke har søgt arbejde, er de endvidere blevet spurgt, om de gerne vil have et arbejde. Endelig er alle ikke-beskæftigede, der enten har søgt arbejde eller gerne vil have et arbejde, blevet spurgt, om de kan påbegynde et arbejde

omgående (inden for 2 uger). Svarene på de tre spørgsmål har vi kombineret og vist i Figur 4.1. Bemærk, at personer i kategorien 'Søger job og kan begynde inden for 2 uger' svarer til gruppen af personer, der er ledige ifølge AKU-undersøgelsen, se afsnit 1.4.3 for definition af 'AKU-ledige'.

Figur 4.1 Ikke-beskæftigelse fordelt på forskellige kombinationer af, om de søger job, ønsker et job og kan begynde et job inden for 2 uger. Særskilt efter, om de har et handicap eller ej, og om handicappet er større eller mindre, 2020. Vægtet procent.

Anm.: Personer med handicap (større mindre og i alt) adskiller sig statistisk signifikant fra personer uden handicap. Opregnet/uvægtet antal: Større handicap: 233.796/851; mindre handicap: 104.316/395; intet handicap: 418.572/1.742.

Note: 'Søger job' inkluderer personer, som har fundet et arbejde, som skal påbegyndes om højst 3 måneder. Personer, der har fundet et arbejde, som skal påbegyndes om mere end 3 måneder, og som ikke søger arbejde, er ikke medtaget i denne figur (det drejer sig om mindre end 0,5 pct. af de ikke-beskæftigede).

Andelen af ikke-beskæftigede, der søger arbejde og kan begynde på et job inden for 2 uger, er markant mindre for personer med handicap (10 pct.) end for personer uden handicap (30 pct.). Særligt blandt personer med større handicap er der få, der både søger arbejde og kan begynde på et job inden for 2 uger, nemlig kun 4 pct. For ikke-beskæftigede med mindre handicap er den tilsvarende andel 22 pct.

For alle grupper er der relativt få, der søger arbejde, men som ikke kan begynde et job inden for 2 uger (2-7 pct.). Fokuserer vi alene på de jobsøgende, udgør disse personer omkring 1 ud af 3 blandt personer med større handicap og omkring 1 ud af 5 blandt både personer med mindre handicap og personer uden handicap. Det vil sige, at der blandt de jobsøgende er forholdsvis færre, som omgående kan begynde på et arbejde blandt personer med større handicap end blandt personer med mindre handicap og personer uden handicap (Figur 4.1).

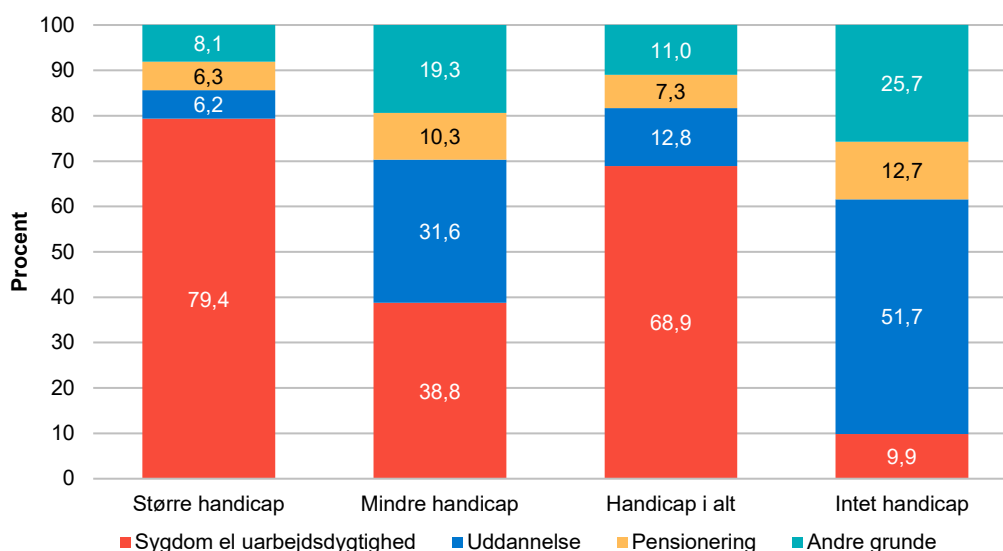
Andelen af ikke-beskæftigede, der hverken søger job eller ønsker at få et job, er til gengæld væsentlig større blandt personer med handicap (64 pct.) end blandt personer uden handicap (42 pct.). For personer med større handicap er andelen, der hverken søger job eller ønsker at

få et job, 72 pct. mod 44 pct. blandt personer med mindre handicap. Det vil sige, at her adskiller personer med mindre handicap sig heller ikke nævneværdigt fra personer uden handicap.

Endelig er der en forholdsvis stor andel af de ikke-beskæftigede (uanset handicap eller ej), som gerne vil have et job, men som ikke søger job. Det er tilfældet for 28 pct. af personerne med mindre handicap og 22 pct. af både personerne med større handicap og personerne uden handicap. Flertallet af de personer, der ønsker et job, men som ikke søger job, kan ikke påbegynde et job inden for 2 uger (Figur 4.1).

Alt i alt tyder resultaterne på, at beskæftigelsespotentialet blandt ikke-beskæftigede er væsentlig mindre for personer med handicap – især personer med større handicap – end for ikke-beskæftigede uden handicap.

Figur 4.2 Ikke-beskæftigede, der ikke har søgt job, fordelt efter grunden til, at de ikke søger job.¹ Særskilt efter, om de har et handicap eller ej, og om handicappet er større eller mindre, 2020 Vægtet procent.

Anm.: Personer med handicap (større, mindre og i alt) adskiller sig statistisk signifikant fra personer uden handicap. Opregnet/uvægtet antal: Større handicap: 219.520/798; mindre handicap: 76.270/289; intet handicap: 265.340/1.087.

Note: ¹ 'Andre grunde' inkluderer fx, at personen passer familiemedlemmer, der er handicappede, at personen forventer at blive genansat (på en arbejdsplads, hvor de har været tidligere, og at de ikke mener, der er arbejde at finde. På grund af få observationer i nogle af svarkategorierne har vi været nødt til at slå dem sammen med svarkategorien 'andre grunde' i en fælles 'andre grunde'-kategori. De fleste i denne fælles 'andre grunde'-kategori har dog ikke angivet en specifik grund, men svaret 'andre grunde'.

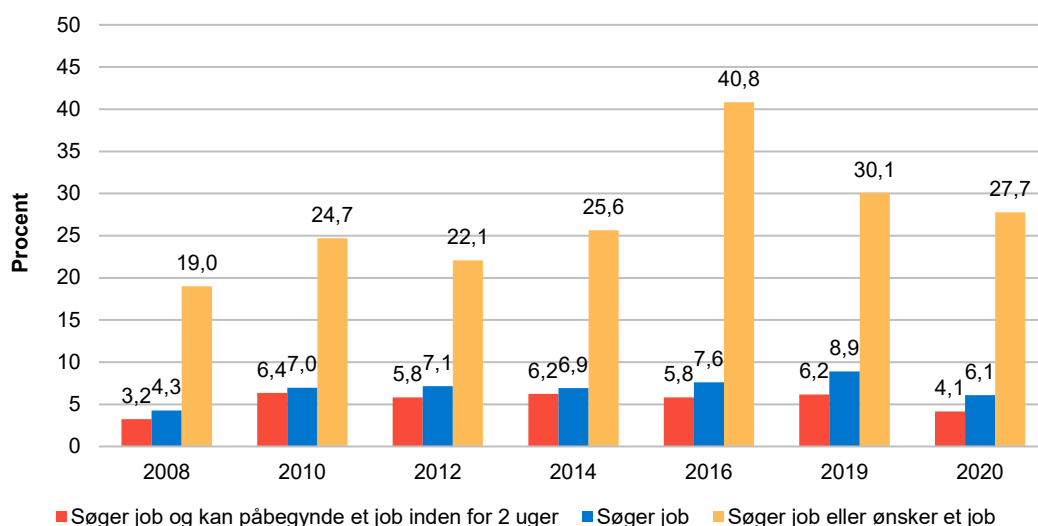
Der kan være forskellige grunde til, at en person uden beskæftigelse ikke søger job. Figur 4.2 viser forskellige selvrapporterede grunde til, at ikke-beskæftigede ikke søger job. Af de ikke-beskæftigede, som ikke søger job, begrundes 79 pct. af dem med større handicap, 39 pct. af dem med mindre handicap og 10 pct. af dem uden handicap fraværet af jobsøgning med sygdom eller uarbejdsdygtighed. Til gengæld angiver 52 pct. af de ikke-beskæftigede uden handicap, at de ikke søger job, fordi de er under uddannelse. Uddannelse som begrundelse anvendes kun af få af de ikke-beskæftigede med større handicap (6 pct.).²¹ De forskellige begrundelser for personer med større handicap og personer uden handicap hænger godt sammen

²¹ Der er formentligt et stort overlap mellem de forskellige svarkategorier, fx kan der være personer, som ikke mener, der er arbejde at finde for dem, fordi de er uarbejdsdygtige, men de har valgt svarkategorien "sygdom og uarbejdsdygtighed" frem for svarkategorien "mener ikke, der er arbejde at finde" (sidstnævnte har vi kategoriseret under "andre grunde"). Ligeledes må der formodes at være et overlap mellem kategorierne "pensionering" og "sygdom og uarbejdsdygtighed".

med, at disse grupper også modtager forskellige typer af overførselsindkomster: Forholdsvis mange personer med større handicap modtager førtidspension, mens forholdsvis mange personer uden handicap modtager SU (se afsnit 4.2). De fundne forskelle mellem personer med større handicap og personer uden handicap med hensyn til begrundelser for ikke at søge job er overordnet set de samme, uanset om fokus er på personer, der ønsker job eller ej (se Bilagstabel 3.1).

For at få et indblik i udviklingen i ikke-beskæftigedes jobsøgning og ønsker om at få job siden 2008 ser vi dernæst på udviklingen i andelen, der: a) søger job og kan påbegynde et job inden for 2 uger, b) søger job og c) søger job eller ønsker et job. Hovedtendensen for ikke-beskæftigede med et større handicap er, at disse tre andele stiger i perioden 2008-2020 (se Figur 4.3). Dette indikerer, at beskæftigelsespotentialet for ikke-beskæftigede med et større handicap er steget i perioden. Samme hovedtendens viser sig for personer med mindre handicap og personer uden handicap (se Bilagsfigur 3.1 og Bilagsfigur 3.2). På ét punkt skiller personer med større handicap sig dog ud: Både andelen, der søger arbejde og kan påbegynde et arbejde inden for 2 uger, og andelen, der søger arbejde (uanset om de kan påbegynde et arbejde inden for 2 uger eller ej), falder fra 2019 til 2020 for denne gruppe, mens de tilsvarende andele stiger for både personer med mindre handicap og personer uden handicap (en stigning, der dog ikke er statistisk signifikant for personer med mindre handicap). Der kan være flere grunde til, at andelen, der søger job fra 2019 til 2020, falder for personer med større handicap, men en af forklaringerne kan være en bekymring for at blive smittet med covid-19 og de lempeligere krav til jobsøgning i beskæftigelsesindsatsen, se også diskussionen af bevægelserne ud af arbejdstyrken for personer med større handicap i afsnit 3.1.

Figur 4.3 Andelen af ikke-beskæftigede med større handicap, der a) søger job og kan påbegynde et job inden for 2 uger, b) søger job og c) søger job eller ønsker et job, 2008-2020. Vægtet procent.

Anm.: Opregnet antal: 197.544-323.695. Uvægtet antal: 766-1.067. Statistisk signifikant forskel (10-procents-niveau) på årene for a) 'søger job og kan påbegynde job inden for 2 uger' og 'søger job': 2008 og 2010, 2019 og 2020, og b) 'Søger job eller ønsker job': 2008 og 2010, 2014 og 2016, 2016 og 2019, 2008 og 2020.

Til sidst i dette afsnit ser vi på, om personer med handicap anvender de samme jobsøgningskanaler som personer uden handicap (Tabel 4.1). I store træk anvender personer med og uden handicap de samme kanaler til deres jobsøgning. En væsentlig undtagelse er dog, at personer med handicap i større omfang end personer uden handicap har henvendt sig til jobcenteret.

Tidligere studier kommer frem til samme resultat, se fx Larsen, Jakobsen & Mikkelsen (2020). En anden væsentlig undtagelse er, at personer med større handicap i mindre omfang henvender sig direkte til arbejdsgivere eller venner, familie, fagforeninger mv. end personer uden handicap. En medvirkende årsag synes at være, at personer med handicap har mindre sociale netværk og er mere tilbageholdende med at anvende deres netværk for at få et job (Thuesen & Sharmshiri-Petersen, 2020, Holt, 2020b).

Tabel 4.1 viser ikke, hvilke jobsøgningskanaler der især øger sandsynligheden for at få et job. At ikke-beskæftigede med større handicap fx i mindre omfang henvender sig direkte til en arbejdsgiver end ikke-beskæftigede uden handicap, skal ses i lyset af resultaterne fra Thuesen og Sharmshiri-Petersen (2020), der viser, hvordan personer med og uden et mobilitetshandicap har fået deres nuværende job. De finder, at flere personer med større mobilitetshandicap end personer uden mobilitetshandicap har fået jobbet ved en uopfordret kontakt til virksomheden (25 mod 14 pct.). Dette tyder på, at henvendelser direkte til arbejdsgiver kan udgøre et stort beskæftigelsespotentiale for personer med handicap.²²

Tabel 4.1 Andelen af ikke-beskæftigede, som har søgt job inden for de seneste 4 uger, der har anvendt udvalgte jobsøgningskanaler. Særskilt efter, om de har et handicap eller ej, og om handicapet er større eller mindre, 2020. Vægtet procent.

	Større handicap	Mindre handicap	Handicap i alt	Intet handicap
<i>Andel, der</i>				
... har henvendt sig til jobcenteret for at finde arbejde	65,4 *	58,2 *	60,7 *	46,9
... har henvendt sig til et privat arbejdsformidlingskontor for at finde arbejde	-	-	8,3	5,3
... har henvendt sig direkte til arbejdsgivere	61,0 *	75,9	70,8	77,9
... har henvendt sig til venner, familie, fagforeninger osv.	42,0 *	68,9	59,8 (*)	68,7
... har indrykket eller svaret på annoncer i dagblade eller tidsskrifter	56,5 *	80,8	72,5	75,0
... har læst annonce i dagblade eller tidsskrifter	85,5	91,6	89,5	87,0
... har været til test, samtale eller eksamen	11,4 *	34,8	26,8	26,8
... afventer svar på jobsøgning	39,7 *	68,8	58,9	60,5
... afventer henvendelse fra jobcenter	16,2	17,0	16,8 (*)	10,6
Anden metode	21,6	27,2 *	25,3 *	14,9
Opregnet antal personer	14.103	27.231	41.334	144.666
Uvægtet antal personer	52	103	155	590

4.2 Modtagelse af offentlige ydelser

I dette afsnit ser vi på, hvilke typer af offentlige ydelser ikke-beskæftigede modtager. Formålet er at få nogle indikationer på, hvor langt ikke-beskæftigede med handicap er fra arbejdsmarkedet. Da personer under 18 år ikke modtager offentlige ydelser, afgrænser vi analyserne i dette afsnit til personer i alderen 18-64 år (dvs. at vi her ser bort fra 16-17-årige). De ikke-

²² Analyser på data anvendt i denne rapport viser, at andelen, der har henvendt sig direkte til arbejdsgivere, er omtrent den samme blandt ikke-beskæftigede jobsøgende med større mobilitetshandicap som blandt alle ikke-beskæftigede jobsøgende med større handicap.

beskæftigedes fordeling på ydelser fremgår af Tabel 4.2. Modtagelse af ydelser er opgjort i den uge, hvor respondenterne er interviewet til AKU (referenceugen).

Ikke alle ikke-beskæftigede modtager en ydelse: 9 pct. af personer med større handicap, 20 pct. af personer med mindre handicap og 26 pct. af personer uden handicap modtager ikke en ydelse. En nærmere analyse af aldersfordelingen blandt de personer, der ikke modtager en ydelse, viser, at en stor andel af dem enten er 18-23 år (især for personer med mindre handicap og personer uden handicap) eller 60-64 år (især for personer med større handicap). Dette taler for, at 'ingen ydelse' typisk afspejler, at man bliver forsørget af forældre eller ægtefælle. Personer med mindre handicap og især personer uden handicap er yngre end personer med større handicap (se afsnit 2.6). Den lavere gennemsnitsalder bidrager til at forklare den højere andel i kategorien 'ingen ydelser' blandt personer uden handicap og personer med mindre handicap.

Tabel 4.2 18-64-årige ikke-beskæftigede fordelt efter, hvilken ydelse de modtager. Særskilt efter, om de har et handicap eller ej, og om handicappet er større eller mindre, 2020. Vægtet procent.¹

	Større handicap*	Mindre handicap*	Handicap i alt*	Intet handicap
SU	5,4	20,9	10,1	31,1
A-dagpenge og barseldagpenge ²⁾	2,1	15,3	6,1	20,3
Kontanthjælp mv. – jobparat ³⁾	1,6	3,2	2,1	2,8
Kontanthjælp mv. – aktivitetsparat ⁴⁾	12,6	9,5	11,7	4,8
Ledighedsydelse	3,2	3,7	3,4	0,5
Sygedagpenge	6,7	4,0	5,9	2,8
Revalidering, ressourceforløb og jobafklaring	10,3	5,2	8,7	0,9
Efterløn og fleksydelse	1,0	3,9	1,9	7,3
Førtidspension	48,1	14,3	37,8	3,5
Ingen ydelse ⁵⁾	9,0	19,9	12,4	26,0
I alt, procent	100,0	100,0	100,0	100,0
Opregnet antal personer	231.161	101.385	332.546	705.639
Uvægtet antal personer	837	380	1.217	1.506

Note: ¹ Personer, hvor der er uoverensstemmelse mellem AKU og registeroplysninger, er ikke medtaget i tabellen (det drejer sig om under 0,5 pct. af alle ikke-beskæftigede).

² Andelen i denne kategori, der er på barseldagpenge, er 7-9 pct.

³ Modtager kontanthjælp, integrationsydelse eller uddannelseshjælp og er visiteret som job- eller (åbenlyst) uddannelsesparat.

⁴ Modtager kontanthjælp, integrationsydelse eller uddannelseshjælp og er visiteret som aktivitetsparat.

⁵ Der er forholdsvis mange, som er i kategorien 'Ingen ydelse'. For alle ikke-beskæftigede i kategorien 'Ingen ydelse' gælder, at 25 pct. er 18-23 år, og 23 pct. er 60-64 år. Personer med et større handicap adskiller sig ved, at 8 pct. i denne kategori er 18-23 år, mens 46 pct. er 60-64 år.

SU har lidt anden karakter end de andre ydelser. Personer på SU er typisk ikke uden beskæftigelse, fordi de ikke kan få et job, men fordi de forbereder sig til fremtidig beskæftigelse. Mens næsten en tredjedel af de ikke-beskæftigede uden handicap modtager SU, gælder dette kun 5 pct. af de ikke-beskæftigede med større handicap. Her er det igen vigtigt at huske på, at personer med handicap i gennemsnit er ældre end personer uden handicap (se kapitel 2).

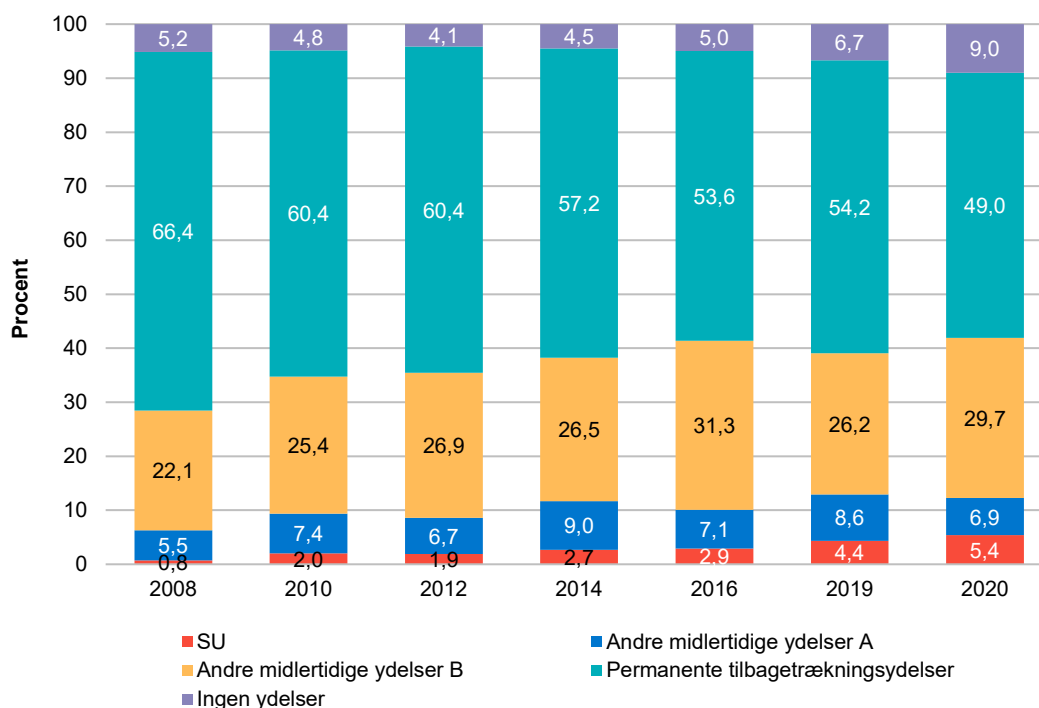
Der er også stor forskel på, hvilke ydelser ikke-beskæftigede med og uden handicap i øvrigt modtager – især personer med større handicap adskiller sig fra personer uden handicap. Personer, der modtager arbejdsløshedsdagpenge, kontanthjælp mv. som jobparat eller ledigheds-

ydelse, skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet og må forventes at være tættere på beskæftigelse end personer, der modtager de andre typer af ydelser. Mens kun 2 pct. af de ikke-beskæftigede med større handicap modtager dagpenge, gælder dette 20 pct. af de ikke-beskæftigede uden handicap. Der er endvidere en lidt mindre andel af ikke-beskæftigede med større handicap end af ikke-beskæftigede uden handicap, der modtager kontanthjælp mv. som jobparat (2 mod 3 pct.), mens det omvendte gælder for modtagelse af ledighedsydelse (3 mod 1 pct.). Alt i alt modtager færre af personerne med større handicap end af personerne uden handicap de tre ydelser, der er forbundet med at skulle stå til rådighed for arbejdsmarkedet.

Omvendt modtager forholdsvis mange af de ikke-beskæftigede med større handicap ydelser relateret til tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet (førtidspension, efterløn og fleksydelse). Omkring halvdelen af de ikke-beskæftigede med større handicap modtager en af disse tilbagetrækningsydelser, hvoraf næsten alle modtager førtidspension. Blandt ikke-beskæftigede uden handicap modtager 11 pct. en af tilbagetrækningsydelserne, hvoraf flertallet modtager efterløn.²³

Samlet set indikerer resultaterne, at ikke-beskæftigede med handicap, især ikke-beskæftigede med større handicap, er længere fra beskæftigelse end ikke-beskæftigede uden handicap: Flere modtager en tilbagetrækningsydelse, og færre modtager dagpenge, kontanthjælp mv. som jobparat og SU.

Figur 4.4 18-64-årige uden beskæftigelse med større handicap, fordelt efter, hvilken ydelse de modtager¹, 2008-2020. Vægtet procent.

Anm.: Opregnet antal: 194.251-320.509. Uvægtet antal: 749-1.054. Statistisk signifikant forskel (10-procents-niveau) på årene: 2008 og 2010, 2016 og 2019, 2008 og 2020.

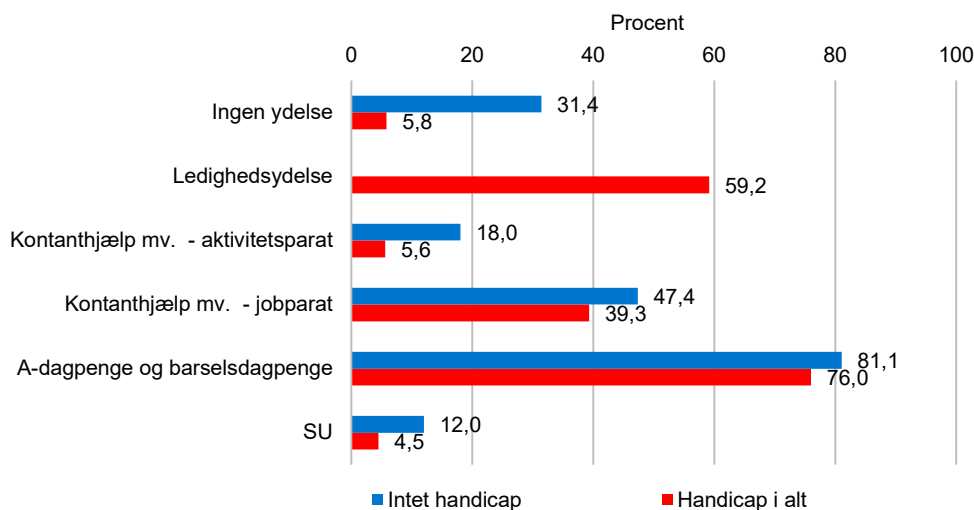
Note: 1 Personer, hvor der er uoverensstemmelse mellem AKU og registeroplysninger, er ikke medtaget i tabellen (det drejer sig om under 0,5 pct. af alle ikke-beskæftigede). Ydelserne er her yderligere grupperet i forhold til Tabel 4.2. 'Andre midlertidige ydelser A' omfatter: 'A-dagpenge og barselsdagpenge', 'Kontanthjælp mv. – jobparat', 'Ledighedsydelse'. 'Andre midlertidige ydelse B' omfatter: 'Kontanthjælp mv.- aktivitetsparat', 'Sygedagpenge', 'Revalidering, ressourceforløb og jobafklaring'. Permanente tilbagetrækningsydelser omfatter: 'Efterløn og fleksydelse', 'Førtidspension'.

²³ Ingen personer uden handicap modtager fleksydelse i 2020.

For at få et indblik i, hvordan ikke-beskæftigedes fordeling på ydelser har udviklet sig siden 2008 har vi samlet ydelserne vist i Tabel 4.2 i fem kategorier, se Figur 4.4. 'Andre midlertidige ydelser A' omfatter A-dagpenge og barselsdagpenge, kontanthjælp mv. som jobparat og ledighedsydelse. 'Andre midlertidige ydelser B' omfatter kontanthjælp mv. som aktivitetsparat, sygedagpenge, revalidering, ressourceforløb og jobafklaring. 'Permanente tilbagetrækningsydelser' omfatter efterløn, fleksydelse og førtidspension. Fordelingen på de fem ydelseskategorier er vist i Figur 4.4 for ikke-beskæftigede med større handicap.

I perioden 2008-2020 falder andelen af ikke-beskæftigede med større handicap, der modtager tilbagetrækningsydelser, markant fra to tredjedele til halvdelen. Samtidig stiger andelen, der modtager hhv. SU og andre midlertidige ydelser (A og B), og andelen, der ikke modtager nogen ydelse (Figur 4.4). Vi ser den tilsvarende udvikling for ikke-beskæftigede med mindre handicap og ikke-beskæftigede uden handicap (Bilagsfigur 3.3 og Bilagsfigur 3.4). Nedgangen i andelen af personer med større handicap på førtidspension hænger givetvis sammen med reformer i 2003 og 2013, der har haft til formål at nedbringe tilgangen af borgere til førtidspension, (se Christensen, Schaldemose & Amby (2019) for en beskrivelse af reformerne af førtidspensionsordningen). Et spørgsmål er, om reformerne reelt også har bragt de ikke-beskæftigede tættere på arbejdsmarkedet? Vi kan ikke give et endegyldigt svar på spørgsmålet her, men kan blot konstatere, at andelen af ikke-beskæftigede med større handicap, der søger eller ønsker job, er steget over tid, hvis vi betragter perioden 2008-2020 som helhed. Samtidig har oprettelsen af flere fleksjob formentlig bidraget til, at flere personer med handicap end ellers er kommet i beskæftigelse, og her kan reformen af fleksjobordningen i 2013 også have spillet en rolle, se kapitel 3.

Figur 4.5 Andelen af 18-64-årige ikke-beskæftigede, der er AKU-ledige, for udvalgte grupper af ydelsesmodtagere¹. Særskilt efter, om de har et handicap eller ej, 2020. Vægtet procent.

Anm.: Statistisk signifikant forskel (10-procents-niveau) på personer med og uden handicap for 'SU', 'kontanthjælp mv. – aktivitetsparat' og 'ingen ydelse'. Tabel 4.2 giver en indikation af det opregnede og uvægtede antal personer i hver ydelseskategori.

Note: ¹ Se Tabel 4.2 for en nærmere forklaring af ydelsesgrupperingen. Andel, der søger job og kan påbegynde job inden for 2 uger, er ikke vist for personer uden handicap, som modtager ledighedsydelse, da der er meget få personer i denne gruppe.

For at få et større indblik i, hvor tæt ikke-beskæftigede med handicap er på beskæftigelse, kombinerer vi nu oplysninger om modtagelse af overførselsindkomst med oplysninger om job-søgning og om, hvorvidt man kan påbegynde et job inden for 2 uger. Figur 4.5 viser, hvor mange af de ikke-beskæftigede, der er ledige ifølge AKU-undersøgelsen, for udvalgte ydelseskategorier fra Tabel 4.2: SU, A-dagpenge og barselsdagpenge, kontanthjælp mv. som jobparat eller aktivitetsparat, ledighedsydelse og ingen ydelse. Der er meget få AKU-ledige i de ydelseskategorier fra Tabel 4.2, som ikke er medtaget i figuren. I figuren skelner vi alene mellem personer med og uden handicap.²⁴ AKU-ledige er, som beskrevet i afsnit 1.4.3, ikke-beskæftigede, som aktivt har søgt arbejde inden for 4 uger forud for referenceugen, og som kan tiltræde et job inden for 2 uger efter denne uge.²⁵

Andelen af AKU-ledige er lidt mindre for personer med end for personer uden handicap blandt dagpengemodtagere og jobparate kontanthjælpsmodtagere mv., men forskellene er ikke statistisk signifikante. For personer med handicap gælder dette 76 pct. af dagpengemodtagerne og 39 pct. af de jobparate kontanthjælpsmodtagere mv. For personer uden handicap er de tilsvarende andele 81 pct. og 47 pct.²⁶

For kontanthjælpsmodtagere mv., som er aktivitetsparate, er andelen af AKU-ledige statistisk signifikant mindre for personer med end for personer uden handicap (6 pct. mod 18 pct.). Tilsvarende er der færre AKU-ledige blandt ikke-beskæftigede med handicap, der modtager SU eller ikke modtager en ydelse, end blandt ikke-beskæftigede uden handicap. Kun omkring 5 pct. af personerne med handicap i disse ydelseskategorier er AKU-ledige, mens 12 pct. af SU-modtagerne og 31 pct. af personerne uden ydelse er AKU-ledige blandt personer uden handicap. Alt i alt er tendensen, at givet ydelseskategori er der færre AKU-ledige blandt personer med handicap end blandt personer uden handicap. Med andre ord, der er færre af personerne med handicap inden for de enkelte ydelseskategorier, der både søger job og kan begynde på et job inden for 2 uger.²⁷

For at få et nærmere indblik i de fundne resultater ser vi dernæst særskilt på, hvor mange der søger job, og hvor mange der kan påbegynde et job inden 2 uger – de to forhold, der afgør, om en person kan kategoriseres som AKU-ledig eller ej – for de fem ydelseskategorier fra Figur 4.5. Tendensen for personer, som modtager dagpenge, kontanthjælp mv. som jobparat og ledighedsydelse, er, at andelen, der søger job, er højere end andelen, der kan begynde på et job inden for 2 uger, mens det omvendte gælder personer, som modtager kontanthjælp mv. som aktivitetsparat, SU eller ikke modtager en ydelse, se Figur 4.6. En anden tendens er, at både andelen, der søger job, og andelen, der kan begynde på et job inden for 2 uger, er lavere for personer med end for personer uden handicap. En undtagelse er dog modtagere af dagpenge, hvor andelen, der søger job, omtrent er den samme for personer med og uden handicap.

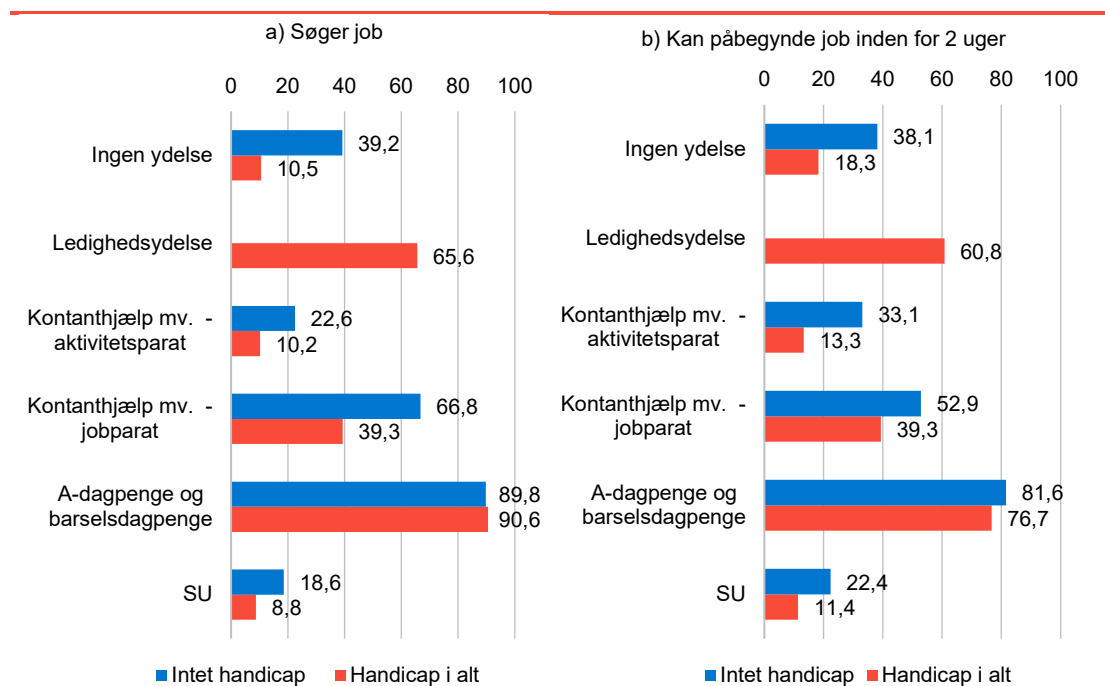
²⁴ Observationsantallet er for lille til, at vi her kan skelne mellem personer med større og mindre handicap.

²⁵ Bemærk, at AKU-ledighed adskiller sig fra den registerbaserede ledighed, se Danmarks Statistik (2014). Sidstnævnte omfatter registrerede ledige, der modtager dagpenge eller kontanthjælp mv. som jobparat. Det vil sige, at fx studerende eller aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, der søger job og kan begynde på et job omgående, er ledige ifølge AKU, men ikke ifølge den registerbaserede ledighedsstatistik.

²⁶ 7-9 pct. af modtagerne af 'A-dagpenge og barselsdagpenge' er på barselsdagpenge.

²⁷ Bilagsfigur 3.5 viser andel AKU-ledige for de udvalgte ydelseskategorier for 2019. Billedet er ikke fundamentalt forskelligt for 2019 og 2020. Det er dog sådan, at jobsøgningen for de enkelte ydelseskategorier generelt er større i 2019 end i 2020 for personer med handicap, mens det omvendte er tilfældet for personer uden handicap. Derfor er forskellene mindre på personer med og uden handicap i 2019 end i 2020 for alle de viste ydelseskategorier.

Figur 4.6 Andelen af 18-64-årige ikke-beskæftigede, der a) søger job, og b) kan påbegynde et job inden for 2 uger, for udvalgte grupper af ydelsesmodtagere¹. Særskilt efter, om de har et handicap eller ej, 2020. Vægtet procent.

Anm.: Statistisk signifikant forskel (10-procents-niveau) på personer med og uden handicap for a) Søger job: 'SU', 'ingen ydelse' og 'Kontanthjælp mv. – jobparat', og for b) Kan påbegynde et job inden for 2 uger: 'SU', 'ingen ydelse' og 'Kontanthjælp mv. – aktivitetsparat'. Tabel 4.2 giver en indikation af det opregnede og uvægtede antal personer i hver ydelseskategori.

Note: ¹ Se Tabel 4.2 for en nærmere forklaring af ydelsesgrupperingen. Andel, der søger job og kan påbegynde job inden for 2 uger, er ikke vist for personer uden handicap, som modtagere ledighedsydelse, da der er meget få observationer i denne gruppe.

4.3 De seneste 10 år: Antal arbejdspladser og antal søgte stillinger

I de foregående afsnit har vi bl.a. set på jobsøgning. Vi viser, at færre ikke-beskæftigede med handicap end ikke-beskæftigede uden handicap har søgt job. Disse analyser viser dog ikke noget om, hvorvidt der er forskel på de to gruppers succes med jobsøgningen. Vi ser derfor i dette afsnit på forholdet mellem antal job, en person har haft, og antal stillinger, den pågældende har søgt inden for en 10-årig periode. I modsætning til de foregående afsnit er dette afsnits resultater baseret på både personer, der er i beskæftigelse, og personer, der ikke er i beskæftigelse på interviewtidspunktet.

For en del af de personer, der har oplyst, at de har et handicap, er handicappet opstået i løbet af den seneste 10-årige periode. For at opnå den bedst mulige sammenligning mellem personer med og uden handicap afgrænser vi i dette afsnit gruppen af personer med handicap til dem, der har haft handicappet i de 10 seneste år eller mere.²⁸

Vi starter med at belyse, hvor mange arbejdspladser personer med og uden handicap har haft i de seneste 10 år (se Tabel 4.3). Andelen, som ikke har haft en arbejdsplads inden for de

²⁸ I disse analyser udelukker vi altså personer, hvis handicap er opstået inden for de seneste 10 år. Spørgsmålet er her, om de frasorterede personer adskiller sig fra personer, der har haft et handicap i mere end 10 år, med hensyn til beskæftigelseschance. Vi har derfor sammenlignet de to grupper med hensyn til arbejdsmarkedsstatus i 2020 og finder ingen forskelle i arbejdsmarkedsstatus (hverken for personer med større handicap eller for personer med mindre handicap).

seneste 10 år, er langt større for personer med handicap – især for personer med større handicap – end for personer uden handicap. Dette gælder 35 pct. af personerne med større handicap, 6 pct. af personerne med mindre handicap og kun 3 pct. af personerne uden handicap. Dette understreger resultaterne i kapitel 3, som viser, at mange personer med større handicap har en meget svag tilknytning til arbejdsmarkedet.

Table 4.3 Personer med handicap, som er opstået mindst 10 år tidligere, og personer uden handicap fordelt på antal arbejdspladser, personerne har været ansat på inden for de 10 seneste år.¹ Særskilt efter, om de har et handicap eller ej, og om handicappet er større eller mindre, 2020. Vægtet procent og gennemsnit.

	Større * handicap	Mindre * handicap	Handicap * i alt	Intet handicap
0	35,0	5,6	19,7	2,5
1	22,9	30,7	27,0	26,9
2	16,1	18,9	17,5	22,0
3	8,4	13,7	11,1	16,2
4	4,8	9,9	7,5	9,9
5 eller flere	6,1	16,2	11,3	15,9
Ved ikke	6,7	5,1	5,9	6,6
I alt, procent	100,0	100,0	100,0	100,0
Gennemsnit (inkl. personer med 0 arbejdspladser) ²	1,5 *	2,8	2,2 *	2,8
Gennemsnit (ekskl. personer med 0 arbejdspladser) ²	2,4 *	3,0	2,8	2,9
Opregnet antal personer	174.518	187.975	362.493	2.569.098
Uvægtet antal personer	688	766	1454	10776

Note: ¹ Antal arbejdspladser inkluderer beskæftigelse som selvstændig erhvervsdrivende.

² Personer, der har svaret 'ved ikke', indgår ikke i beregningerne af gennemsnittet.

Table 4.4 Personer med handicap, som er opstået mindst 10 år tidligere, og personer uden handicap, der har været på mindst én arbejdsplads inden for de 10 seneste år, fordelt på antal andre søgte stillinger pr. erhvervet job.¹ Særskilt efter, om de har et handicap eller ej, og om handicappet er større eller mindre, 2020. Vægtet procent og gennemsnit.

	Større * handicap	Mindre * handicap	Handicap * i alt	Intet handicap
0	45,7	41,4	43,0	34,4
0-1 (ekskl. 0, inkl. 1)	28,0	25,1	26,2	31,1
1-2 (ekskl. 1, inkl. 2)	5,6	8,7	7,6	12,4
2-10 (ekskl. 2, inkl. 10)	11,6	17,9	15,5	16,2
Mere end 10	9,0	6,9	7,7	5,9
I alt, procent	100	100	100	100
Gennemsnit	4,6	4,3	4,4	3,8
Opregnet antal personer	81.131	135.488	216.619	1.868.167
Uvægtet antal personer	336	568	904	7899

Note: ¹ Et job svarer her til en arbejdsplads. Har personen fx haft to forskellige stillinger på den samme arbejdsplads, tæller dette som ét job.

De to nederste rækker i Tabel 4.3 viser det gennemsnitlige antal arbejdspladser for alle personer og for personer, der har haft mindst én arbejdsplads. Uanset opgørelsesmetode er det gennemsnitlige antal arbejdspladser lidt mindre for personer med end for personer uden handicap.

Vi tager dernæst udgangspunkt i personer, der har været ansat på mindst en arbejdsplads inden for de seneste 10 år, og viser antal andre søgte stillinger pr. job, personerne har haft i denne 10 års-periode, se Tabel 4.4. Relativt flere af personerne med handicap end af personerne uden handicap har ikke søgt andre stillinger (43 pct. mod 34 pct.), og relativt flere har søgt mere end 10 andre stillinger pr. job (8 pct. mod 6 pct.). I gennemsnit er antal søgte stillinger pr. erhvervet job 4,4 for personer med handicap og 3,8 for personer uden handicap. Forskellen på de to grupper er dog ikke statistisk signifikant.

Til sidst ser vi på, om personer, der ikke har haft en arbejdsplads gennem de seneste 10 år, har søgt et eller flere job i 10-årsperioden. Det drejer sig om 35 pct. af personerne med større handicap, 6 pct. af personerne med mindre handicap og 3 pct. af personerne uden handicap (se Tabel 4.3). Langt de fleste, som ikke har haft en arbejdsplads de seneste 10 år, har heller ikke søgt job i denne periode. Det gælder (ligesom vi så i afsnit 4.1), at personer med større handicap har den højeste andel, der ikke har søgt job: 90 pct. af personerne med større handicap, 70 pct. af personerne med mindre handicap og 83 pct., af personerne uden handicap har ikke søgt job inden for de seneste 10 år (Tabel 4.5).

Tabel 4.5 Personer med handicap, som er opstået mindst 10 år tidligere, og personer uden handicap, der ikke har været ansat på nogen arbejdspladser inden for de seneste 10 år, fordelt på, om de har søgt job i 10-årsperioden. Særskilt efter, om de har et handicap eller ej, og om handicappet er større eller mindre, 2020. Vægtet procent.

	Større handicap *	Mindre handicap	Handicap i alt *	Intet handicap
Har ikke søgt job	89,9	69,6	86,9	82,5
Har søgt job	-	-	7,4	14,2
Ved ikke	-	-	5,7	3,3
I alt, procent	100,0	100,0	100,0	100,0
Opregnet antal personer	60.251	10.456	70.706	63.035
Uvægtet antal personer	221	40	261	296

4.4 Opsamling

Få at få indikationer på, hvor langt de ikke-beskæftigede med handicap er fra arbejdsmarkedet sammenlignet med ikke-beskæftigede uden handicap, har vi i dette kapitel set på ikke-beskæftigedes jobsøgning og modtagelse af overførselsindkomster. Derudover har vi kapitlet set på forholdet mellem antal job, en person har haft, og antal stillinger, den pågældende har søgt inden for en 10-årig periode, fordi det giver et indblik i, om personer med handicap har mindre succes med jobsøgningen end personer uden handicap.

Jobsøgning

Gruppen af ikke-beskæftigede er markant større blandt personer med handicap end blandt personer uden handicap. De ikke-beskæftigede i de to grupper adskiller sig med hensyn til jobsøgning og ønsker om at få job. Vi har inddelt de ikke-beskæftigede i fem kategorier: (a) søger job og kan begynde på et job inden for 2 uger, (b) søger job, men kan ikke begynde på

et job inden for 2 uger, (c) ønsker job og kan påbegynde inden for 2 uger, men søger ikke job, (d) ønsker job, men søger ikke job og kan ikke påbegynde inden for 2 uger, og (e) ønsker ikke job og søger ikke job. Vi fortolker kategori (a) som tættest på arbejdsmarkedet og kategori (e) som længst væk fra arbejdsmarkedet.

Resultaterne vedrørende jobsøgning og ønsker om job for 2020 tyder på, at beskæftigelsespotentialer blandt ikke-beskæftigede er væsentligt lavere blandt personer med handicap – især personer med større handicap – end blandt ikke-beskæftigede uden handicap. Det viser sig ved:

- Andelen af ikke-beskæftigede, der søger arbejde og kan begynde på et job inden for 2 uger, er markant mindre blandt personer med handicap (10 pct.) end blandt personer uden handicap (30 pct.). Særligt blandt personer med større handicap er der få, der både søger arbejde og kan begynde på et job inden for 2 uger, nemlig kun 4 pct.
- Andelen af ikke-beskæftigede, der hverken søger job eller ønsker at få et job, er væsentlig større blandt personer med handicap (64 pct.) end blandt personer uden handicap (42 pct.). For personer med større handicap er andelen, der hverken søger job eller ønsker at få et job, 72 pct.

Det er i øvrigt værd at bemærke, at der er generelt set en forholdsvis stor andel af de ikke-beskæftigede, som gerne vil have et job, men som ikke søger job. Det er tilfældet for 28 pct. af personerne med mindre handicap og 22 pct. af både personerne med større handicap og personerne uden handicap.

Udviklingen i perioden 2008-2020 indikerer, at beskæftigelsespotentialer er øget for ikke-beskæftigede med og uden handicap i denne periode, idet følgende andele er steget: a) andelen, der søger job og kan påbegynde et job inden for 2 uger, b) andelen, der søger job, og c) andelen, der søger job eller ønsker et job. På ét punkt skiller personer med større handicap sig dog ud: Både andelen, der søger arbejde og kan påbegynde et arbejde inden for 2 uger, og andelen, der søger arbejde (uanset om de kan påbegynde et arbejde inden for 2 uger eller ej), falder fra 2019 til 2020 for denne gruppe, mens de tilsvarende andele stiger for både personer med mindre handicap og personer uden handicap. Udviklingen for personer med større handicap kan bl.a. være en følge af dels, at de er mere bekymrede for at blive smittet med covid-19, dels at kravene til jobsøgning er lempeligere for personer, der er i risikogruppen i forhold til covid-19.

Modtagelse af overførselsindkomst

Hvilken offentlige ydelser, personer uden beskæftigelse modtager, kan også give indikationer på, hvor langt de er fra arbejdsmarkedet. Personer, der modtager arbejdsløshedsdagpenge, kontanthjælp mv. som jobparat eller ledighedsydelse, skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet og må forventes at være tættere på beskæftigelse end personer, der modtager andre typer af ydelser. SU har lidt anden karakter end de andre ydelser. Personer på SU er typisk ikke uden beskæftigelse, fordi de ikke kan få et job, men fordi de forbereder sig til fremtidig beskæftigelse.

Analyserne i dette kapitel viser, at der er stor forskel på, hvilke ydelser de ikke-beskæftigede med og uden handicap modtager. Samlet set indikerer resultaterne, at ikke-beskæftigede med handicap, især ikke-beskæftigede med større handicap, er længere fra beskæftigelse end ikke-beskæftigede uden handicap: Flere modtager en tilbagetrækningsydelse (især førtidspension), og færre modtager dagpenge, kontanthjælp mv. som jobparat og SU. Blandt ikke-beskæftigede med større handicap er der i 2020 fx 5 pct., der modtager SU, 2 pct., der modtager dagpenge, og 48 pct., der modtager førtidspension. Til sammenligning er der blandt ikke-beskæftigede

uden handicap 31 pct., der modtager SU, 20 pct., der modtager dagpenge, og 4 pct., der modtager førtidspension.

Antal søgte stillinger pr. erhvervet job

Til sidst i kapitlet har vi taget udgangspunkt i personer, der har været ansat på mindst en arbejdsplads inden for de seneste 10 år, og opgjort antal andre søgte stillinger pr. job, personerne har haft i denne 10-årsperiode. Vi finder, at personer med handicap i gennemsnit har søgt 4,4 job pr. erhvervet job, mens personer uden handicap i gennemsnit har søgt 3,8 job pr. erhvervet job. Forskellen er ikke statistisk signifikant, men den giver en indikation af, at det er sværere for personer med handicap at finde job.

5 Oplevelser af muligheder og barrierer på arbejdspladser

I dette kapitel giver vi et indblik i en række forhold, der kan bidrage til hhv. at fremme og at hæmme, at personer med handicap kommer i beskæftigelse. Vi fokuserer her på situationen på arbejdspladserne og behandler mere dybdegående end fx Larsen, Jakobsen & Mikkelsen (2020), hvad personaleledere ser som muligheder og barrierer på arbejdspladsen. Vi ser for det første på, hvordan personaleledere og andre ansatte forholder sig til at få og arbejde sammen med kollegaer, der har et handicap. I denne forbindelse undersøger vi bl.a., hvad der karakteriserer de personaleledere, der er mindst betænkelige over for at ansætte personer med handicap. 'Personaleledere' omfatter her personer, der i AKU-undersøgelsen har anført, at de har personaleledelse som en af deres arbejdsopgaver. For det andet ser vi på, i hvilket omfang beskæftigede med handicap oplever, at arbejdsgiver og kollegaer tager tilstrækkeligt hensyn til deres handicap.

Det skal indledningsvis bemærkes, at arbejdsgivernes holdninger til at ansætte personer med handicap ifølge fx Shamshiri-Petersen, Salado-Rasmussen og Krogh (2020) typisk er mere positive end deres handlinger. En medvirkende årsag kan findes i begrebet 'handicapisme', der er en samlet betegnelse for et sæt af forestillinger om, at personer med handicap er mindreværdige, og en adfærd, der behandler dem som sådan (Bredgaard & Thuesen, 2020, s. 41). Hvis forestillingerne er helt eller delvist ubevidste, kan dette bidrage til diskrepans mellem holdninger og handlinger. I denne undersøgelse har vi ikke spurgt til faktisk adfærd. Dette kan betyde, at de betænkeligheder, vi prøver at kortlægge her, reelt kan være større end vores resultater viser.

5.1 Væsentlige grunde og hindringer ifølge personaleledere

I dette afsnit fokuserer vi på personalelederens oplevelse af, hvad de betragter som de væsentligste grunde til og hindringer for at ansætte personer med handicap.

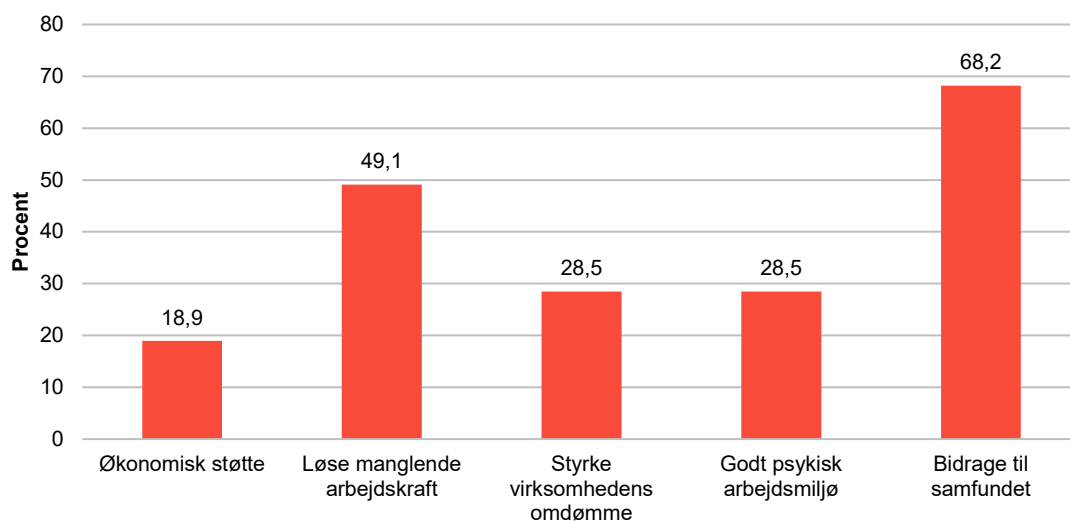
5.1.1 Væsentlige grunde

Vi har spurgt personaleledere, hvad de betragter som den eller de væsentligste grunde til *"at ansætte en person med handicap, der har nedsat arbejdsevne, på din arbejdsplads"*. Vi har i denne forbindelse bedt personalelederne om at vælge op til tre ud af fem på forhånd givne grunde og rangere dem efter, hvor væsentlige de mener, at de er. Herudover har personalelederne efterfølgende haft mulighed for at anføre andre væsentlige grunde.

De fem på forhånd givne grunde er:

- At virksomheden/arbejdspladsen kan få økonomisk støtte fra det offentlige
- At ansættelsen kan løse et problem med manglende arbejdskraft
- At ansættelsen styrker virksomhedens/arbejdspladsens omdømme
- At ansættelsen kan bidrage til et godt psykisk arbejdsmiljø
- At virksomheden/arbejdspladsen ønsker at bidrage til samfundet.

Figur 5.1 Andel af personaleledere, der angiver, at en given grund efter deres mening er en af de væsentligste grunde¹ til at ansætte en person med handicap, der har nedsat arbejdsevne, på deres arbejdsplads, 2020. Vægtet procent.

Anm.: Opregnet antal: 324.483. Uvægtet antal: 1.328.

Note: ¹ 'En af de væsentligste grunde' omfatter her grunde, der er anført som enten den vigtigste, næst vigtigste eller tredje vigtigste grund.

Tablet 5.1 Personaleledere fordelt efter, hvad der efter deres mening er de væsentligste grunde til at ansætte en person med handicap, der har nedsat arbejdsevne, på deres arbejdsplads. Særskilt efter vigtigste, næst vigtigste og tredje vigtigste grund, 2020. Vægtet procent.

	Vigtigste grund	Næst vigtigste grund	Tredje vigtigste grund
Virksomheden/arbejdspladsen kan få økonomisk støtte fra det offentlige til ansættelsen	8,3	2,8	7,9
Ansættelsen kan løse et problem med manglende arbejdskraft	25,6	14,7	8,8
Ansættelsen styrker virksomhedens/arbejdspladsens omdømme	5,9	11,1	11,5
Ansættelsen kan bidrage til et godt psykisk arbejdsmiljø	6,5	17,1	9,0
Virksomheden/arbejdspladsen ønsker at bidrage til samfundet	39,0	17,5	11,7
Ingen af ovenstående	14,6	36,9	51,2
I alt	100,0	100,0	100,0
Opvægtet antal	324.483	324.483	324.483
Uvægtet antal	1.328	1.328	1.328

Figur 5.1 viser for hver af de fem grunde, hvor stor en andel af personalelederne der har anført den pågældende grund som en af de væsentligste til at ansætte en person med handicap. Den grund, der anføres af relativt flest af personaleledere, er, at virksomheden/arbejdspladsen ønsker at bidrage til samfundet. 68 pct. mener, at dette er en væsentlig grund. Dernæst følger, at det kan løse et problem med mangel på arbejdskraft, hvilket vi formoder afspejler, at den ansatte har de rigtige kompetencer og er den rette person til jobbet. Dette er anført af 49 pct. 29

pct. anfører som væsentlige grunde hhv., at det styrker virksomhedens/arbejdspladsens omdømme, og at det kan bidrage til et godt psykisk arbejdsmiljø. Endelig anfører 19 pct. som væsentlig årsag, at virksomheden kan få økonomisk støtte til ansættelsen.

Personalelederne er blevet bedt om at rangordne de grunde, som de har anført som de væsentligste efter, om de betragter en given grund som den vigtigste, den næst vigtigste eller tredje vigtigste grund. Resultatet af denne rangordning ses i Tabel 5.1. Det skal indledningsvis bemærkes, at personalelederne er blevet bedt om at anføre *op til* tre grunde som de væsentligste. 48 pct. har valgt at anføre tre grunde, 14 pct. har valgt at anføre to grunde, 22 pct. har valgt at anføre en enkelt grund, mens de resterende 15 procent ikke har valgt nogle af de på forhånd angivne grunde. Personaleledere, der ikke har anført hhv. en, to eller tre grund(e) fremgår af kategorien 'ingen af ovenstående'.

Når vi ser på, hvilke grunde personalelederne har angivet som den vigtigste grund til at ansætte personer med handicap, ser billedet i høj grad ud som i Figur 5.1. 39 pct. mener, at den vigtigste grund er, at virksomheden ønsker at bidrage til samfundet, mens 26 pct. som den vigtigste grund anfører, at ansættelsen kan løse et problem med manglende arbejdskraft. Når det gælder de grunde, som personaleledere angiver som den næst vigtigste og tredje vigtigste, fordeles resultaterne sig mere ligeligt. Som næst vigtigste grund er der fx 17 pct., der anfører, at ansættelsen kan bidrage til et godt arbejdsmiljø., mens 15 pct. angiver, at ansættelsen kan løse et problem med manglende arbejdskraft. Relativt få anfører, at virksomheden/arbejdspladsen kan få økonomisk støtte fra det offentlige som enten den vigtigste (8 pct.), den næst vigtigste (3 pct.) eller den tredje vigtigste grund (8 pct.).

Personalelederne har også haft mulighed for angive andre end de på forhånd givne grunde til at ansætte personer med handicap. 16 pct. har valgt at benytte sig af denne mulighed. Som eksempler på udsagn, der anføres her, er, at de ønsker at hjælpe personer med handicap og give dem en fair chance på arbejdsmarkedet, samt at det er vigtigt, at personen har de rigtige kompetencer til at varetage jobbet. Disse udsagn ligger i forlængelse af resultaterne fra Figur 5.1 og Tabel 5.1. For mange personaleledere ser ansættelse af personer med handicap ud til at handle om at bidrage til samfundet, men også om at hjælpe det enkelte menneske. Samtidig er det vigtigt, at ansættelser kan afhjælpe problemer med mangel på arbejdskraft, hvilket kan hænge sammen med vigtigheden af, at personen har de rigtige kompetencer.

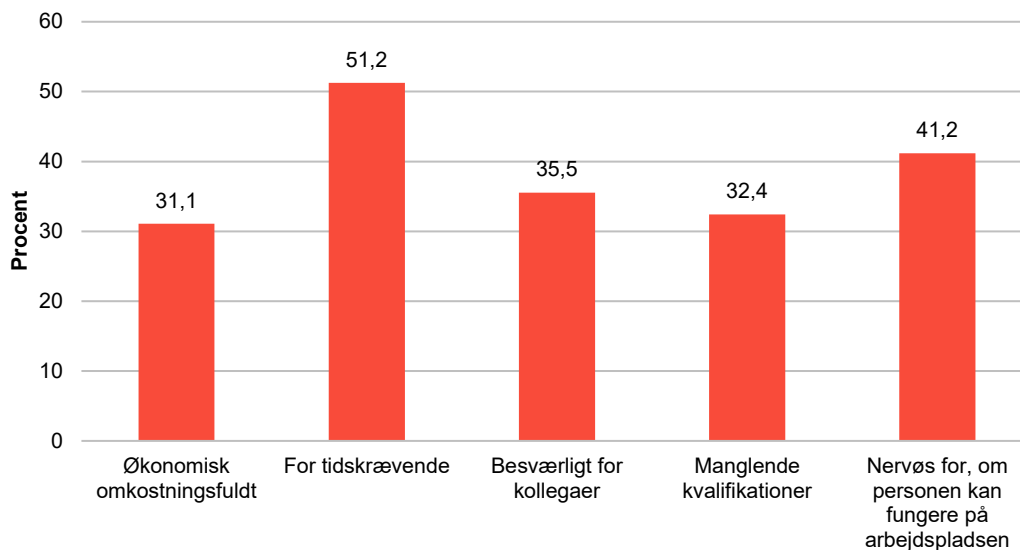
5.1.2 Væsentligste hindringer

Vi har desuden spurgt personaleledere, hvad de betragter som den eller de væsentligste hindringer for 'at ansætte en person med handicap, der har nedsat arbejdsevne, på din arbejdsplads'. Vi har også her bedt dem vælge op til tre ud af fem på forhånd givne hindringer og rangere dem efter, hvilke hindringer, de betragter som de væsentligste, ligesom de efterfølgende har haft mulighed for at anføre andre væsentlige hindringer.

De fem på forhånd givne hindringer er:

- At det økonomisk set er for omkostningsfuldt
- At det er for tidskrævende
- At det giver for meget besvær for kollegaerne
- At personen mangler de rigtige kvalifikationer
- At virksomheden/arbejdspladsen er nervøs for, om personen kan fungere på arbejdspladsen.

Figur 5.2 Andel personaleledere, der angiver, at en given hindring efter deres mening er en af de væsentligste hindringer¹ for at ansætte en person med handicap, der har nedsat arbejdsevne, på deres arbejdsplads, 2020. Vægtet procent.

Anm.: For opregnet og uvægtet antal, se Figur 5.1.

Note: ¹ 'En af de væsentligste hindringer' omfatter her hindringer, der er anført som enten den vigtigste, næst vigtigste eller tredje vigtigste hindring. For præcis formulering af de enkelte hindringer, se Tabel 5.2.

Tabel 5.2 Personaleledere fordelt efter, hvad der efter deres mening er de væsentligste hindringer for at ansætte en person med handicap, der har nedsat arbejdsevne, på deres arbejdsplads. Særskilt efter vigtigste, næst vigtigste og tredje vigtigste hindring, 2020. Vægtet procent.

	Vigtigste hindring	Næst vigtigste hindring	Tredje vigtigste hindring
Det er økonomisk set for omkostningsfuldt	14,8	8,0	8,3
Det er for tidskrævende	26,3	16,5	8,4
Det giver for meget besvær for kollegaerne	10,1	13,7	11,7
Personen mangler de rigtige kvalifikationer	17,8	8,7	5,9
Virksomheden/arbejdspladsen er nervøs for, om personen kan fungere på arbejdspladsen	19,0	12,3	9,8
Ingen af ovenstående	11,9	40,8	55,8
I alt	100,0	100,0	100,0
Opregnet antal	324.483	324.483	324.483
Uvægtet antal	1.328	1.328	1.328

Figur 5.2 viser for hver af de fem hindringer, hvor stor en andel af personalelederne der har angivet den pågældende hindring som en af de væsentligste for at ansætte en person med handicap. Den hyppigst anførte hindring er, at det er for tidskrævende. 51 pct. angiver dette som en væsentlig hindring. Næst flest, 41 pct., angiver, at virksomheden er nervøs for, om personen kan fungere på arbejdspladsen. 31-36 pct. angiver, at det er økonomisk omkostningsfuldt, at personerne mangler de rigtige kvalifikationer, eller at ansættelsen giver for meget besvær for kollegaer som væsentlige hindringer.

Tabel 5.2 viser, hvordan personalelederne har rangordnet de anførte hindringer. I dette tilfælde har 44 pct. anført tre af de fem hindringer som væsentlige, 15 pct. har angivet to hindringer, 29 pct. har angivet én hindring, mens 12 pct. ikke har anført nogle af de på forhånd givne hindringer. 26 pct. af personalelederne betragter det, at det er for tidskrævende, som den væsentligste hindring for at ansætte personer med handicap. 18-19 pct. anfører hhv., at virksomheden/arbejdspladsen er nervøs for, om personen kan fungere på arbejdspladsen, og at personen mangler de rigtige kvalifikationer som den væsentligste hindring. Ud over de allerede anførte væsentlige hindringer er der 14 pct., der som den næst vigtigste hindring anfører, at det giver for meget besvær for kollegaerne, mens der er 12 pct., der anfører dette som den tredje vigtigste hindring.

Personalelederne har også her haft mulighed for at anføre, hvad de betragter som de væsentligste hindringer ud over de fem på forhånd givne svarmuligheder. 11 pct. af personalelederne har gjort brug af denne mulighed. En stor del af dem angiver, at de fysiske rammer ikke passer til især personer med fysiske handicap. Tilsvarende anfører mange af dem, at hindringerne afhænger af typen af handicap.

5.2 Personalelederes betæneligheder

Vi ser dernæst på, i hvilke situationer personaleledernes betæneligheder ved at ansætte personer med handicap er størst. Vi har i denne forbindelse set på, om det gør en forskel, hvorvidt der følger penge med fra kommunen eller ej. Vi har desuden undersøgt, hvad der karakteriserer de personalelederne (og deres arbejdspladser), hvor betænelighederne ved at ansætte personer med handicap er mindst. Dette kan give os et indblik i, hvor der er det største potentiale for ansættelse.

5.2.1 Hvornår opstår betænelighederne?

Vi har spurgt personalelederne, i hvilken grad de er betænkelige ved at ansætte personer med handicap givet forskellige scenarier.

Tabel 5.3 Personaleledere fordelt efter, i hvilket grad de vil være betænkelige ved at ansætte en person med et handicap, der a) er i stand til at varetage et job på almindelige vilkår, og b) er tilbageholdende med at deltage i det sociale liv på arbejdspladsen, 2020. Vægtet procent.

	Er i stand til at varetage et job på almindelige vilkår	Er tilbageholdende med at deltage i det sociale liv på arbejdspladsen
I (meget) høj grad	7,5	10,4
I nogen grad	14,6	24,6
I (meget) ringe grad	68,2	51,5
Ved ikke	9,7	13,5
Opregnet antal	324.483	324.483
Uvægtet antal	1.328	1.328

Tabel 5.3 viser, i hvilken grad personaleledere er betænkelige ved at ansætte personer med handicap, hvis de hhv. er i stand til at varetage et job på almindelige vilkår og er tilbageholdende med at deltage aktivt i det sociale liv på arbejdspladsen. To ud af tre er i ringe eller meget ringe grad betænkelige ved at ansætte en person med handicap, hvis personen er i stand til at varetage jobbet på almindelige vilkår, mens ca. hver femte i meget høj, i høj eller i

nogen grad er betænkelige ved dette. Halvdelen er i ringe eller meget ringe grad betænkelige ved at ansætte en person med handicap, der er tilbageholdende i det sociale liv på arbejdspladsen, mens ca. hver tredje i meget høj, i høj eller i nogen grad er betænkelige ved dette.

Tabel 5.4 Personaleledere fordelt efter, i hvilket grad de vil være betænkelige ved at ansætte en person med et handicap, a) der har flere sygedage end andre medarbejdere, b) som arbejder langsommere end andre, c) hvis det kræver mindre tilpasninger på arbejdspladsen. Særskilt efter, om der følger penge med fra kommunen eller ej, 2020. Vægtet procent.

	Der følger penge med fra kommunen	Der følger ikke penge med fra kommunen
<i>Flere sygedage end andre medarbejdere</i>		
I (meget) høj grad	19,4	44,4
I nogen grad	31,8	27,0
I (meget) ringe grad	36,8	16,4
Ved ikke	12,0	12,2
<i>Arbejder langsommere end andre</i>		
I (meget) høj grad	13,6	37,6
I nogen grad	29,0	29,1
I (meget) ringe grad	44,8	20,4
Ved ikke	12,6	13,0
<i>Kræver mindre tilpasninger på arbejdspladsen</i>		
I (meget) høj grad	9,3	25,5
I nogen grad	23,7	28,1
I (meget) ringe grad	53,8	32,4
Ved ikke	13,2	14,1
Opregnet antal	324.483	324.483
Uvægtet antal	1.328	1.328

Vi har også undersøgt, i hvilken grad personaleledere er betænkelige ved at ansætte en person med handicap givet tre forskellige scenarier, nemlig (a) hvis personen hhv. har flere sygedage end andre medarbejdere, (b) hvis personen arbejder langsommere end andre, og (c) hvis ansættelsen af personen kræver mindre tilpasninger på arbejdspladsen. For hver af de tre scenarier har vi undersøgt, i hvilken omfang betænelighederne er afhængige af, om der følger penge med fra kommunen eller ej.²⁹ Resultaterne oven for om betæneligheder ved at ansætte en person med et handicap, der er i stand til at varetage et job på almindelige vilkår, kan danne sammenligningsgrundlag for disse resultater. Resultaterne fremgår af Tabel 5.4.

37 pct. af personalelederne er i ringe eller meget ringe grad betænkelige ved at ansætte en person med handicap, hvis vedkommende har flere sygedage end andre, når der følger penge med fra kommunen. Imidlertid gælder dette kun 16 pct. af personalelederne, hvis der ikke følger penge med. Tilsvarende mere end fordobles andelen, der i høj eller meget høj grad er

²⁹ Med formuleringen "der følger penge med fra kommunen" forsøger vi at afdække, om de eventuelle ekstraomkostninger, der kan være forbundet med ansættelse af personer med handicap, er dækket helt eller delvist. Vi har valgt ikke at spørge mere specifikt ind til, om dækningen af omkostninger omfatter fx sygefraværsrefusion, løntilskud, refusion af udgifter til arbejdspladsindretning eller bevilling af personlig assistent. Det skyldes bl.a., at personaleledere ikke nødvendigvis har kendskab til de forskellige ordninger.

betænkelige ved at ansætte personer med handicap med mange sygedage, fra 19 pct., hvis der følger penge med, til 44 pct., hvis der ikke følger penge med.

45 pct. af personalelederne har kun i ringe eller meget ringe grad betænkeligheder ved at ansætte personer med handicap, der arbejder langsommere end andre, hvis der følger penge med fra kommunen. Denne andel mere end halveres til 20 pct., hvis der ikke følger penge med. De tilsvarende andele af personaleledere, der i høj eller meget høj grad har betænkeligheder, er hhv. 14 og 38 pct.

54 pct. af personalelederne angiver, at de i ringe eller meget ringe grad er betænkelige ved at ansætte personer med handicap, når ansættelsen kræver mindre tilpasninger på arbejdspladsen, og der følger penge med fra kommunen. Denne andel falder til 32 pct., hvis der ikke følger penge med. De tilsvarende andele af personaleledere, der i dette tilfælde i høj eller meget høj grad har betænkeligheder, går fra 9 pct., hvis der følger penge med fra kommunen, til 26 pct., hvis der ikke følger penge med.

Generelt viser resultaterne, at personaleledernes betænkeligheder ved at ansætte personer med handicap er størst, hvis personen med handicap har flere sygedage end andre, mens de er mindst, hvis ansættelsen kræver mindre tilpasninger. Betænkelighederne stiger betydeligt, hvis der ikke følger penge med fra kommunen. Det vil med andre ord sige, at økonomisk støtte fra kommunen ser ud til at gøre en væsentlig forskel.

5.2.2 Hvem er mindst betænkelige?

I dette afsnit ser vi på, hvad der kendetegner de personaleledere, der er mindst betænkelige ved at ansætte personer med handicap, dvs. at de er de mest positivt indstillede i denne henseende. Formålet er at få et billede af, hvor beskæftigelsespotentialer er størst for personer med handicap. Vi har ved hjælp af regressionsanalyse undersøgt betydningen af, at personalelederen har personer blandt familie eller kollegaer, der har et handicap, hvilken branche personalelederen er ansat i og størrelsen af personalelederens arbejdsplads målt som antal ansatte.

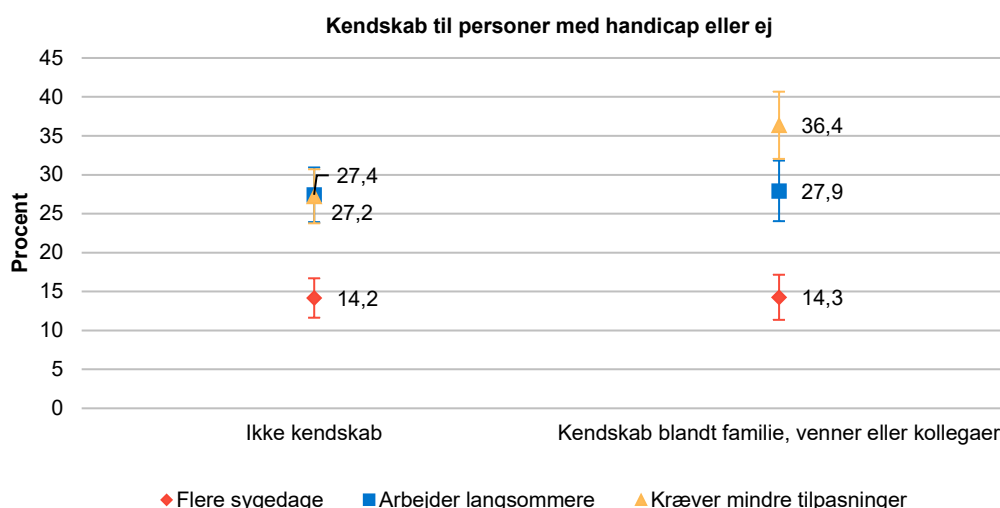
Resultaterne af de bagvedliggende regressionsanalyser fremgår af Bilagstabel 4.1 i Bilag 4. På baggrund af de gennemførte regressionsanalyser har vi beregnet sandsynligheden for, at personalelederen i ringe eller meget ringe grad er betænkelig ved at ansætte personer med handicap i de tre forskellige scenarier, altså hvis a) personen har flere sygedage end andre medarbejdere, b) personen arbejder langsommere end andre, og c) ansættelse af personen kræver mindre tilpasninger på arbejdspladsen. Vi tager i alle tre scenarier afsæt i, at *der ikke følger penge med* fra kommunen. Vi har beregnet sandsynligheden givet specifikke karakteristika, fx at personalelederen arbejder på en arbejdsplads med mindre end 50 ansatte, mens værdien af de øvrige baggrundskarakteristika (personalelederens køn, alder, etniske oprindelse og uddannelsesniveau, samt om vedkommende har et handicap eller ej) antager gennemsnitsværdien for alle personaleledere. Resultaterne er vist i figurer, hvor der er indsat et 90-procents-konfidensinterval for hver beregning. For nærmere beskrivelse af den anvendte metode, se afsnit 1.5.

Vi har først set på, om det gør en forskel, om personalelederen har kendskab til personer med handicap i sin omgangskreds eller ej. Resultaterne fremgår af Figur 5.3. En høj værdi afspejler en høj sandsynlighed for, at personalelederen i ringe eller meget grad har betænkeligheder, dvs. de tilfælde, hvor personalelederen er mest positivt indstillet. Sandsynligheden for at være positivt indstillet er lavest (14 pct.), når det drejer sig om, hvorvidt personen med handicap har flere sygedage end andre. Det gør i dette tilfælde ikke nogen forskel, om personalelederen har

kendskab til personer med handicap eller ej. Dette kendskab gør heller ikke en forskel, når det drejer sig om, hvorvidt personen med handicap arbejder langsommere end andre. Her er sandsynligheden 27-28 pct. for at være positivt indstillet.

Kendskab til personer med handicap blandt familie eller kollegaer gør imidlertid en forskel, når det gælder sandsynligheden for, at personaleledere er positivt indstillet over for at ansætte personer med handicap, hvis det kræver mindre tilpasninger af arbejdspladsen. Denne sandsynlighed er 36 pct. for personaleledere med kendskab til personer med handicap, mens den er 27 pct. for personaleledere uden et sådan kendskab. De 36 pct. er samtidig den højeste sandsynlighed, vi finder, når vi skelner mellem personaleledere med og uden kendskab til personer med handicap blandt familie og kollegaer.

Figur 5.3 Sandsynligheden for, at personaleledere i (meget) ringe grad er betænkelige ved at ansætte en person med handicap under tre forskellige scenarier¹, givet at der ikke følger penge med fra kommunen. Særskilt efter, om personalelederen har kendskab til personer med handicap blandt familie eller kollegaer. Vægtet procent med et 90-procents-konfidensinterval².

Anm.: For opregnet og uvægtet antal, se Tabel 5.4. De viste sandsynligheder er beregnet særskilt for personer med og uden kendskab til personer med handicap for hver af de tre scenarier, mens de øvrige forklarende variable antager gennemsnitsværdien for alle.

Note: De tre scenarier er, at personen med handicap a) har flere sygedage end andre, b) arbejder langsommere end andre og c) kræver mindre tilpasninger på arbejdspladsen.

² Konfidensintervaller er illustreret med lodrette streger.

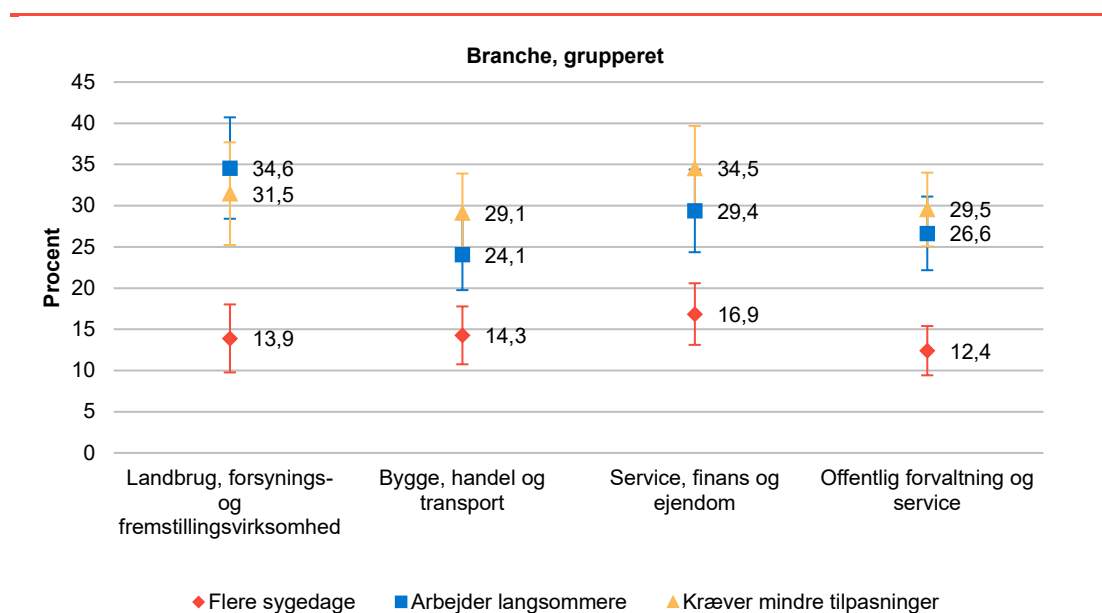
Vi ser dernæst på, om det gør en forskel for de beregnede sandsynligheder, hvilken branche-gruppe³⁰ personalelederen er ansat i. Resultaterne fremgår af Figur 5.4. Vi finder også her, at sandsynligheden for at være positivt indstillet er lavest (12-17 pct.), hvis personen med handicap har flere sygedage end andre. Dette gælder på tværs af de fire branchegrupper. Inden for hver branchegruppe er sandsynligheden for at være positivt indstillet, signifikant lavere, hvis personen har flere sygedage, end for de to andre scenarier, hvor sandsynligheden er 24-35 pct.

Inden for hver branche gør det ikke en signifikant forskel på sandsynligheden for at være positivt indstillet, om personen med handicap arbejder langsommere end andre eller kræver mindre tilpasninger af arbejdspladsen. Der er heller ikke signifikante forskelle på branchegrupperne, når resultaterne for de enkelte scenarier sammenlignes på tværs af branchegrupper.

³⁰ Datamaterialet gør det ikke muligt at lave en mere detaljeret brancheopdeling.

Der er dog en svag tendens til, at sandsynligheden for at være positivt indstillet over for at ansætte en person med handicap er højest i 'service, finans og ejendom' samt 'landbrug og forsyningsvirksomhed'. I 'bygge, handel og transport' samt 'offentlig forvaltning og service' ser der ud til at være lidt lavere sandsynlighed for at være positivt indstillet, men disse forskelle er som nævnt ikke statistisk signifikante.

Figur 5.4 Sandsynligheden for, at personaleledere i (meget) ringe grad er betænkelige ved at ansætte en person med handicap under tre forskellige scenarier¹, givet at der ikke følger penge med fra kommunen. Særskilt efter, hvilken branchegruppe personalelederen er ansat i. Vægtet procent med et 90-procents-konfidensinterval².

Anm.: For opregnet og uvægtet antal, se Tabel 5.4. De viste sandsynligheder er beregnet særskilt for personer i hver af de fire brancher og for hver af de tre udfald, mens de øvrige forklarende variabler antager gennemsnitsværdien for alle.

Note: ¹ De tre scenarier er, at personen med handicap a) har flere sygedage end andre, b) arbejder langsommere end andre og c) kræver mindre tilpasninger på arbejdspladsen.

² Konfidensintervaller er illustreret med lodrette streger.

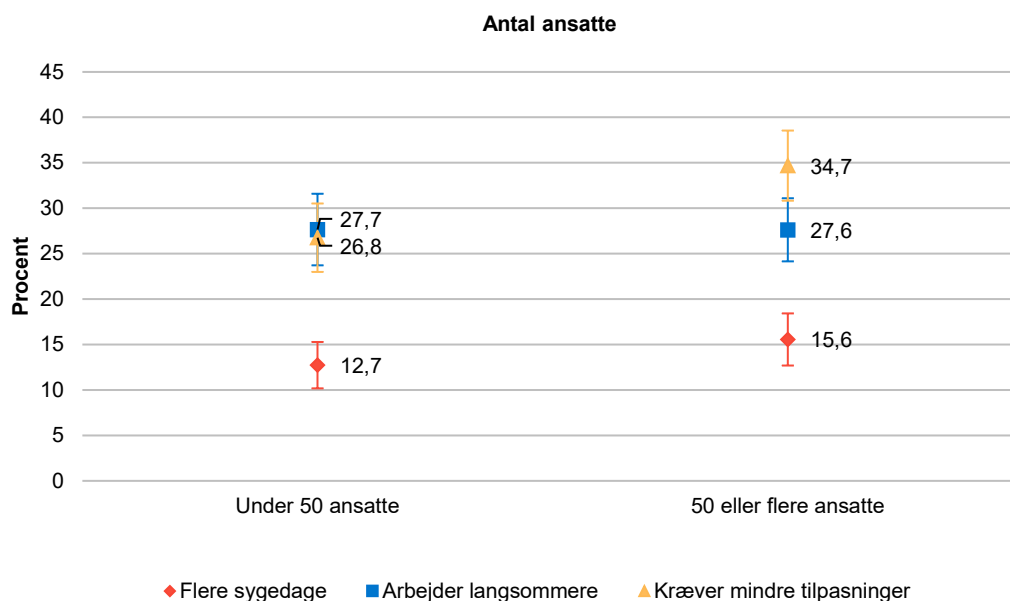
Endelig ser vi på, om sandsynligheden for at være positivt indstillet over for at ansætte en person med handicap, hvis der ikke følger penge med fra kommunen, afhænger af, om personalelederen er ansat i en virksomhed med under 50 ansatte eller derover. Resultaterne fremgår af Figur 5.5.

Også her finder vi, at sandsynligheden for at være positivt indstillet er mindst, hvis personen med handicap har flere sygedage end andre (13-16 pct.). Det gælder, uanset om personalelederen er ansat på en arbejdsplads med under 50 ansatte eller derover.

På arbejdspladser med mindst 50 ansatte er sandsynligheden for, at personaleledere er positivt indstillet over for at ansætte personer med handicap (meget tæt på at være) statistisk signifikant højere, hvis ansættelsen kræver mindre tilpasninger på arbejdspladsen, end hvis personen arbejder langsommere end andre (35 vs. 28 pct.). Sandsynligheden for at være positivt indstillet, hvis ansættelsen kræver mindre tilpasninger på arbejdspladsen, er desuden statistisk signifikant højere for personaleledere på arbejdspladser med mindst 50 ansatte end for personaleledere på arbejdspladser med under 50 ansatte (35 vs. 28 pct.).

Antallet af ansatte på arbejdspladsen gør ikke en forskel, når det gælder sandsynligheden for at være positivt indstillet over for at ansætte en person med handicap, der arbejder langsommere end andre. I begge tilfælde er sandsynligheden 27-28 pct.

Figur 5.5 Sandsynligheden for, at personaleledere i (meget) ringe grad er betænkelige ved at ansætte en person med handicap under tre forskellige scenarier¹, givet at der ikke følger penge med fra kommunen. Særskilt efter, om personalelederen er ansat på en arbejdsplads med under 50 ansatte eller 50 ansatte eller derover. Vægtet procent med et 90-procents-konfidensinterval².

Anm.: For opregnet og uvægtet antal, se Tabel 5.4. De viste sandsynligheder er beregnet særskilt for personer ansat i virksomheder med under og over 50 ansatte for hver af de tre udfald, mens de øvrige forklarende variable antager gennemsnitsværdien for alle.

Note: ¹ De tre scenarier er, at personen med handicap a) har flere sygedage end andre, b) arbejder langsommere end andre og c) kræver mindre tilpasninger på arbejdspladsen.

² Konfidensintervaller er illustreret med lodrette streger.

Resultaterne viser samlet set, at personaleledernes betænkeligheder – givet at der ikke følger penge med fra kommunen – generelt set er størst, når det drejer sig om at ansætte personer med handicap, der har flere sygedage end andre. Den mest positive indstilling finder vi blandt personaleledere, der har kendskab til personer med handicap blandt familie og kollegaer, og personaleledere, der er ansat på arbejdspladser med mindst 50 ansatte, når det drejer sig om ansættelse af personer med handicap, der kræver mindre tilpasninger på arbejdspladsen. Det gør derimod ikke en statistisk signifikant forskel, i hvilken branche personalelederen er ansat.

5.3 Kollegaers udsagn

I dette afsnit ser vi på, hvordan kollegaer forholder sig til at skulle arbejde sammen med personer, der har et handicap. Vi skelner her mellem beskæftigede med og uden handicap og beskæftigede med større og mindre handicap.

Vi har undersøgt, om kollegaer ville arbejde sammen med personer med handicap, hvis de skulle bruge lidt tid på at hjælpe vedkommende. Resultaterne fremgår af Tabel 5.5. Cirka 60

pct. af beskæftigede med handicap angiver, at de helt sikkert ville gøre dette, mod 51 pct. af beskæftigede uden handicap. 8-11 pct. af beskæftigede med handicap angiver, at de allerede gør dette mod 5 pct. af beskæftigede uden handicap. Samtidig ser beskæftigede uden handicap ud til at være lidt mere usikre på, hvordan de skal forholde sig til spørgsmålet. 16 pct. af dem angiver 'ja, måske' som svar, mens 13 pct. angiver, at 'det kommer an på handicappet'. De tilsvarende andele for beskæftigede med handicap er hhv. 9-12 pct. og 7-9 pct. Generelt ser beskæftigede med handicap ud til at være lidt mere tilbøjelige til at ville arbejde sammen med (andre) personer med handicap end beskæftigede uden handicap.

Table 5.5 Beskæftigede fordelt efter, om de ville arbejde sammen med personer med handicap, hvis de skulle bruge lidt tid på at hjælpe ham/hende. Særskilt efter, om de har et handicap eller ej, og om handicappet er større eller mindre, 2020. Vægtet procent.

	Større handicap*	Mindre handicap*	Handicap, i alt*	Intet handicap
Ja, gør det allerede	11,1	7,6	8,6	4,5
Ja, helt sikkert	58,9	60,9	60,3	50,6
Ja, måske	8,5	12,4	11,3	15,6
Nej, tror det ikke	1,7	3,1	2,7	3,4
Nej, helt sikkert ikke	1,2	0,4	0,7	1,0
Nej, det kan ikke lade sig gøre	4,0	1,2	2,0	2,6
Det kommer an på handicappet	8,6	7,0	7,5	13,0
Ved ikke/har ikke tænkt over det	5,9	7,4	7,0	9,2
I alt	100	100	100	100
Opregnet antal	122.786	296.724	419.510	2.196.094
Uvægtet antal	535	1.272	1.807	9.217

Vi ser dernæst på beskæftigedes betæneligheder ved at arbejde sammen med kollegaer med handicap afhængigt af typen af handicappet. Vi skelner mellem personer, der er blinde, sidder i kørestol, lider af meget store humørsvingninger, fx har en bipolar lidelse, og har ADHD. Resultatet ses i 54-56 pct. af de beskæftigede med og uden handicap angiver, at de i høj eller nogen grad er betænkelige ved at arbejde sammen med kollegaer, der lider af store humørsvingninger. Den tilsvarende andel er 30-31 pct., når det drejer sig om blinde kollegaer, 22-23 pct., når det gælder kollegaer med ADHD, og 19-20 pct., når det handler om kollegaer, der sidder i kørestol. Beskæftigede med større handicap er lidt mere positivt indstillet end beskæftigede uden handicap, undtagen når det drejer sig om kollegaer, der sidder i kørestol. I dette tilfælde er der ikke forskel på, hvor betænkelige de to grupper er.

I lighed med tidligere undersøgelser, se fx Larsen, Jakobsen & Mikkelsen (2020), finder vi, at betænelighederne er størst ved at arbejde sammen med personer, der lider af store humørsvingninger. Derefter følger blinde, personer med ADHD og til slut personer, der sidder i kørestol. Denne rækkefølge finder vi for både personer med og uden handicap. Forskellen mellem de to sidstnævnte grupper er dog relativt begrænset.

54-56 pct. af de beskæftigede med og uden handicap angiver, at de i høj eller nogen grad er betænkelige ved at arbejde sammen med kollegaer, der lider af store humørsvingninger. Den tilsvarende andel er 30-31 pct., når det drejer sig om blinde kollegaer, 22-23 pct., når det gælder kollegaer med ADHD, og 19-20 pct., når det handler om kollegaer, der sidder i kørestol.

Beskæftigede med større handicap er lidt mere positivt indstillet end beskæftigede uden handicap, undtagen når det drejer sig om kollegaer, der sidder i kørestol. I dette tilfælde er der ikke forskel på, hvor betænkelige de to grupper er.

Table 5.6 Beskæftigede fordelt efter, om de ville være betænkelige ved at arbejde sammen med a) en blind person, b) en kollega, der sidder i kørestol, c) en kollega, der lider af meget store humørsvingninger, fx har bipolar lidelse (maniodepressiv), og d) en kollega, der har ADHD. Særskilt efter, om de har et handicap eller ej, og om handicappet er større eller mindre, 2020. Vægtet procent.

	Større handicap	Mindre handicap	Handicap, i alt	Intet handicap
<i>a) Blind person</i>				
	*			
Ja, i høj grad	12,8	13,4	13,2	13,2
Ja, i nogen grad	15,4	17,6	17,0	18,6
Nej, næsten ikke	12,7	16,5	15,4	16,5
Nej, slet ikke	50,7	41,2	44,0	39,8
Ved ikke	8,5	11,2	10,4	11,8
I alt	100	100	100	100
<i>b) Kollega, der sidder i kørestol</i>				
Ja, i høj grad	8,3	9,7	9,3	9,0
Ja, i nogen grad	8,9	9,9	9,6	10,8
Nej, næsten ikke	11,9	12,7	12,4	13,6
Nej, slet ikke	63,9	60,5	61,5	58,1
Ved ikke	7,1	7,2	7,2	8,5
I alt	100	100	100	100
<i>c) Kollega, der lider af store humørsvingninger</i>				
	*			
Ja, i høj grad	15,1	20,3	18,8	17,8
Ja, i nogen grad	34,4	36,1	35,6	38,0
Nej, næsten ikke	16,9	15,3	15,8	13,8
Nej, slet ikke	25,9	17,0	19,6	18,7
Ved ikke	7,7	11,3	10,3	11,7
I alt	100	100	100	100
<i>d) Kollega, der har ADHD</i>				
	*			
Ja, i høj grad	5,7	5,6	5,6	4,3
Ja, i nogen grad	13,9	18,3	17,0	17,5
Nej, næsten ikke	25,0	23,8	24,1	24,4
Nej, slet ikke	49,1	42,2	44,2	42,5
Ved ikke	6,4	10,1	9,0	11,3
I alt	100	100	100	100
Opregnet antal	122.786	296.724	419.510	2.196.094
Uvægtet antal	535	1.272	1.807	9.217

5.4 Hensyntagen til personer med handicap

I dette afsnit ser vi på, i hvilket omfang beskæftigede med handicap oplever, at deres arbejdsgiver og deres kollegaer tager tilstrækkeligt hensyn til deres handicap. Resultaterne fremgår af Tabel 5.7.

Der er tilsyneladende ikke forskel på oplevelsen af, i hvilket omfang hhv. arbejdsgiver og kollegaer tager tilstrækkeligt hensyn til personer med handicap. Cirka halvdelen af de beskæftigede med handicap oplever, at arbejdsgiver og kollegaer i høj eller nogen grad tager hensyn til deres handicap, mens ca. hver tredje angiver, at de ikke har behov for, at der tages hensyn deres helbredsproblem eller handicap. Det er ikke overraskende især beskæftigede med mindre handicap, der anfører dette. Kun 7-8 pct. af beskæftigede med handicap angiver, at arbejdsgiver og kollegaer kun i ringe grad eller slet ikke tager tilstrækkeligt hensyn. Der er ikke nævneværdig forskel på personer med større og mindre handicap i denne forbindelse. Resultaterne svarer i vid udstrækning til tilsvarende resultater for 2019, se Larsen, Jakobsen & Mikkelson (2020).

Tabel 5.7 Beskæftigede med handicap fordelt efter, om de alt i alt synes, at deres a) arbejdsgiver og b) kollegaer tager tilstrækkeligt hensyn til deres handicap. I alt og særskilt for større og mindre handicap, 2020. Vægtet procent.

	Større handicap	Mindre handicap	Handicap, i alt
<i>Arbejdsgiver</i>	*		
Ja, i høj grad	52,9	32,7	38,6
Ja, i nogen grad	18,8	14,1	15,5
Nej, i ringe grad	5,4	4,0	4,4
Nej, slet	4,6	4,3	4,4
Ikke behov for hensyn til helbredsproblem eller handicap	10,7	40,1	31,5
Ved ikke	7,7	4,7	5,6
I alt	100,0	100,0	100,0
<i>Kollegaer</i>	*		
Ja, i høj grad	49,6	31,7	37,0
Ja, i nogen grad	19,7	13,9	15,6
Nej, i ringe grad	4,4	3,5	3,7
Nej, slet ikke	3,9	2,7	3,1
Ikke behov for hensyn til helbredsproblem eller handicap	12,8	41,9	33,4
Ved ikke	9,5	6,3	7,3
I alt	100,0	100,0	100,0
Opregnet antal	122.786	296.724	419.510
Uvægtet antal	535	1.272	1.807

5.5 Opsamling

De væsentligste grunde til at ansætte personer med handicap er ifølge personaleledere, at virksomheden/arbejdspladsen ønsker at bidrage til samfundet, og at ansættelsen kan afhjælpe

problemer med manglende arbejdskraft. Som de væsentligste hindringer anfører personalelederne, at det er for tidskrævende at ansætte en person med handicap, og at virksomheden er nervøs for, om personen kan fungere på arbejdspladsen.

To ud af tre af personalelederne er i ringe grad betænkelige ved at ansætte personer med handicap, hvis personen kan varetage et job på normale vilkår. Denne andel falder til ca. halvdelen, hvis der tale om personer med handicap, der er tilbageholdende med at deltage i det sociale liv på arbejdspladsen.

Vi har sammenlignet personaleledernes betæneligheder ved at ansætte personer med handicap afhængigt af, om der følger penge med fra kommunen eller ej. Vi skelner her mellem, om personen med handicap a) har flere sygedage end andre medarbejdere, b) arbejder langsommere end andre eller c) har behov for mindre tilpasninger på arbejdspladsen. Personaleledernes betæneligheder er størst, hvis personen med handicap har flere sygedage end andre, mens de er mest positivt indstillet, hvis ansættelse af personen kræver mindre tilpasninger. Betænelighederne stiger betydeligt, hvis der ikke følger penge med fra kommunen. Økonomisk støtte fra kommunen ser med andre ord ud til at gøre en væsentlig forskel.

Med afsæt i karakteristika ved personalelederne har vi undersøgt, hvor potentialet for at ansætte personer med handicap ser ud til at være størst. Vi tager her afsæt i sandsynligheden for, at personalelederen er positivt indstillet over for at ansætte en person med handicap, selvom der ikke følger penge med fra kommunen. Vi har ikke – med afsæt i det datamateriale, der er tilgængeligt her – fundet de helt store forskelle på, hvad der karakteriserer de personaleledere, der er mest positivt indstillet over for at ansætte personer med handicap. Vi finder dog, at personaleledere, der har kendskab til personer med handicap blandt familie og kollegaer, og personaleledere, der er ansat på arbejdspladser med mindst 50 ansatte, er mere positivt indstillet end andre, når det drejer sig om at ansætte personer med handicap, der kræver mindre tilpasninger på arbejdspladsen.

Beskæftigede med handicap ser ud til at være lidt mere tilbøjelige til at ville arbejde sammen med (andre) personer med handicap end beskæftigede uden handicap. Lidt over halvdelen af de beskæftigede er betænkelige ved at arbejde sammen med en person, der lider af store humørsvingninger, mens ca. hver femte har betæneligheder ved at arbejde sammen med en kollega, der sidder i kørestol eller har ADHD. Beskæftigede med større handicap er i mindre omfang betænkelige ved at skulle arbejde sammen med personer, der er blinde, lider af store humørsvingninger eller har ADHD, end beskæftigede uden handicap.

7-8 pct. af de beskæftigede med handicap oplever, at arbejdsgiver og kollegaer kun i ringe grad eller slet ikke tager tilstrækkeligt hensyn til deres handicap. Der er ikke nævneværdig forskel på personer med større og mindre handicap i denne forbindelse.

6 Erfaringer med støtte i jobcenteret

Personer med handicap benytter sig i større omfang af jobcentrene, når de søger job end personer uden handicap, se afsnit 4.1. Jobcentrenes indsats er derfor central for at få matchet ledige med handicap med virksomheder.

Formålet med dette kapitel er først at beskrive, hvad der karakteriserer personer med handicap, der er eller har været i kontakt med jobcenteret, og hvilke oplevelser, de har haft i denne forbindelse. Dernæst er formålet at belyse, hvad der karakteriserer de personer med handicap, der oplever, at støtten i jobcenteret har forøget deres chance for at komme i beskæftigelse. Endelig er formålet at undersøge, hvordan denne oplevelse hænger sammen med deres oplevelser i øvrigt i forbindelse med deres kontakt med jobcenteret. Resultaterne for personer med handicap er løbende sammenlignet med de tilsvarende resultater for personer uden handicap.

Kapitlets resultater er baseret på personer med og uden handicap, der inden for de seneste 3 år har haft kontakt med og har deltaget i aktiviteter iværksat af jobcenteret. Nedlukningen af samfundet i forbindelse med covid-19-krisen indebærer, at der er lagt en dæmper på aktiviteter iværksat af jobcenteret, se afsnit 1.3. Dette kan betyde, at den kontakt med jobcenteret, som respondenterne refererer til, da de blev spurgt i 4. kvartal 2020, typisk har fundet sted for en del måneder siden. Som følge heraf er afsnittets resultater potentielt mere påvirket af hukommelsessvigt og dermed mere usikre, end de ellers ville have været.

6.1 Hvem har kontakt med jobcenteret, og hvor lange er deres forløb?

Markant flere af personerne med handicap end personerne uden handicap har haft kontakt med jobcenteret inden for de seneste 3 år (14-15 mod 8 pct.). I dette afsnit skitserer vi, hvad der karakteriserer personer med handicap, der har haft kontakt med jobcenteret, og hvor lange deres forløb i jobcenteret samlet set har været i 3-årsperioden. Vi beskriver også, om de adskiller sig fra personer uden handicap i denne forbindelse.

Der er en svag overvægt af kvinder blandt de personer med handicap, der har haft kontakt med jobcenteret inden for de seneste 3 år, se Tabel 6.1. Dette gælder for både personer med større og personer med mindre handicap. Samme billede tegner sig for personer uden handicap.

Personer med handicap, der har haft kontakt med jobcenteret, er i gennemsnit ældre end den tilsvarende gruppe af personer uden handicap. Denne tendens er mest udtalt blandt personer med større handicap. 30 pct. af personerne med handicap er 50-64 år mod kun 21 pct. af personerne uden handicap. Omvendt er kun 23 pct. af personerne med handicap 16-29 år mod 35 pct. af personerne uden handicap. De fundne aldersforskelle er i tråd med de forskelle, vi generelt finder mellem personer med og uden handicap, se afsnit 2.6.

Kun 10 pct. af de personer med handicap, der har haft kontakt med jobcenteret, er indvandrere eller efterkommere. Den tilsvarende andel blandt personer uden handicap er 21 pct. Når vi sammenligner disse andele med, hvor mange af alle personer med og uden handicap der er indvandrere eller efterkommere (se afsnit 2.6), er der tegn på, at indvandrere og efterkommere ikke – som det er tilfældet blandt personer uden handicap – er overrepræsenterede blandt de personer med handicap, der har haft kontakt med jobcenteret. En medvirkende årsag til den fundne

forskel kan dog bl.a. være, hvis indvandrere og efterkommere er mindre tilbøjelige til at afrapportere handicap end personer med dansk oprindelse (se også afsnit 2.6).

Tablet 6.1 Karakteristika af personer, der har haft kontakt med jobcenteret inden for de 3 seneste år og samlet varighed af deres forløb. Særskilt efter, om de har et handicap eller ej, og om handicappet er større eller mindre, 2020. Vægtet procent og gennemsnit.

	Større handicap	Mindre handicap	Handicap i alt	Intet handicap
<i>Køn</i>				
Mænd	46,5	45,8	46,2	45,2
Kvinder	53,5	54,2	53,8	54,8
<i>Alder</i>				
	*	*	*	
16-29 år	20,1	26,5	23,4	35,2
30-39 år	24,0	22,9	23,4	26,7
40-49 år	24,0	22,1	23,0	17,0
50-64 år	31,8	28,6	30,2	21,1
<i>Dansk oprindelse eller indvandrer/efterkommer</i>				
	*	*	*	
Dansk oprindelse	89,3	90,8	90,1	78,8
Indvandrer/efterkommer	10,7	9,2	9,9	21,2
<i>Højeste fuldførte uddannelsesniveaue (grupperet)</i>				
	*	*	*	
Grundskole	44,8	34,3	39,4	27,6
Gymnasial eller erhvervsfaglig uddannelse	38,7	38,0	38,4	29,1
Videregående uddannelse	16,5	27,6	22,2	43,3
<i>Samlet varighed af forløb i jobcenteret</i>				
	*	*	*	
Mindre end 1 måned	8,0	6,2	7,1	7,3
1-2 måneder	7,0	9,7	8,4	12,8
3-6 måneder	12,3	22,9	17,7	32,2
7-12 måneder	10,7	15,8	13,3	19,0
Mere end 12 måneder	53,7	32,4	42,8	20,5
Ved ikke	8,3	13,0	10,7	8,3
Opregnet antal	54.999	57.330	112.329	215.689
Uvægtet antal	201	220	421	848

Størstedelen af personerne med handicap med kontakt til jobcenteret har grundskole, gymnasial uddannelse eller erhvervsfaglig uddannelse som højeste fuldførte uddannelse. Dette gælder især personer med større handicap. Omvendt udgør personer med videregående uddannelse en relativt stor gruppe blandt personerne uden handicap. Uddannelsessammensætningen for personer med handicap svarer til sammensætningen blandt personer med handicap generelt. Uddannelsessammensætning blandt personer uden handicap med kontakt til jobcenteret adskiller sig derimod fra andre personer uden handicap ved, at relativt flere af dem har en videregående uddannelse, mens relativt færre har en gymnasial eller erhvervsfaglig uddannelse, se afsnit 2.6.

Forløbet eller forløbene i jobcenteret i løbet af de seneste 3 år er samlet set af længere varighed for personer med end for personer uden handicap. Den samlede varighed er på mere end 12 måneder for 43 pct. af personerne med handicap og for hele 54 pct. af personerne med større handicap mod kun 21 pct. af personerne uden handicap. Omvendt har 18 pct. af personerne med handicap og kun 12 pct. af personerne med større handicap forløb af en samlet varighed på 3-6 måneder mod 32 pct. af personerne uden handicap.

6.2 Oplevelser knyttet til forløb i jobcenteret

I dette afsnit ser vi på de oplevelser, som personer med handicap har haft i forbindelse med deres kontakt med jobcenteret. Vi sammenligner også her med personer uden handicap.

Vi har for det første undersøgt, i hvilken grad, det har stået klart for den enkelte, hvad der skulle komme ud af de aktiviteter iværksat af jobcenteret, som vedkommende har deltaget i. 42 pct. af personerne med handicap angiver, at dette i høj eller meget høj grad er tilfældet, mens 23 pct. anfører, at dette kun er tilfældet i ringe eller meget ringe grad. 11 pct. har svaret ved ikke til spørgsmålet, se Tabel 6.2. Der er ikke nævneværdig forskel på oplevelsen blandt personer med og uden handicap i denne forbindelse.

Tabel 6.2 Personer fordelt efter, hvordan de har oplevet deres kontakt med jobcenteret. Særskilt efter, om de har et handicap eller ej, og om handicappet er større eller mindre, 2020. Vægtet procent.

	Større handicap	Mindre handicap	Handicap, i alt	Intet handicap
<i>Det har stået klart for den enkelte, hvad der skulle komme ud af de aktiviteter, som vedkommende har deltaget i</i>				
I (meget) høj grad	47,2	37,1	42,0	44,7
Delvist	21,2	25,9	23,6	22,4
I (meget) ringe grad	19,7	27,1	23,5	23,2
Ved ikke	11,9	9,9	10,9	9,7
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0
<i>Sagsbehandleren i jobcenteret har inddraget den enkelte, når vedkommendes aktiviteter er blevet tilrettelagt</i>				
	*		(*)	
I (meget) høj grad	55,4	40,7	47,9	42,9
Delvist	21,3	24,0	22,7	25,9
I (meget) ringe grad	18,8	26,0	22,5	20,0
Ved ikke	4,5	9,3	6,9	11,2
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0
<i>Sagsbehandleren i jobcenteret har taget højde for den enkeltes ønsker, når indsatsen er blevet tilrettelagt</i>				
			(*)	
I (meget) høj grad	52,6	43,8	48,1	46,4
Delvist	22,4	21,3	21,8	21,4
I (meget) ringe grad	19,0	26,8	23,0	20,0
Ved ikke	6,0	8,1	7,1	12,2
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0
<i>Den enkelte har kunnet spørge sin sagsbehandler, hvis der var noget, som vedkommende var i tvivl om eller ikke forstod</i>				
	*	*	*	

	Større handicap	Mindre handicap	Handicap, i alt	Intet handicap
I (meget) høj grad	65,4	54,0	59,6	56,4
Delvist	15,9	22,9	19,5	19,2
I (meget) ringe grad	14,0	18,4	16,3	13,5
Ved ikke	4,6	4,7	4,6	10,9
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0
<i>Den enkelte har selv bidraget til at få et udbytte af de iværksatte aktiviteter</i>				
		(*)	(*)	
I (meget) høj grad	62,8	59,0	60,8	62,5
Delvist	25,1	22,5	23,7	18,8
I (meget) ringe grad	4,7	10,9	7,8	7,0
Ved ikke	7,5	7,7	7,6	11,7
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0
<i>Forløb i jobcenteret har øget den enkeltes chance for at komme i beskæftigelse</i>				
I (meget) høj grad	33,7	24,1	28,8	27,7
Delvist	25,1	29,3	27,2	26,4
I (meget) ringe grad	29,8	38,4	34,2	37,0
Ved ikke	11,4	8,2	9,8	8,9
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0
Opregnet antal (min.)	54.999	57.330	112.329	215.689
Uvægtet antal (min.)	201	220	421	848

Anm.: I tabellen indgår personer, der inden for de seneste 3 år har haft kontakt med og deltaget i aktiviteter iværksat af jobcenteret.

For det andet har vi set på, i hvilken grad de adspurgte mener, at deres sagsbehandler har inddraget dem, når deres aktiviteter er blevet tilrettelagt. 48 pct. af personerne med handicap angiver, at dette i høj eller meget høj grad er tilfældet, mens 23 pct. kun i ringe eller meget ringe grad har oplevet dette. Relativt flere af personerne med handicap end af personerne uden handicap har oplevet at være blevet inddraget. Personer med større handicap har i større omfang oplevet dette end personer med mindre handicap.

For det tredje har vi undersøgt, i hvilken grad de adspurgte mener, at deres sagsbehandler i jobcenteret har taget højde for deres ønsker, når aktiviteter er blevet tilrettelagt. Også her angiver 48 pct. af personerne med handicap, at dette i høj eller meget høj grad er tilfældet, mens kun 23 pct. anfører, at de i ringe eller meget ringe grad har oplevet dette. Personer med handicap adskiller sig også i dette tilfælde statistisk signifikant fra personer uden handicap. Forskellen mellem de to grupper består dog primært i, at relativt flere af personerne uden handicap har svaret 'ved ikke' til det stillede spørgsmål.

For det fjerde har vi set på, i hvilken grad de adspurgte mener, at de har kunnet spørge deres sagsbehandler, hvis der har været noget, de var i tvivl om eller ikke forstod. 60 pct. af personerne med handicap anfører, at dette i høj eller meget høj grad er tilfældet, mens kun 16 pct. i ringe eller meget ringe grad oplever dette. Personer med større handicap oplever dette i større omfang end personer uden handicap, mens det omvendte er tilfældet for personer med mindre handicap.

For det femte har vi undersøgt, i hvilken grad de adspurgte selv har bidraget til at få et udbytte af de iværksatte aktiviteter. 60 pct. af personerne med handicap angiver, at de i høj eller meget høj grad selv har bidraget, mens 16 pct. angiver, at dette kun er tilfældet i ringe eller meget ringe grad. Personer med handicap (herunder personer med mindre handicap) adskiller sig her statistisk signifikant fra personer uden handicap. Igen synes forskellen dog primært at bestå i, at relativt flere af personerne uden handicap har svaret 'ved ikke'.

Endelig for det sjette har vi spurgt, i hvilket grad de adspurgte oplever, at deres forløb (et eller flere) i jobcenteret har øget deres chancer for at komme i beskæftigelse. Relativt mange (34 pct.) af personerne med handicap oplever kun dette i ringe eller meget ringe grad, mens 29 pct. i høj eller meget høj grad oplever dette. Der er ikke nævneværdig forskel på personer med og uden handicap i denne forbindelse.

Resultaterne tegner samlet set et billede af, at andelen af personer, der har haft positive oplevelser med jobcenteret, enten er på niveau med eller større for personer med handicap end for personer uden handicap. De mere positive udsagn gælder inddragelse og muligheden for at stille spørgsmål til sagsbehandleren, når der er noget, de er usikre på. Endelig synes der gennemgående at være en indikation af, at relativt flere af personerne med større handicap end af personerne med mindre handicap har haft positive oplevelser. Dette er baggrunden for, at vi også skelner mellem personer med større og mindre handicap i de følgende afsnit.

6.3 Hvem oplever, at støtten i jobcenteret forøger chancen for at komme i beskæftigelse?

I dette afsnit har vi undersøgt, hvordan den enkeltes oplevelse af, at forløb i jobcenteret har øget beskæftigelseschancen, hænger sammen med vedkommendes personkarakteristika. Til dette formål har vi ved hjælp af regressionsanalyse sammenlignet: (1) personer, der har svaret 'i høj grad' eller 'i meget høj grad' til spørgsmålet, om deres forløb i jobcenteret har øget deres chancer for at komme i beskæftigelse, med (2) personer, der har svaret 'delvist', 'i ringe grad', 'i meget ringe grad' eller 'ved ikke' til dette spørgsmål. Undervejs sammenligner vi resultaterne for personer med større handicap, personer med handicap og personer uden handicap.

Ud over 'gruppetilhørsforhold' (større handicap, mindre handicap og intet handicap) indgår følgende andre personkarakteristika som forklarende variabler i analysen:

- Køn
- Alder og alder*alder³¹
- Indvandrer eller efterkommer vs. dansk oprindelse
- Højeste fuldførte uddannelsesniveau (grundskole, gymnasial/erhvervsfaglig uddannelse eller videregående uddannelse).

Resultaterne af de bagvedliggende regressionsanalyser fremgår af Bilagstabel 5.1 i Bilag 2. På baggrund af de gennemførte regressionsanalyser har vi beregnet sandsynligheden for at opleve, at forløb i jobcenteret har forøget chancen for at komme i beskæftigelse givet et specifikt karakteristikum, fx at have et større handicap, når værdien af de øvrige baggrundskarakteristika antager gennemsnitsværdien for alle. Resultaterne er vist i figurer, hvor der er indsat

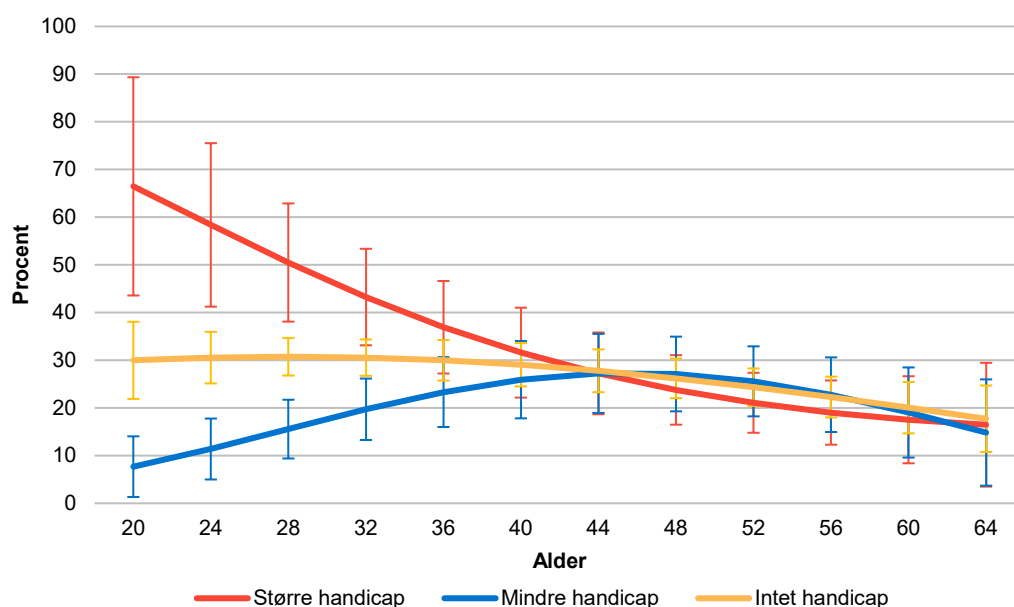
³¹ Alder indgår som kontinuert variabel. Ved også at kontrollere for alder*alder gør vi det muligt, at betydningen af alder kan stige eller falde, i takt med at man bliver ældre.

et 90-procents-konfidensinterval for hver beregning. For nærmere beskrivelse af den anvendte metode, se afsnit 1.5.

Resultaterne i Tabel 6.2 viste, at der ikke er statistisk signifikant forskel på, i hvilket omfang personer med og uden handicap oplever, at forløb i jobcenteret i høj eller meget høj grad har øget den enkeltes chancer for at komme i beskæftigelse. Samme billede tegner sig, når vi sammenligner personer med større handicap, personer med mindre handicap og personer uden handicap korrigeret for forskelle med hensyn til køn, alder, etnisk oprindelse og uddannelse: Sandsynlighederne for de tre grupper er hhv. 33, 25 og 29 pct. – forskelle, der ikke er statistisk signifikante.

Der er heller ikke nævneværdig forskel på resultaterne for hver af de tre grupper, når vi skelner mellem kvinder og mænd, se Bilagstabel 5.1. Derimod ser alder ud til at gøre en forskel, se Figur 6.1. For personer med større handicap gælder, at (den korrigerede) sandsynlighed for at i høj eller meget høj grad at opleve, at forløb i jobcenteret har øget chancen for at komme i beskæftigelse, falder relativt markant med alderen: Fra 67 pct. som 20-årig til 17 pct. som 64-årig. For personer med mindre handicap stiger sandsynligheden derimod med alderen fra 8 pct. som 20-årig til 27 pct. som 48-årig. Frem til 64-årsalderen ser sandsynligheden dog ud til også at falde for denne gruppe. Resultaterne tyder på, at unge med større handicap i markant større omfang end unge med mindre handicap oplever, at forløbet i jobcenteret har øget chancen for at komme i beskæftigelse. Imellem de to grupper finder vi personer uden handicap. Fra omkring midten af 30'erne og opefter er der ikke statistisk signifikant forskel på gruppernes sandsynlighed.

Figur 6.1 Sandsynlighed for i (meget) høj grad at opleve, at forløb i jobcenteret har øget chancen for at komme i beskæftigelse afhængigt af alder. Særskilt efter, om handicappet er større eller mindre, eller at man ikke har et handicap, 2020. Vægtet procent med et 90-procents-konfidensinterval¹.

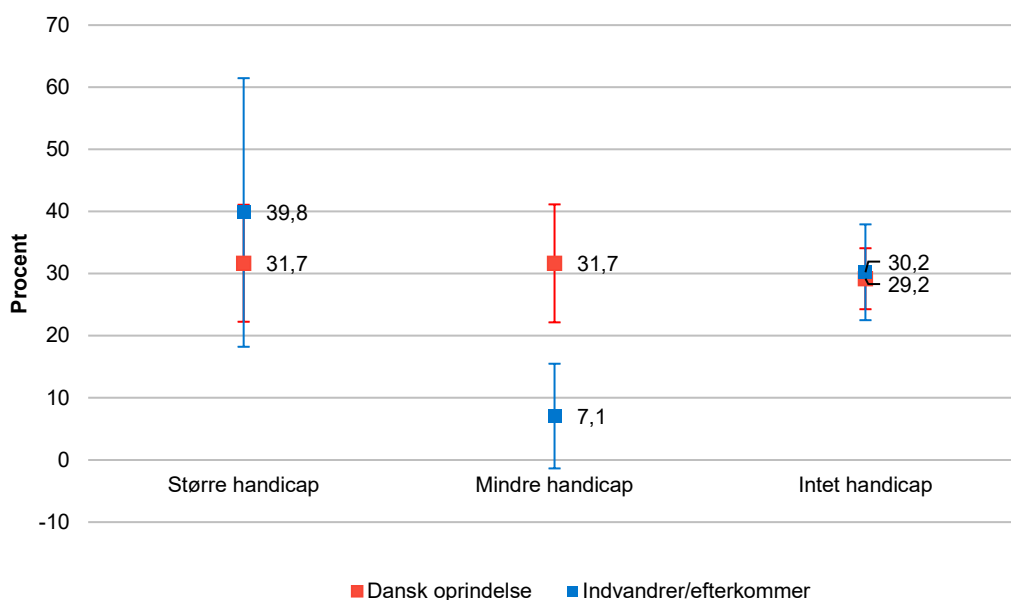

Anm.: For opregnet og uvægtet antal, se Tabel 6.1. De viste sandsynligheder er beregnet særskilt for (udvalgte) aldre for hver af de tre grupper, mens de øvrige forklarende variable antager gennemsnitsværdien for alle.

Note: ¹ Konfidensintervaller er illustreret med lodrette streger.

En mulig forklaring på den fundne forskel mellem unge med større og mindre handicap kan være, at unge med større handicap i større omfang enten har et handicap, der er synligt, eller selv italesætter at have et handicap. I givet fald har jobcentermedarbejderen bedre muligheder for at tilbyde en målrettet indsats, fx ved at formidle viden om de handicapkompenserende ordninger eller ved at tilbyde hjælp til mestring af handicap i forhold til at søge et job. Ifølge Amby (2020) er det således kun godt en fjerdedel af jobcentrene, der foretager en systematisk screening/opsporing for handicap, og det er kun i et mindretal af jobcentrene, at der sker en afklaring af, om ledige tilhører målgruppen for de handicapkompenserende ordninger.

Figur 6.2 Sandsynlighed for i (meget) høj grad at opleve, at forløb i jobcenteret har øget chancen for at komme i beskæftigelse afhængigt af, om man er indvanderer eller efterkommer eller har dansk oprindelse. Særskilt efter, om handicappet er større eller mindre, eller at man ikke har et handicap, 2020. Vægtet procent med et 90-procents-konfidensinterval¹.

Anm.: For opregnet og uvægtet antal, se Tabel 6.1. De viste sandsynligheder er beregnet særskilt for personer med dansk oprindelse og indvandrere/efterkommere for hver af de tre grupper, mens de øvrige forklarende variable antager gennemsnitsværdien for alle.

Note: ¹ Konfidensintervaller er illustreret med lodrette streger.

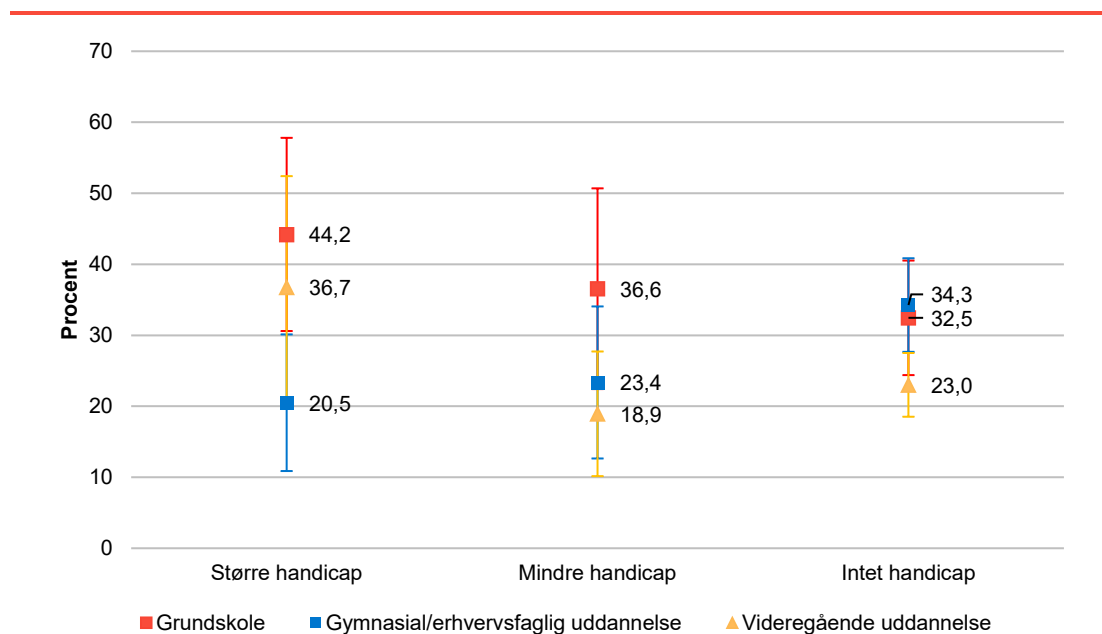
For personer med mindre handicap gør det en forskel, om man er indvanderer/efterkommer eller man har dansk oprindelse, se Figur 6.2. For indvandrere/efterkommere i denne gruppe gælder, at deres sandsynlighed for i høj eller meget høj grad at opleve, at forløb i jobcenteret har øget deres chance for at komme i beskæftigelse, kun er på 7 pct. Dette resultat er tilmed ikke statistisk signifikant, det vil her sige, at det ikke kan afvises, at sandsynligheden for denne gruppe er på 0 pct.³² Den tilsvarende sandsynlighed for personer med mindre handicap, der har dansk oprindelse, er på 32 pct.

For personer med større handicap og personer uden handicap gælder, at der ikke er nævneværdig forskel på den opgjorte sandsynlighed afhængigt af, om man har dansk oprindelse eller er indvanderer eller efterkommer.

³² Dette fremgår af, at konfidensintervallet for indvandrere/efterkommere med mindre handicap krydser 0-procents-linjen i Figur 6.2.

Uddannelsesniveaut har signifikant betydning for personer med større handicap: Sandsynligheden for i høj eller meget høj grad at opleve, at forløb i jobcenteret har øget deres chance for at komme i beskæftigelse er 44 pct. for personer med grundskole som højeste fuldførte uddannelse, mod kun 21 pct. for personer med gymnasial eller erhvervsfaglig uddannelse, se Figur 6.3. Der er ikke statistisk signifikant forskel på de opgjorte sandsynligheder afhængigt af uddannelsesniveau for personer med mindre handicap. For personer uden handicap gælder, at sandsynligheden er større for personer med gymnasial/erhvervsfaglig uddannelse end for personer med videregående uddannelse (34 mod 23 pct.). Der er med andre ord en vis tendens til, at sandsynligheden for at opleve, at forløb i jobcenteret har forøget beskæftigelseschancen, falder med stigende uddannelsesniveau. Lignende resultater fremgår af Larsen, Jakobsen & Mikkelsen (2020).

Figur 6.3 Sandsynlighed for i (meget) høj grad at opleve, at forløb i jobcenteret har øget chancen for at komme i beskæftigelse afhængigt af, om man har grundskole, gymnasial/erhvervsfaglig uddannelse eller videregående uddannelse som højeste fuldførte uddannelse. Særskilt efter, om handicappet er større eller mindre, eller at man ikke har et handicap, 2020. Vægtet procent med et 90-procents-konfidensinterval¹.

Anm.: For opregnet og uvægtet antal, se Tabel 6.1. De viste sandsynligheder er beregnet særskilt for personer med de undersøgte uddannelsesniveauer for hver af de tre grupper, mens de øvrige forklarende variabler antager gennemsnitsværdien for alle.

Note: ¹ Konfidensintervaller er illustreret med lodrette streger.

6.4 Hvilken rolle spiller andre oplevelser knyttet til forløbet i jobcenteret?

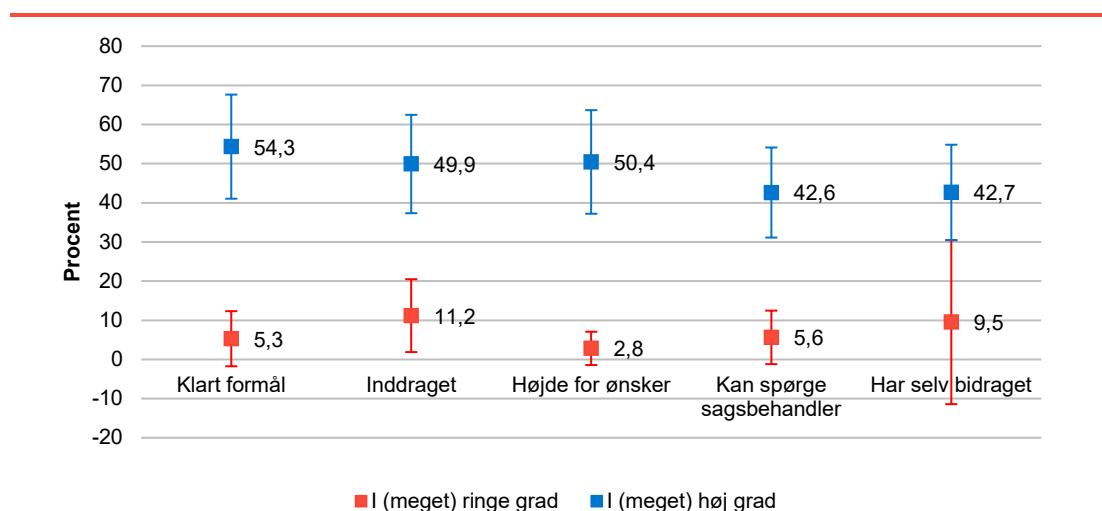
Afslutningsvis ser vi på, hvilken rolle andre oplevelser knyttet til forløbet i jobcenteret spiller for sandsynligheden for i høj eller meget høj grad at opleve, at forløbet i jobcenteret har øget chancen for at komme i beskæftigelse.

Følgende oplevelser knyttet til forløbet i jobcenteret indgår i analyserne (se også Tabel 6.2):

- I hvilken grad, det har stået klart for den enkelte, hvad der skulle komme ud af de aktiviteter iværksat af jobcenteret, som vedkommende har deltaget i
- I hvilken grad den enkelte mener, at sagsbehandleren i jobcenteret har inddraget vedkommende, når dennes aktiviteter er blevet tilrettelagt
- I hvilken grad den enkelte mener, at sagsbehandleren i jobcenteret har taget højde for vedkommendes ønske, når aktiviteter er blevet tilrettelagt
- I hvilken grad den enkelte mener, at han/hun har kunnet spørge sagsbehandleren, hvis der har været noget, som vedkommende var i tvivl om eller ikke forstod
- I hvilken grad vedkommende selv har bidraget til at få et udbytte af de iværksatte aktiviteter.

For hver af de fem oplevelser har vi ved hjælp af regressionsanalyse sammenlignet dem, der har svaret 'i ringe grad' eller 'i meget ringe grad', med dem, der har svaret 'i høj grad' eller 'i meget høj grad' på de enkelte spørgsmål.³³ Analyserne er foretaget for hver af de fem oplevelser hver for sig³⁴, samtidig med at vi har korrigeret for gruppe (større handicap, mindre handicap og intet handicap), køn, alder, (alder*alder), etnisk oprindelse og uddannelse. Resultaterne for hver af de fem oplevelser fremgår af Bilagstabel 5.2.

Figur 6.4 Sandsynligheden for, at personer med større handicap i (meget) høj grad oplever, at forløb i jobcenteret har øget chancen for at komme i beskæftigelse afhængigt af, om de i (meget) høj grad eller i (meget) ringe grad har haft forskellige andre oplevelser i tilknytning til jobcenteret, 2020. Vægtet procent med et 90-procents-konfidensinterval¹.

Anm.: For opregnet og uvægtet antal, se Tabel 6.1. De viste sandsynligheder er beregnet særskilt for personer, der har svaret 'i (meget) høj grad', og personer, der har svaret 'i (meget) ringe grad' på de fem spørgsmål, mens de øvrige forklarende variabler (køn, alder, etnisk oprindelse og uddannelse) antager gennemsnitsværdien for alle.

Note: ¹ Konfidensintervaller er illustreret med lodrette streger.

Med det formål at belyse, om der er oplevelser, der er særligt vigtige for den enkelte gruppe, har vi her valgt illustrere resultaterne for hver af de fem oplevelser samlet for de tre grupper hver for sig. Vi ser først på resultaterne for personer med større handicap, se Figur 6.4.

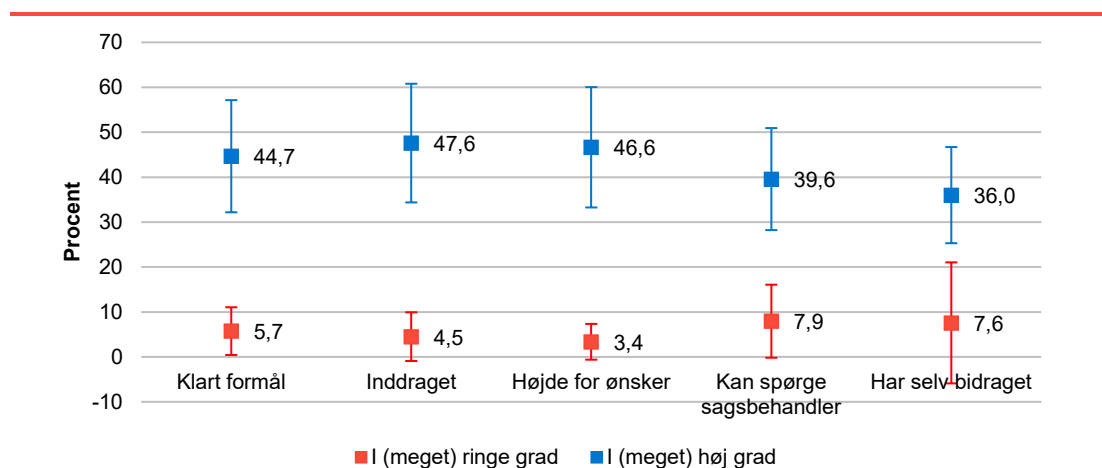
³³ I analyserne indgår dem, der har svaret hhv. 'delvist' og 'ved ikke' som en tredje kategori. De to svar er samlet i én kategori på grund af et begrænset observationsantal.

³⁴ Der er relativ stor korrelation mellem de undersøgte oplevelser.

For personer med større handicap viser der sig samme tendens for alle de undersøgte oplevelser: Sandsynligheden for at opleve, at støtten i jobcenteret har bidraget til at øge beskæftigelseschancen, er markant større, hvis man i (meget) høj grad har haft en given oplevelse, end hvis man i ringe eller meget ringe grad har haft denne oplevelse. De største forskelle finder vi for 'klart formål' og 'højde for ønsker': Sandsynligheden er 54 pct., hvis formålet med de aktiviteter, man har deltaget i, i høj eller meget høj grad har stået klart for én mod kun 5 pct., hvis dette kun i ringe eller meget ringe grad har stået klart. Tilsvarende er sandsynligheden 50 pct., hvis man i høj eller meget høj grad mener, at ens sagsbehandler har taget højde for ens ønsker, når aktiviteter er blevet tilrettelagt mod kun 3 pct., hvis dette kun i ringe eller meget ringe grad er tilfældet. Det gør tilsyneladende en mindre forskel, om man i høj eller meget høj grad eller i ringe eller meget ringe grad selv har bidraget til at få et udbytte af de iværksatte aktiviteter. Forskellene mellem resultaterne for hver af de fem oplevelser er dog ikke statistisk signifikante, hvilket kan være en følge af et begrænset observationsantal.

Resultaterne for personer med mindre handicap og for personer uden handicap ligner i høj grad resultaterne for personer med større handicap, se Figur 6.5 og Figur 6.6. Eneste tilføjelse er, at det for personer i disse grupper også ser ud til at spille en stor rolle, i hvilket omfang de oplever, at de er blevet inddraget i tilrettelæggelsen af aktiviteter. Når vi sammenligner de opgjorte sandsynligheder (og de dertil hørende konfidensintervaller), der er vist i figurerne 6.5-6.6, finder vi dog, at forskellene mellem personer med større handicap, personer med mindre handicap og personer uden handicap ikke er statistisk signifikante.

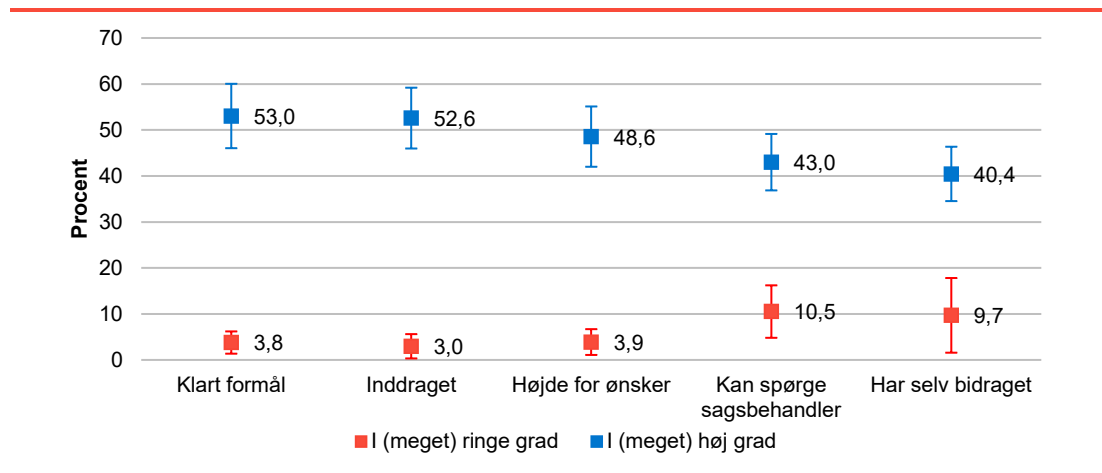
Figur 6.5 Sandsynligheden for, at personer med mindre handicap i (meget) høj grad oplever, at forløb i jobcenteret har øget chancen for at komme i beskæftigelse afhængigt af, om de i (meget) høj grad eller i (meget) ringe grad har haft forskellige andre oplevelser i tilknytning til jobcenteret, 2020. Vægtet procent med et 90-procents-konfidensinterval¹.

Anm.: For opregnet og uvægtet antal, se Tabel 6.1. De viste sandsynligheder er beregnet særskilt for personer, der har svaret 'i (meget) høj grad', og personer, der har svaret 'i (meget) ringe grad' på de fem spørgsmål, mens de øvrige forklarende variabler (køn, alder, etnisk oprindelse og uddannelse) antager gennemsnitsværdien for alle.

Note: ¹ Konfidensintervaller er illustreret med lodrette streger.

Figur 6.6 Sandsynligheden for, at personer uden handicap i (meget) høj grad oplever, at forløb i jobcenteret har øget chancen for at komme i beskæftigelse afhængigt af, om de i (meget) høj grad eller i (meget) ringe grad har haft forskellige andre oplevelser i tilknytning til jobcenteret, 2020. Vægtet procent med et 90-procents-konfidensinterval¹.

Anm.: For opregnet og uvægtet antal, se Tabel 6.1. De viste sandsynligheder er beregnet særskilt for personer, der har svaret 'i (meget) høj grad', og personer, der har svaret 'i (meget) ringe grad' på de fem spørgsmål, mens de øvrige forklarende variabler (køn, alder, etnisk oprindelse og uddannelse) antager gennemsnitsværdien for alle.

Note: ¹ Konfidensintervaller er illustreret med lodrette streger.

6.5 Opsamling

Markant flere af personerne med end personerne uden handicap har haft kontakt med jobcenteret inden for de seneste 3 år. Desuden er forløb i jobcenteret i denne periode samlet set af længere varighed for personer med end for personer uden handicap.

Flertallet af personerne med handicap oplever at have kunnet stille spørgsmål til deres sagsbehandler i jobcenteret, hvis der var noget, de var i tvivl om eller ikke forstod. Mange af dem har desuden en oplevelse af, at de selv har bidraget til at få et udbytte af de aktiviteter, som jobcenteret har iværksat. Lidt færre af personerne med handicap føler sig inddraget og oplever, at der er taget højde for deres ønsker, når aktiviteterne er blevet tilrettelagt. Færre af dem giver udtryk for, at formålet med de iværksatte aktiviteter har stået klart for dem, og endnu færre af dem oplever, at forløbet i jobcenteret har forøget deres beskæftigelseschance.

Der er den samme eller en højere andel af personerne med handicap, der har haft positive oplevelser i jobcenteret, end af personerne uden handicap. De områder, hvor personer med handicap er mere positive end personer uden handicap, vedrører oplevelserne af dels at blive inddraget, når ens aktiviteter er blevet tilrettelagt, dels at kunne stille spørgsmål til sagsbehandleren, når der er noget, de er usikre på. Endelig er der indikationer på, at relativt flere af personerne med større handicap end personerne med mindre handicap har haft positive oplevelser i deres kontakt med jobcenteret.

Der er ikke nævneværdig forskel på personer med større handicap, personer med mindre handicap og personer uden handicap, når det gælder sandsynligheden for at opleve, at forløb i jobcenteret har forøget deres chance for at komme i beskæftigelse.

Blandt personer med større handicap har unge relativt høj sandsynlighed for at opleve, at forløb i jobcenteret har forøget deres chance for at komme i beskæftigelse – det modsatte resultat

viser sig for unge med mindre handicap. Sandsynligheden for at opleve dette ser endvidere ud til at falde med stigende uddannelsesniveau – dette gælder for både personer med og personer uden handicap.

Der ser for både personer med og uden handicap ud til at være en positiv sammenhæng mellem på den ene side sandsynligheden for at opleve, at forløb i jobcenteret har forøget chancen for at komme i beskæftigelse og på den anden side, at formålet med de iværksatte aktiviteter har stået klart for den enkelte, at man er blevet inddraget, og der er taget højde for ens ønsker i tilrettelæggelsen af aktiviteter, at man har kunnet spørge sin sagsbehandler, hvis der var noget, man var i tvivl om eller ikke forstod, og at man selv har bidraget til at få et udbytte af de iværksatte aktiviteter.

Litteratur

- Amby, F. 2020, "Jobcentrenes indsats, viden og holdninger" in *Handicap og beskæftigelse: Fra barrierer til broer*, eds. T. Bredgaard, F. Amby, H. Holt & F. Thuesen, 1st edn, Djøf Forlag, København, pp. 287-307.
- Bedre Psykiatri 2021, *Så mange er syge*. Available: <http://www.refworks.com/refworks2/default.aspx?r=references|MainLayout::init> [2021, 10. juni].
- Beskæftigelsesministeriet 2020, *Bekendtgørelse om genåbning og fortsat delvis suspension af beskæftigelsesindsatsen som følge af COVID-19. BEK nr 867 af 12/06/2020*, Beskæftigelsesministeriet, København.
- Beskæftigelsesministeriet 2018, *Aftale om udmøntning af satspuljen for 2019 på beskæftigelsesområdet*, Beskæftigelsesministeriet, København.
- Beskæftigelsesministeriet & Børne- og Socialministeriet 2018, *Udspil: Flere mennesker med handicap skal i job*. Available: <https://bm.dk/media/8042/handicapudspil.pdf> [2019, 3. januar].
- Bredgaard, T. & Thuesen, F. 2020, "Integreret arbejdsmarkedsforståelse" in *Handicap og beskæftigelse: Fra barrierer til broer*, eds. T. Bredgaard, F. Amby, H. Holt & F. Thuesen, 1. udg., Djøf, Kbh., pp. 35-55.
- Christensen, A.B., Schaldemose, S. & Amby, F. 2019, "Førtidspension fra kompensations-tanke til udviklingsfokus", *Tidsskrift for arbejdsliv*, vol. 21, no. 1, pp. 29-47.
- Danmarks Evalueringsinstitut 2016, *Effekter af studiejob, udveksling og projektorienterede forløb: En effektanalyse af kandidatstuderendes tilvalg på universiteterne*, Danmarks Evalueringsinstitut, København.
- Danmarks Statistik 2021a, *Statistikbanken*. Available: <https://www.statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1297> [2021, 2. juni].
- Danmarks Statistik 2021b, *Statistikdokumentation for Arbejdskraftundersøgelsen 2020 4. kvartal*. Available: <https://www.dst.dk/Site/Dst/SingleFiles/GetArchive-File.aspx?fi=4238486316&fo=0&ext=kvaldel> [2021, 15. marts].
- Danmarks Statistik 2019, *2019-opregningens effekt på Arbejdskraftundersøgelsens hovedtal*, Danmarks Statistik, København.
- Danmarks Statistik 2014, *Danmarks Statistiks forskellige ledighedsbegreber. Danmarks Statistik, Arbejdsmarked*. Available: https://www.refworks.com/refworks2/default.aspx?r=references|MainLayout::init#Zt-pNEfDMoih_OQxMP44|start [2021, 21. april].
- Dansk Arbejdsgiverforening 2018, *Ulykkesstatistik. Statistisk-økonomisk afdeling*, Dansk Arbejdsgiverforening, København.
- De Økonomiske Råd 2020, *Dansk økonomi, efterår 2020. Rapport fra Formandsskabet*, De Økonomiske Råd, København.
- Deding, M., Fridberg, T. & Jakobsen, V. 2008, "Non-response in a survey among immigrants in Denmark", vol. 2, no. 3, pp. 107-121.

- Deloitte 2018, *Evaluering af reform af førtidspension og fleksjob: Hovedrapport*, Beskæftigelsesministeriet, København.
- Den Sociale Kapitalfond 2017, *Fritidsjob til udsatte unge er en god investering for samfundet*, Den Sociale Kapitalfond Management ApS, København.
- FN 2017, *FN's Konvention om rettigheder for personer med handicap*, Udenrigsministeriet, København.
- Foreningen Nydansker 2013, *Fritidsjob for fremtiden: En undersøgelse af effekten af tidlige erhvervs erfaringer på uddannelse, beskæftigelse og kriminalitet blandt unge*, Foreningen Nydansker, København.
- Holt, H. 2020a, "Et vendepunkt i et livsforløb" in *Handicap og beskæftigelse: Fra barrierer til broer*, eds. T. Bredgaard, F. Amby, H. Holt & F. Thuesen, Djøf, København, pp. 161-182.
- Holt, H. 2020b, "Livsovergange af betydning for beskæftigelse" in *Handicap og beskæftigelse: Fra barrierer til broer*, eds. T. Bredgaard, F. Amby, H. Holt & F. Thuesen, Djøf, København, pp. 133-159.
- Holt, H., Larsen, M., Bach, H.B. & Jensen, S. 2015, *Borgere i fleksjob efter reformen*, SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, København.
- Kjeldsen, M.M., Houlberg, H.S. & Høgelund, J. 2013, *Handicap og beskæftigelse: Udviklingen mellem 2002 og 2012*, SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, København.
- Larsen, B. & Høgelund, J. 2009, *Handicap og beskæftigelse: Udviklingen mellem 2002 og 2008*, SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, København.
- Larsen, M., Jakobsen, V. & Mikkelsen, C.H. 2020, *Handicap og beskæftigelse 2019: Viden til at understøtte at flere personer med handicap kommer i beskæftigelse*, VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, København.
- Lesner, R.V., Damm, A.P., Bertelsen, P. & Uffe, M. 2018, *Life Skills Development of Teenagers through Spare-Time Jobs (Working Paper 2018-8)*, Department of Economics and Business Economics, Aarhus University, Aarhus.
- Long, J.S. & Freese, J. 2014, *Regression models for categorical dependent variables using Stata*, 3rd edn, Stata Press Publication, StataCorp LP, College Station, Texas.
- Miiller, M.M., Høgelund, J. & Geerdsen, P.P. 2006, *Handicap og beskæftigelse: Udviklingen mellem 2002 og 2005*, Socialforskningsinstituttet, København.
- Rode Larsen, M. & Høgelund, J. 2015, *Handicap og beskæftigelse: Udviklingen mellem 2002-2014*, SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, København.
- Rode Larsen, M. & Høgelund, J. 2014, *Handicap, uddannelse og beskæftigelse*, SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, København.
- Rode Larsen, M. & Larsen, M. 2017, *Handicap, beskæftigelse og uddannelse i 2016*, SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, København.

- Shamshiri, D., Salado-Rasmussen, J. & Krogh, C. 2020, "Arbejdsgiveres holdninger, viden og erfaringer" in *Handicap og beskæftigelse: Fra barrierer til broer*, eds. T. Bredgaard, F. Amby, H. Holt & F. Thuesen, Djøf, Kbh., pp. 185-208.
- Singhammer, J. 2008, *Etniske minoriteters sundhed*, Center for folkesundhed, Region Midtjylland.
- Stata 2020, *Subpopulation estimation — Subpopulation estimation for survey*. Available: <https://www.stata.com/manuals/svy.pdf> [2020, 28. marts].
- Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering 2021, *Jobindsats. Data om arbejdsmarkedet*. Available: <https://www.jobindsats.dk/jobindsats/> [2021, 17. maj].
- Sundhedsstyrelsen & SDU Statens Institut for Folkesundhed 2020, *Danskernes sundhed. Tal for Den Nationale Sundhedsprofil*. Available: <http://www.danskernessundhed.dk/> [2020, 11. maj].
- Thomsen, L.B. & Høgelund, J. 2011, *Handicap og beskæftigelse: Udviklingen mellem 2002 og 2010*, SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, København.
- Thuesen, F. & Shamshiri-Petersen, D. 2020, "Sociale netværk og deres betydning for jobsøgning og beskæftigelse" in *Handicap og beskæftigelse: Fra barrierer til broer*, eds. T. Bredgaard, F. Amby, H. Holt & F. Thuesen, Djøf, København, pp. 107-131.
- WHO 2001, *International Classification of Functioning, Disability and Health*, World Health Organization, Geneva.

Bilag 1 Opgørelser for seks hovedkategorier af handicap

Større eller mindre handicap?

Bilagstabel 1.1 Personer med handicap fordelt efter, om handicappet er større eller mindre. I alt og særskilt efter type af handicap, 2020. Vægtet procent.

	Mobilitets- handicap	Sanse- og kommuni- kations- handicap	Psykisk handicap	Kognitivt handicap	Sygdom	Andet	Handicap, i alt
Større handicap	47,8	28,8	57,7	54,3	36,0	51,1	47,1
Mindre handicap	52,2	71,2	42,3	45,7	64,0	48,9	52,9
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Opregnet antal	260.151	17.608	127.588	56.827	183.778	112.596	758.548
Uvægtet antal	1.079	79	456	197	779	466	3.056

Alder for handicappets opståen

Bilagstabel 1.2 Personer med handicap fordelt efter alder ved handicappets opståen. I alt og særskilt efter type af handicap, 2020. Vægtet procent.

	Mobilitets- handicap	Sanse- og kom- munikations- handicap	Psykisk handicap	Kognitivt handicap	Sygdom	Andet	Handicap, i alt
Medfødt	3,5	32,5	5,0	40,2	10,9	9,6	9,9
1-15 år	5,2	14,1	14,9	9,1	13,4	7,5	9,7
16-29 år	20,5	6,8	26,6	13,8	17,1	18,3	19,5
30-39 år	20,8	13,9	13,8	7,5	10,2	15,8	15,2
40-49 år	22,2	7,4	9,6	6,8	19,4	20,4	17,6
50-64 år	17,4	15,9	6,2	9,0	19,5	12,4	14,6
Ved ikke	10,4	9,4	23,9	13,7	9,4	16,1	13,5
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Opregnet antal	260.151	17.608	127.588	56.827	183.778	112.596	758.548
Uvægtet antal	1.079	79	456	197	779	466	3.056

Handicap som barriere for ligeværdig deltagelse

Bilagstabel 1.3 Personer med handicap fordelt efter, i hvilket omfang de oplever, at handicappet begrænser dem i sociale sammenhænge. I alt og særskilt efter type af handicap, 2020. Vægtet procent.

	Mobilitets- handicap	Sanse- og kommuni- kationshan- dicap	Psykisk handicap	Kognitivt handicap	Sygdom	Andet	Handicap, i alt
Slet ikke	25,8	26,5	7,9	13,0	42,6	25,3	25,8
I ringe grad	21,8	23,5	13,7	8,0	20,8	17,8	18,6
I nogen grad	33,9	34,7	37,0	45,0	25,5	32,1	32,9
I høj grad	18,6	15,3	41,5	34,0	11,1	24,8	22,6
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Opregnet antal	259.873	17.608	127.588	56.827	183.778	112.094	757.768
Uvægtet antal	1.078	79	456	197	779	464	3.053

Anm.: Personer, der svarer 'ved ikke', er frasortet (0,1 pct. af alle).

Bilagstabel 1.4 Personer med handicap fordelt efter, i hvilket omfang de oplever, at handicappet begrænser dem i arbejdsmæssige sammenhænge¹. I alt og særskilt efter type af handicap, 2020. Vægtet procent.

	Mobilitets- handicap	Sanse- og kommuni- kations- handicap	Psykisk handicap	Kognitivt handicap	Sygdom	Andet	Handicap, i alt
Slet ikke	9,8	28,6	6,5	10,9	39,5	20,2	18,5
I ringe grad	17,0	20,7	11,2	7,3	17,7	13,7	15,1
I nogen grad	28,7	25,9	24,6	26,7	16,5	21,5	23,8
I høj grad	20,0	14,0	28,2	30,7	7,6	15,1	18,3
Helt uden for arbejds- markedet	24,4	10,7	29,5	24,3	18,6	29,6	24,3
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Opregnet antal	259.165	17.608	127.588	56.827	183.573	112.127	756.887
Uvægtet antal	1.074	79	456	197	778	464	3.048

Anm.: Personer, der svarer 'ved ikke', er frasortet (0,2 pct. af alle).

Note: ¹ Spørgsmålet er stillet til beskæftigede, ledige og personer uden for arbejdsstyrken, der enten har lovning på arbejde (om mere end 3 måneder) eller som ønsker arbejde. De resterende personer, som beregnes som 'Helt uden for arbejdsmarkedet', er tilføjet til beregningsgrundlaget for at få et billede af de arbejdsmæssige begrænsninger i gruppen af personer med handicap som helhed.

Arbejdsevne

Bilagstabel 1.5 Personer med handicap fordelt efter arbejdsevne opgjort på en skala fra 1-10. I alt og særskilt efter type af handicap, 2020. Vægtet procent og gennemsnit.

	Mobilitets- handicap	Sanse- og kommuni- kations- handicap	Psykisk handicap	Kognitivt handicap	Sygdom	Andet	Handicap, i alt
1-3	32,3	14,8	42,6	37,6	19,7	34,5	31,3
4-7	28,5	20,2	33,3	38,6	15,7	21,4	25,7
8-10	39,2	65,0	24,1	23,8	64,6	44,2	43,0
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Gennem- snit	5,8	7,5	4,7	5,1	7,4	5,8	6,0
Opregnet antal	259.539	17.608	126.530	56.568	182.989	111.644	754.878
Uvægtet antal	1.076	79	452	196	776	462	3.041

Anm.: Spørgsmaalsformulering: "Hvordan opfatter du din arbejdsevne nu. Angiv på en skala fra 1 til 10, hvor 1 betyder, at man slet ikke kan arbejde, og 10 betyder, at man har fuld arbejdsevne". Personer, der har svaret 'ved ikke', er frasorteret (i alt 1,4pct. af alle).

Uddannelse

Bilagstabel 1.6 Personer med handicap fordelt efter højeste fuldførte uddannelsesnivea. I alt og særskilt efter type af handicap, 2020. Vægtet procent.

	Mobilitets- handicap	Sanse- og kommuni- kations- handicap	Psykisk handicap	Kognitivt handicap	Sygdom	Andet	Handicap, i alt
Grundskole	35,1	31,2	41,5	50,5	29,6	33,7	35,7
Gymnasial uddan- nelse	5,4	18,8	14,6	14,7	10,2	8,3	9,6
Erhvervsfaglig ud- dannelse	39,2	15,3	21,2	20,3	31,4	28,7	30,7
Kort videregående uddannelse	4,0	7,9	3,0	1,8	4,4	5,3	4,1
Mellemlang videre- gående uddannelse	12,5	16,8	15,5	8,7	16,0	18,0	14,5
Lang videregående uddannelse	3,8	9,9	4,2	4,0	8,3	6,0	5,5
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Opregnet antal	260.151	17.608	127.588	56.827	183.778	112.596	758.548
Uvægtet antal	1.079	79	456	197	779	466	3.056

Anm.: Oplysninger om uddannelse er baseret på registerdata for 2019.

Arbejdsmarkedsstatus

Bilagstabel 1.7 Personer med handicap fordelt efter arbejdsmarkedsstatus. I alt og særskilt efter type af handicap, 2020. Vægtet procent.

	Mobilitets- handicap	Sanse- og kommuni- kations- handicap	Psykisk handicap	Kognitivt handicap	Sygdom	Andet	Handicap, i alt
Beskæftiget	59,2	69,2	34,5	37,1	67,8	56,6	55,3
AKU-ledig	4,3	5,8	6,3	5,3	3,4	3,0	4,3
Uden for arbejds- styrken	36,6	25,0	59,2	57,6	28,8	40,3	40,4
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Opregnet antal	260.151	17.608	127.588	56.827	183.778	112.596	758.548
Uvægtet antal	1.079	79	456	197	779	466	3.056

Ansættelse på særlige vilkår

Bilagstabel 1.8 Beskæftigede med handicap fordelt efter, om de på grund af helbredsproblemer eller handicappet har et job på særlige vilkår i form af et fleksjob, en anden type job på særlige vilkår eller et job på ordinære vilkår. I alt og særskilt efter type af handicap, 2020. Vægtet procent.

	Mobilitets- handicap	Sanse- og kommuni- kations- handicap	Psykisk handicap	Kognitivt handicap	Sygdom	Andet	Handicap, i alt
Ja, i et fleksjob	20,5	-	21,2	33,9	11,2	14,2	17,2
Ja, anden type job på særlige vilkår	3,5	-	5,8	10,2	1,9	3,6	3,6
Nej eller ved ikke	76,0	87,2	73,0	55,9	86,9	82,2	79,2
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Opregnet antal	153.913	12.180	43.994	21.068	124.465	63.771	419.391
Uvægtet antal	686	54	171	77	546	272	1.806

Anm.: På grund af for få observationer er procentfordelingen for ansatte på særlige vilkår af diskretionshensyn ikke vist for sanse- og kommunikationshandicap.

Bilag 2 Bilagstabeller og -figurer til kapitel 3

Bilagstabel 2.1 Andel beskæftigede med handicap, i alt og særskilt efter type af handicap og om handicappet er større eller mindre, 2019 og 2020. Vægtet procent.

	2019	2020
<i>Større handicap</i>		
Mobilitetshandicap	43,3	38,0
Sanse- og kommunikationshandicap	49,2	50,2
Psykisk handicap	21,9	22,0
Kognitivt handicap	30,8	25,0
Sygdom	40,8	44,3
Andet	35,7	34,2
I alt	36,8	34,3
<i>Mindre handicap</i>		
Mobilitetshandicap	80,1	78,5
Sanse- og kommunikationshandicap	76,5	76,8
Psykisk handicap	50,8	51,4
Kognitivt handicap	60,5	51,4
Sygdom	83,6	81,0
Andet	72,0	80,0 *
I alt	74,8	74,0
<i>Handicap i alt</i>		
Mobilitetshandicap	64,3	59,2 *
Sanse- og kommunikationshandicap	65,5	69,2
Psykisk handicap	35,3	34,5
Kognitivt handicap	46,3	37,1
Sygdom	66,8	67,8
Andet	53,6	56,6

Anm.: En indikation af det opregnede og uvægtede antal personer i hver kategori for handicaptypen for 2020 fremgår af Tabel 2.1 i afsnit 2.2 og for 2019 af tabel 2.1 i Larsen, Jakobsen & Mikkelsen (2020).

Bilagstabel 2.2 Andel beskæftigede særskilt efter bopælsregion. Særskilt efter, om de har et handicap eller ej og om handicappet er større eller mindre, 2019 og 2020. Vægtet procent.

	2019	2020
<i>Større handicap</i>		
Hovedstaden	37,5	35,4
Midtjylland	38,3	37,0
Nordjylland	34,0	25,5
Sjælland	32,1	34,2
Syddanmark	38,6	35,4
I alt	36,8	34,3
<i>Mindre handicap</i>		
Hovedstaden	77,3	74,6
Midtjylland	79,1	73,0*
Nordjylland	69,2	74,8
Sjælland	73,4	70,5
Syddanmark	71,3	76,3
I alt	74,8	74,0
<i>Handicap i alt</i>		
Hovedstaden	60,4	58,0
Midtjylland	59,9	56,5
Nordjylland	52,5	48,2
Sjælland	55,8	52,4
Syddanmark	55,6	56,2
I alt	57,6	55,3
<i>Intet handicap</i>		
Hovedstaden	85,1	84,4
Midtjylland	82,8	83,5
Nordjylland	81,0	81,9
Sjælland	84,5	86,0
Syddanmark	84,6	83,3
I alt	84,0	83,9

Anm.: Opregnet antal: 114.912-2.197.886, uvægtet antal: 522-9.330

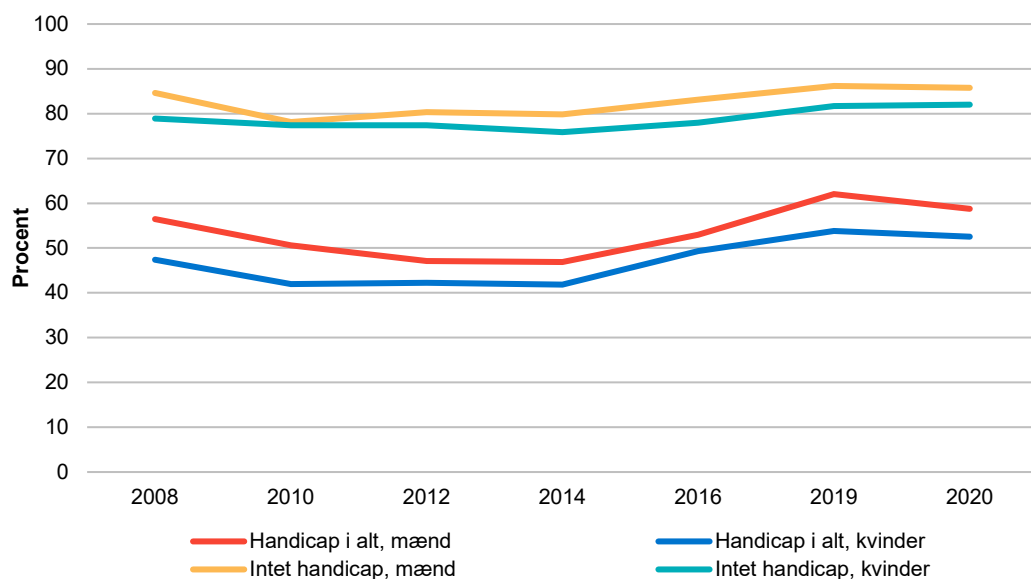
Bilagstabel 2.3 Andel, der er beskæftiget inden for hovedbrancherne 'Landbrug, forsynings- og fremstillingsvirksomhed', 'Bygge, handel og transport', 'Service, finans og ejendom' og 'Offentlig forvaltning og service'. Særskilt efter om de har et handicap eller ej, og om handicappet er større eller mindre, 2019 og 2020. Vægtet procent.

	2019	2020
<i>Større handicap</i>		
Landbrug, forsynings- og fremstillingsvirksomhed	5,9	3,8
Bygge, handel og transport	10,0	8,8
Service, finans og ejendom	6,7	6,1
Offentlig forvaltning og service	13,6	15,5
I alt, inkl. uoplyst branche ¹⁾	36,8	34,3
<i>Mindre handicap</i>		
Landbrug, forsynings- og fremstillingsvirksomhed	10,7	10,2
Bygge, handel og transport	20,1	19,7
Service, finans og ejendom	12,9	13,3
Offentlig forvaltning og service	30,7	30,6
I alt, inkl. uoplyst branche ¹⁾	74,8	74,0
<i>Handicap i alt</i>		
Landbrug, forsynings- og fremstillingsvirksomhed	8,5	7,2
Bygge, handel og transport	15,5	14,6
Service, finans og ejendom	10,1	9,9
Offentlig forvaltning og service	22,9	23,5
I alt, inkl. uoplyst branche ¹⁾	57,6	55,3
<i>Intet Handicap</i>		
Landbrug, forsynings- og fremstillingsvirksomhed	12,0	12,2
Bygge, handel og transport	20,6	21,4
Service, finans og ejendom	20,0	19,0
Offentlig forvaltning og service	31,0	31,1
I alt, inkl. uoplyst branche ¹⁾	84,0	83,9

Anm.: Opregnet antal: 113.127-2.188.210, uvægtet antal: 514-9.186

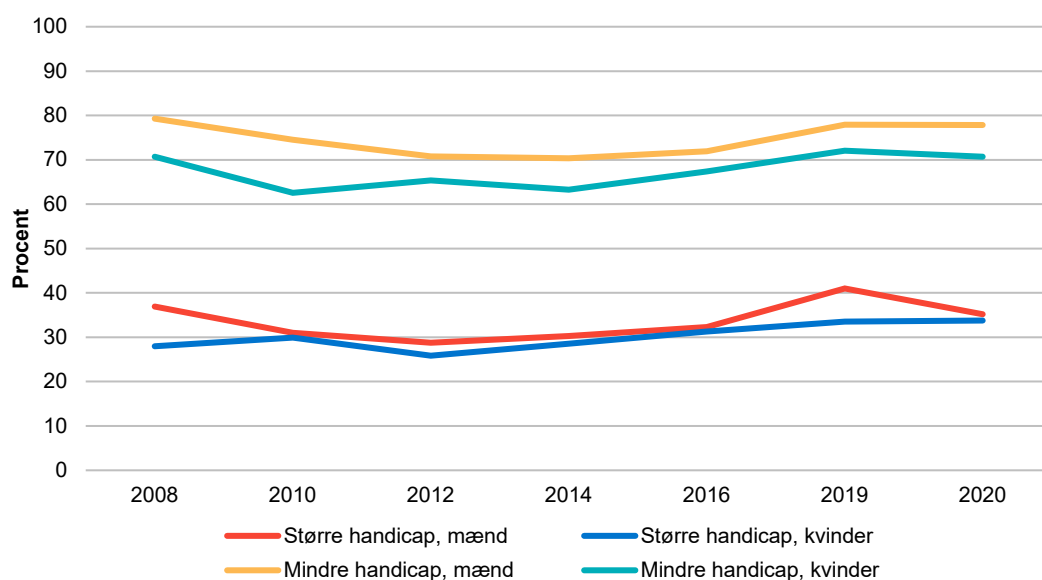
Note: ¹ Branchen er uoplyst for en mindre del af de beskæftigede. For inddeling af brancher se Tabel 3.5.

Bilagsfigur 2.1 Andel beskæftigede kvinder og mænd. Særskilt efter, om de har et handicap eller ej, 2008, 2010, 2012, 2014, 2016, 2019 og 2020. Vægtet procent.

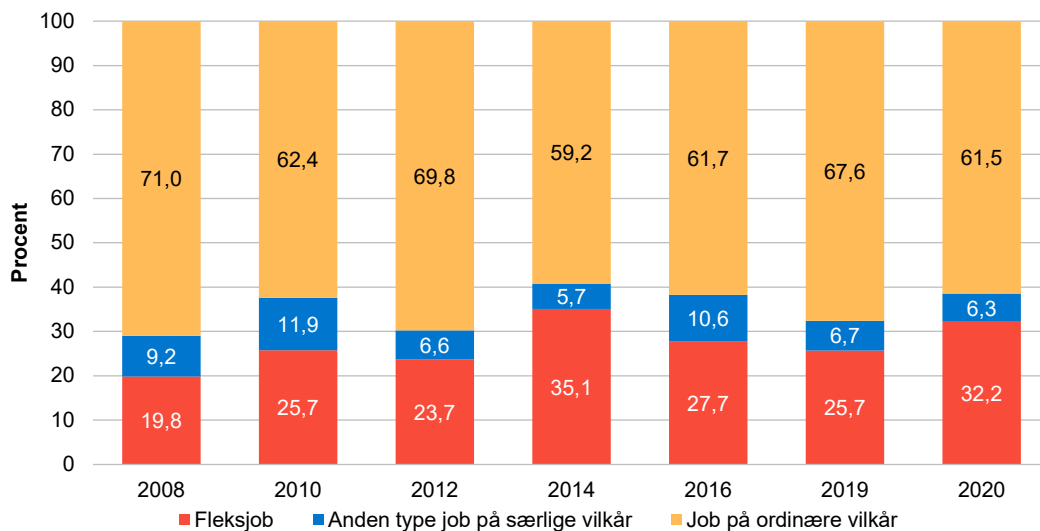
Anm.: Opregnet antal: 294.406-1.697.454, uvægtet antal: 1.076-7.760. Statistisk signifikant forskel (10-procents-niveau) i ledighedsprocenten mellem årene for a) handicap, i alt, mænd: 2008-2010, 2014-2016, 2016-2019; b) handicap, i alt, kvinder: 2008-2010, 2014-2016, 2016-2019; c) Intet handicap, mænd: 2008-2010, 2010-2012, 2014-2016, 2016-2019; d) Intet handicap, kvinder: 2008-2010, 2012-2014, 2014-2016, 2016-2019.

Bilagsfigur 2.2 Andel beskæftigede kvinder og mænd med handicap. Særskilt efter, om handicappet er større eller mindre, 2008, 2010, 2012, 2014, 2016, 2019 og 2020. Vægtet procent.

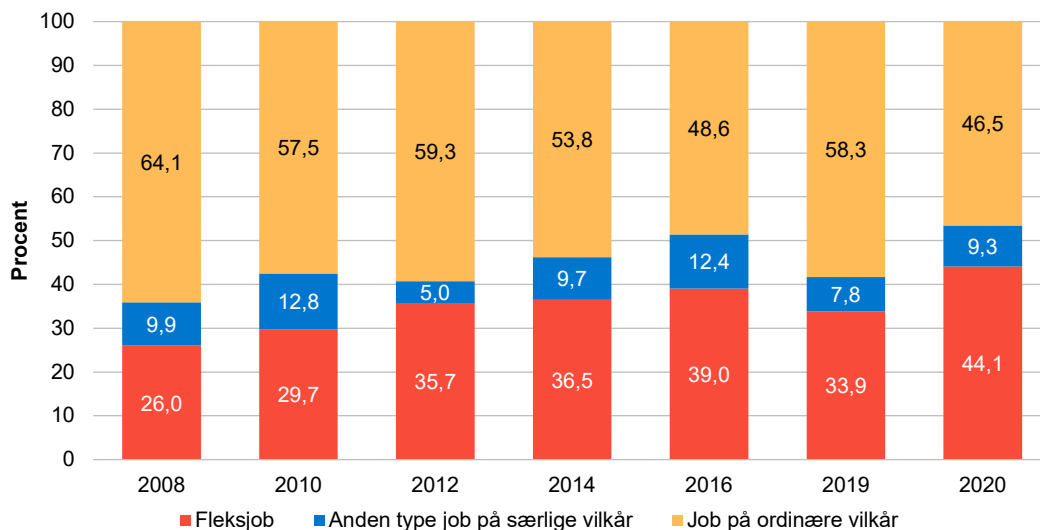
Anm.: Opregnet antal: 106.477-249.142, uvægtet antal: 503-1.077. Statistisk signifikant forskel (10-procents-niveau) i ledighedsprocenten mellem årene for a) større handicap, mænd: 2008-2010, 2016-2019, 2019-2020; b) større handicap, kvinder: 2010-2012; c) mindre handicap, mænd: 2016-2019; d) mindre handicap, kvinder: 2008-2010, 2016-2019.

Bilagsfigur 2.3 Beskæftigede mænd med større handicap fordelt på, om de har et job på særlige vilkår i form af et fleksjob, en anden type job på særlige vilkår eller et job på ordinære. 2008, 2010, 2012, 2014, 2016, 2019 og 2020. Vægtet procent.

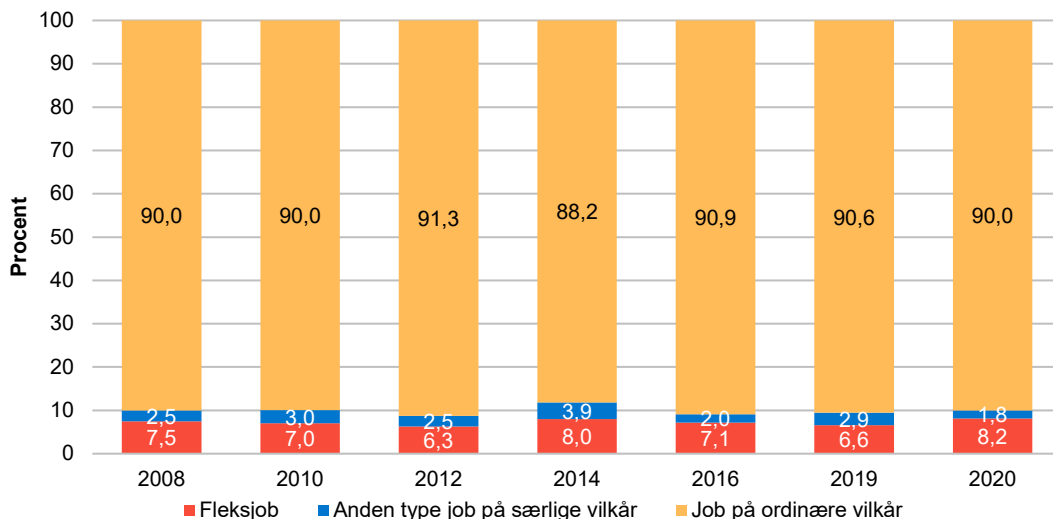
Anm.: Opregnet antal: 40.096-72.315, uvægtet antal: 193-269. Fordelingen adskiller sig ikke signifikant på et 10-procents-signifikansniveau mellem årene.

Bilagsfigur 2.4 Beskæftigede kvinder med større handicap fordelt på, om de har et job på særlige vilkår i form af et fleksjob, en anden type job på særlige vilkår eller et job på ordinære vilkår. 2008, 2010, 2012, 2014, 2016, 2019 og 2020. Vægtet procent.

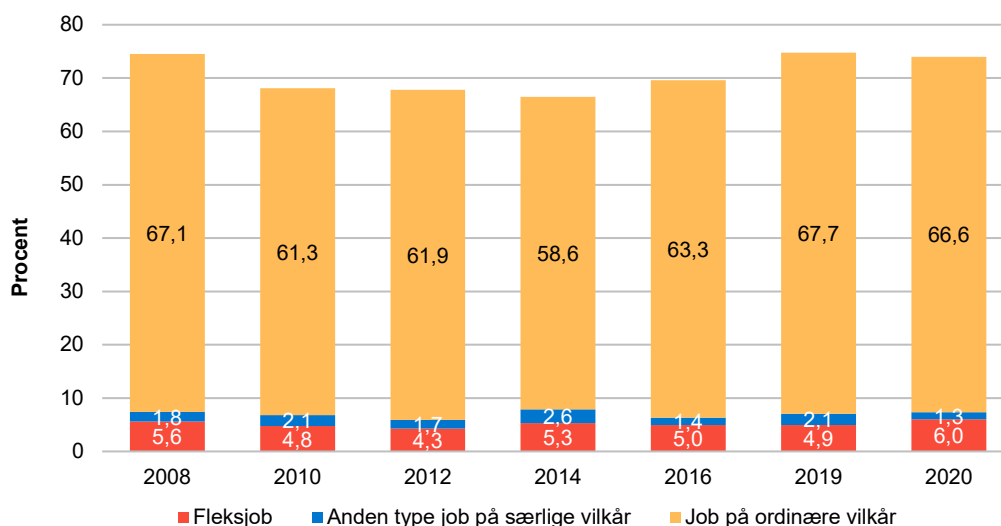
Anm.: Opregnet antal: 52.157-77.820, uvægtet antal: 284-362. Fordelingen adskiller sig statistisk signifikant på et 10-procents-niveau for årene: 2010-2012, 2016-2019, 2019-2020.

Bilagsfigur 2.5 Beskæftigede personer med mindre handicap fordelt på, om de har et job på særlige vilkår i form af et fleksjob, en anden type job på særlige vilkår eller et job på ordinære vilkår. 2008, 2010, 2012, 2014, 2016, 2019 og 2020. Vægtet procent

Anm.: Opregnet antal: 151.883-343.094, uvægtet antal: 775-1.498. Fordelingen adskiller sig statistisk signifikant på et 10-procents-niveau i årene: 2014-2016.

Bilagsfigur 2.6 Andel i beskæftigelse på ordinære vilkår, fleksjob og anden type job på særlige vilkår for personer med mindre handicap. Udvalgte år i perioden 2008-2020. Vægtet procent

Anm.: Opregnet antal: 226.128-492.801, uvægtet antal: 1.142-2.018. Statistisk signifikant forskel (10-procents-niveau) i andelen af ordinært beskæftigede mellem årene for: 2012-2014, 2014-2016; Ansatte i fleksjob og ansatte på andre særlige vilkår: Ingen signifikante forskelle.

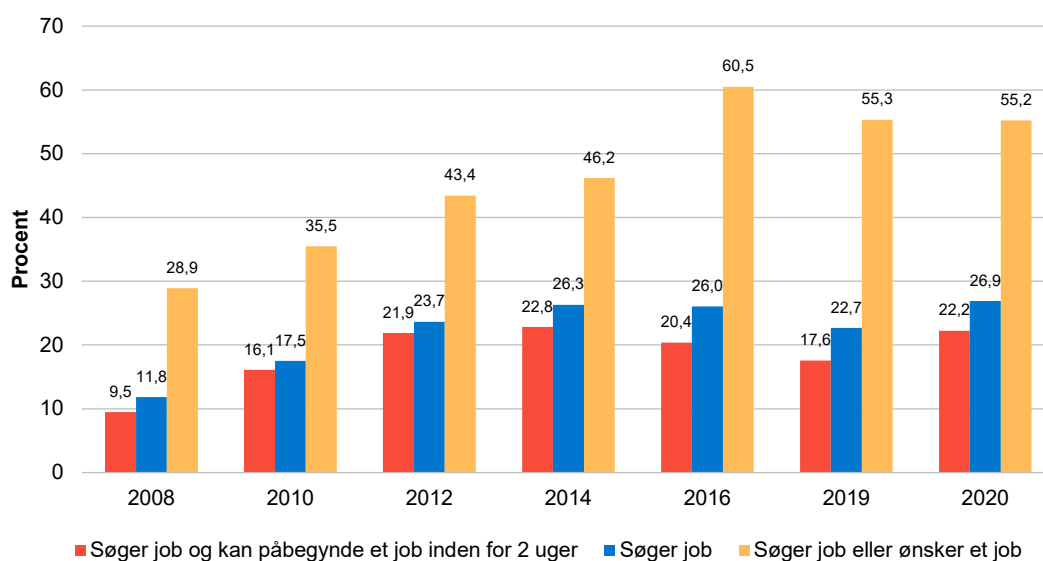
Bilag 3 Bilagstabeller og -figurer til kapitel 4

Bilagstabel 3.1 Ikke-beskæftigelse, der ikke har søgt job, fordelt efter grunden til, at de ikke søger job. Særskilt for, om de har et større handicap eller ej, 2020. Vægtet procent.

	Ønsker job	Ønsker ikke job
<i>Personer med større handicap</i>		
	*	
Sygdom el uarbejdsdygtighed	70,5	82,0
Uddannelse	7,3	5,9
Pensionering	6,6	6,2
Andre grunde	15,6	5,8
I alt procent	100,0	100,0
Opregnet antal personer	50.602	168.918
Uvægtet antal personer	166	632
<i>Personer uden handicap</i>		
	*	
Sygdom eller uarbejdsdygtighed	7,7	11,0
Uddannelse	59,5	47,6
Pensionering	1,2	18,7
Andre grunde	31,6	22,6
I alt procent	100,0	100,0
Opregnet antal personer	91.774	173.566
Uvægtet antal personer	374	741

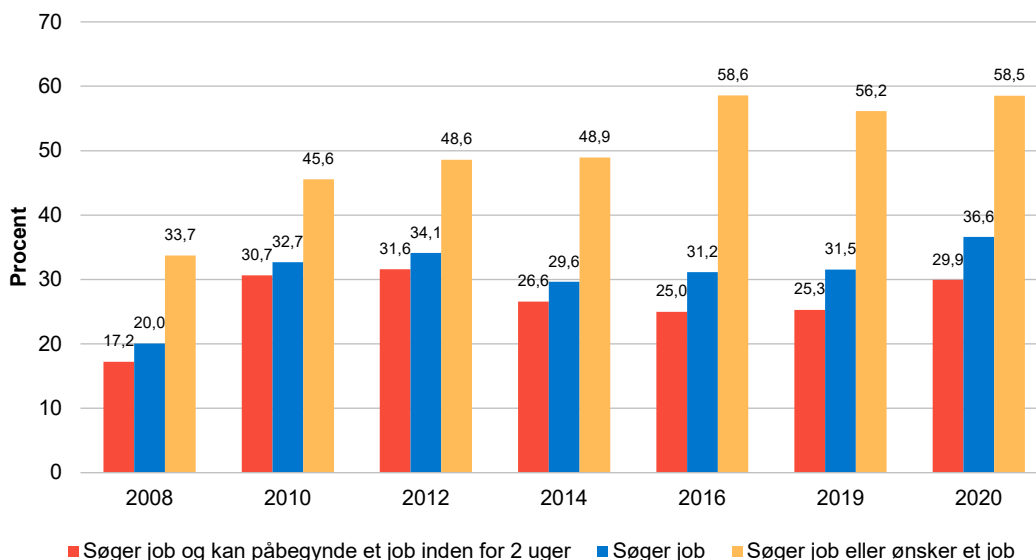
Anm.: Viser ikke dette for personer med mindre handicap, da der er for få observationer i nogle af cellerne.

Bilagsfigur 3.1 Andelen af ikke-beskæftigede med mindre handicap, der a) søger job og kan påbegynde et job inden for 2 uger, b) søger job og c) søger job eller ønsker et job, 2008-2020. Vægtet procent.

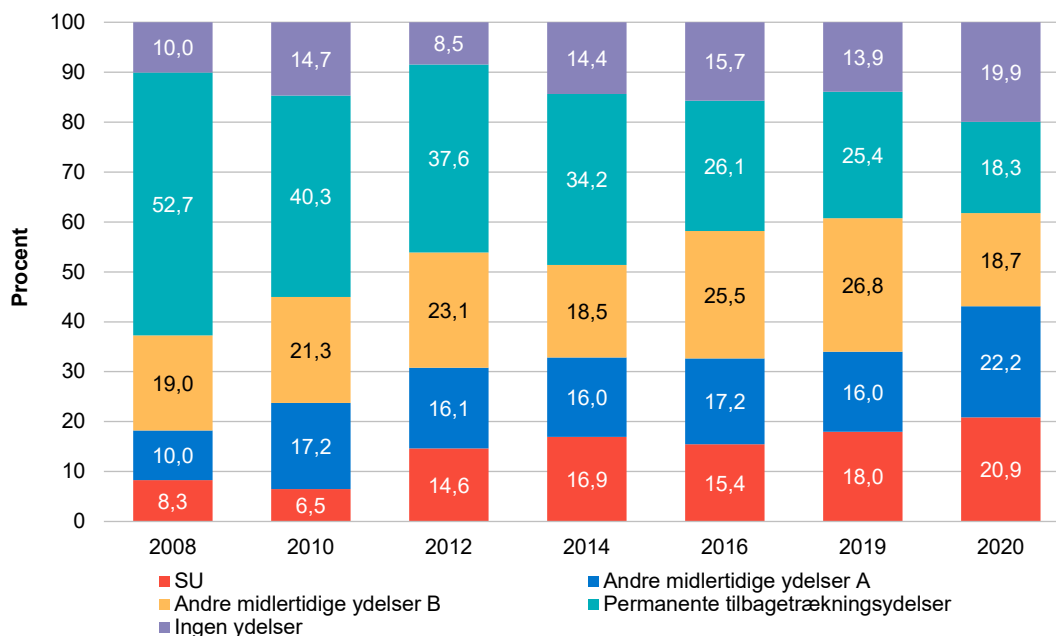
Anm.: Opregnet antal:71.819-149.707. Uvægtet antal:346-520. Statistisk signifikant forskel (10-procents-niveau) på årene for a) 'søger job og kan påbegynde job inden for 2 uger' og 'søger job': 2008 og 2010, 2010 og 2012, 2008 og 2020 og b) 'Søger job eller ønsker job': 2008 og 2010, 2010 og 2012, 2014 og 2016, 2008 og 2020

Bilagsfigur 3.2 Andelen af ikke-beskæftigede uden handicap, der a) søger job og kan påbegynde et job inden for 2 uger, b) søger job og c) søger job eller ønsker et job, 2008-2020. Vægtet procent.

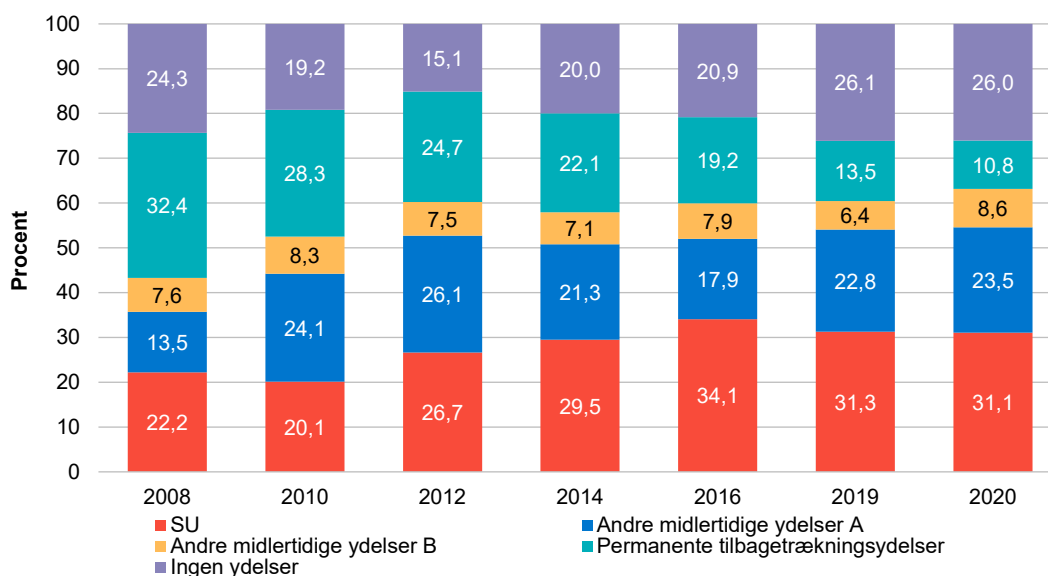
Anm.: Opregnet antal: 409.414-646.771. Uvægtet antal: 1.742-3.581. Statistisk signifikant forskel (10-procents-niveau) på årene for a) 'søger job og kan påbegynde job inden for 2 uger' og 'søger job': 2008 og 2010, 2012 og 2014, 2019-2020, 2008 og 2020 og b) 'Søger job eller ønsker job': 2008 og 2010, 2010 og 2012, 2014 og 2016, 2008 og 2020

Bilagsfigur 3.3 18-64-årige ikke-beskæftigede med mindre handicap fordelt efter, hvilken ydelse de modtager¹⁾, 2008-2020. Vægtet procent.

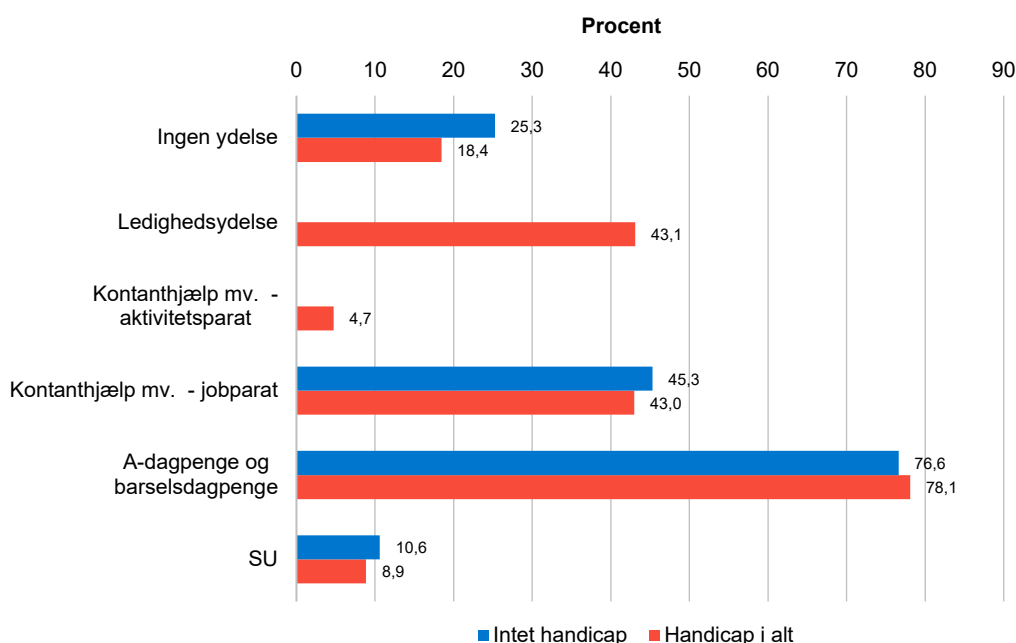
Anm.: Opregnet antal: 69.485-141.299. Uvægtet antal: 321-476. Statistisk signifikant forskel (10-procents-niveau) på årene: 2008 og 2010, 2010 og 2012, 2019 og 2020, 2008 og 2020.

Bilagsfigur 3.4 18-64-årige ikke-beskæftigede uden handicap fordelt efter, hvilken ydelse de modtager¹⁾, 2008-2020. Vægtet procent.

Anm.: Opregnet antal: 371.950-574.870. Uvægtet antal: 1.506-3.204. Statistisk signifikant forskel (10-procents-niveau) på årene: 2008 og 2010, 2010 og 2012, 2012 og 2014, 2014 og 2016, 2016 og 2019, 2008 og 2020.

Bilagsfigur 3.5 Andelen af 18-64-årige ikke-beskæftigede, der er AKU-ledige, for udvalgte grupper af ydelsesmodtagere¹. Særskilt efter, om de har et handicap eller ej, 2019. Vægtet procent.

Anm.: Opregnet/uvægtet antal: Handicap: 7.940-36.856/24-100; Intet handicap: 16.094-116.426/45-538. Der er ikke statistisk signifikant (på 10-procents-niveau) forskel på personer med og uden handicap for nogen af ydelseskategorierne

Note: ¹ Se Tabel 4.2 for en nærmere forklaring af ydelsesgrupperingen. Andel AKU-ledige er ikke vist for personer uden handicap, som modtager ledighedsydelse eller kontanthjælp som aktivitetsparat, da der er meget få personer i denne gruppe.

Bilag 4 Bilagstabel til kapitel 5

Bilagstabel 4.1 Logit regression: Betydning af personkarakteristika for sandsynligheden for, at person med personaleledelse som en af arbejdsopgaverne, i (meget) ringe grad er betænkelig ved at ansætte en person med handicap, hvis der ikke følger penge med fra kommunen, hvis a) personen har flere sygedage end andre medarbejdere, b) personen arbejder langsommere end andre, eller c) ansættelsen kræver mindre tilpasninger af arbejdspladsen¹, 2020. Odds ratioer (standardfejl i parentes). Vægtede data

	Har flere sygedage end andre	Arbejder langsommere end andre	Kræver mindre tilpasninger
Kvinde	0.830 (0.147)	0.982 (0.137)	0.639*** (0.089)
Alder	0.915* (0.046)	0.964 (0.043)	0.979 (0.043)
Alder * alder	1.001** (0.001)	1.001 (0.000)	1.000 (0.000)
Har selv et handicap	1.047 (0.249)	0.724 (0.153)	1.008 (0.193)
Indvandrer/efterkommer	1.763* (0.530)	0.983 (0.268)	1.556* (0.411)
Gymnasial eller erhvervsfaglig uddannelse	1.294 (0.368)	0.936 (0.234)	1.345 (0.327)
Videregående uddannelse	0.894 (0.258)	1.138 (0.276)	1.521* (0.361)
Kendskab til personer med handicap blandt familie og/eller kollegaer	1.007 (0.162)	1.026 (0.135)	1.526*** (0.200)
Bygge, handel og transport	1.031 (0.252)	0.600** (0.121)	0.895 (0.185)
Service, finans og ejendom	1.256 (0.309)	0.787 (0.160)	1.148 (0.239)
Offentlig forvaltning og service	0.878 (0.219)	0.687* (0.136)	0.913 (0.184)
Over 50 ansatte	1.263 (0.208)	0.999 (0.132)	1.454*** (0.191)
Uvægtet antal	1327	1327	1327

Anm.: * p < 0,10; ** p < 0,05; *** p < 0,01. Referencekategori: Mænd, med dansk oprindelse, der har grundskole som højeste fuldførte uddannelse, og som ikke har et handicap, ikke har kendskab til personer med handicap blandt familie/kollegaer, arbejder i landbrug eller fremstillings- eller forsyningsvirksomhed og er ansat på en arbejdsplads med færre end 50 ansatte.

Note: ¹ Den afhængige variabel har værdien 1, hvis personer har svaret 'i ringe grad' eller 'i meget ringe grad' til spørgsmålet om, hvorvidt de er betænkelige ved at ansætte en person med handicap, hvis der ikke følger penge med fra kommunen ved de tre scenarier a)-c), og værdien 0, hvis de til spørgsmålet har svaret 'i nogen grad', 'i høj grad', 'i meget høj grad' eller 'ved ikke' til spørgsmålet.

Bilag 5 Bilagstabeller til kapitel 6

Bilagstabel 5.1 Logit regression: Betydning af personkarakteristika for sandsynligheden for, at personer, der har eller har haft kontakt med jobcenteret inden for de seneste 3 år, alt i alt oplever, at deres forløb (et eller flere) i jobcenteret har øget deres chance for at komme i beskæftigelse¹. Særskilt efter, om handicappet er større eller mindre, eller de ikke har et handicap, 2020. Odds ratioer (standardfejl i parentes). Vægtede data.

	Større handicap	Mindre handicap	Intet handicap
Kvinde	0.907 (0.340)	1.575 (0.590)	1.004 (0.172)
Alder	0.884 (0.104)	1.233** (0.125)	1.032 (0.053)
Alder * alder	1.001 (0.001)	0.998* (0.001)	0.999 (0.001)
Indvandrere/efterkommer	1.429 (0.766)	0.164** (0.137)	1.051 (0.256)
Gymnasial eller erhvervsfaglig uddannelse	0.326*** (0.133)	0.529 (0.233)	1.084 (0.269)
Videregående uddannelse	0.733 (0.352)	0.405* (0.190)	0.622** (0.149)
Uvægtet antal	201	220	848

Anm.: * p < 0,10; ** p < 0,05; *** p < 0,01. Referencekategori: Mænd med dansk oprindelse, der har grundskole som højeste fuldførte uddannelse.

Note: ¹ Den afhængige variabel har værdien 1, hvis personer har svaret 'i høj grad' eller 'i meget høj grad' til spørgsmålet om, hvorvidt deres forløb i jobcenteret har øget deres chancer for at komme i beskæftigelse, og værdien 0, hvis de til spørgsmålet har svaret 'delvist', 'i ringe grad', 'i meget ringe grad' eller 'ved ikke'.

Bilagstabel 5.2 Logit regression: Separate analyser af betydningen af fem andre oplevelser knyttet til jobcenteret for sandsynligheden for, at personer, der har eller har haft kontakt med jobcenteret inden for de seneste 3 år, oplever, at deres forløb (et eller flere) i jobcenteret har øget deres chance for at komme i beskæftigelse¹. Særskilt efter, om handicappet er større eller mindre eller de ikke har et handicap, 2020. Odds ratioer (standardfejl i parentes). Vægtede data.

	Større handicap	Mindre handicap	Intet handicap
<i>Det har stået klart for den enkelte, hvad der skulle komme ud af de aktiviteter, som vedkommende har deltaget i</i>			
Delvist/ved ikke	2.224 (1.926)	2.104 (1.418)	4.434*** (1.873)
I (meget) høj grad	21.275*** (17.488)	13.254*** (7.819)	28.750*** (11.383)
<i>Sagsbehandleren i jobcenteret har inddraget den enkelte, når vedkommendes aktiviteter er blevet tilrettelagt</i>			
Delvist/ved ikke	1.612 (1.146)	3.036 (2.589)	5.292*** (3.033)
I (meget) høj grad	7.906*** (4.729)	19.212*** (14.889)	36.233*** (19.837)
<i>Sagsbehandleren i jobcenteret har taget højde for den enkeltes ønsker, når indsatsen er blevet tilrettelagt</i>			
Delvist/ved ikke	8.007** (8.066)	4.655* (3.953)	3.484** (1.701)
I (meget) høj grad	34.912*** (34.352)	25.088*** (20.640)	23.332*** (10.726)
<i>Den enkelte har kunnet spørge sin sagsbehandler, hvis der var noget, som vedkommende var i tvivl om eller ikke forstod</i>			
Delvist/ved ikke	1.568 (1.559)	0.685 (0.620)	0.753 (0.335)
I (meget) høj grad	12.428*** (9.513)	7.586*** (5.159)	6.420*** (2.405)
<i>Den enkelte har selv bidraget til at få et udbytte af de iværksatte aktiviteter</i>			
Delvist/ved ikke	2.489 (3.737)	0.746 (0.877)	0.795 (0.471)
I (meget) høj grad	7.073 (10.585)	6.864* (7.649)	6.328*** (3.482)
Uvægtet antal	201	220	848

Anm.: * p < 0,10; ** p < 0,05; *** p < 0,01. Referencekategori: Mænd med dansk oprindelse, der har grundskole som højeste fuldførte uddannelse, og som i (meget) ringe grad har haft pågældende oplevelse.

Note: ¹ Den afhængige variabel har værdien 1, hvis personer har svaret 'i høj grad' eller 'i meget høj grad' til spørgsmålet om, hvorvidt deres forløb i jobcenteret har øget deres chancer for at komme i beskæftigelse, og værdien 0, hvis de til spørgsmålet har svaret 'delvist', 'i ringe grad', 'i meget ringe grad' eller 'ved ikke'.

VIDEN
VELFÆRD

DET NATIONALE FORSKNINGS-
OG ANALYSECENTER FOR VELFÆRD